

załącznik do uchwały nr .../.../...
Rady Miejskiej w Świdnicy
z dnia

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIASTO ŚWIDNICA NA LATA 2026-2032

PREZYDENT MIASTA
Beata Moskal-Słaniewska

GMINA MIASTO ŚWIDNICA

2025

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawy prawne i metodologia prac nad <i>Strategią</i>	4
1. Część diagnostyczna	6
1.1. Ogólna charakterystyka Gminy Miasto Świdnica	6
1.2. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w Gminie Miasto Świdnica.....	8
1.2.1. Struktura demograficzna	8
1.2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy	15
1.2.3. Mieszkalnictwo	25
1.2.4. Ochrona zdrowia	30
1.2.5. Opieka nad dziećmi do lat 3	36
1.2.6. Edukacja i wychowanie.....	38
1.2.7. Kultura i czytelnictwo	47
1.2.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	52
1.2.9. Polityka równości płci	54
1.2.10. Potencjał społeczności lokalnej.....	55
1.2.11. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych	59
1.3. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej oraz innych form wsparcia społecznego.....	65
1.3.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	65
1.3.2. Pomoc społeczna	67
1.3.3. Świadczenia pieniężne wspierające rodziny.....	73
1.3.4. Wpieranie rodziny i piecza zastępcza	75
1.3.5. Przemoc domowa i uzależnienia	77
1.3.6. Projekty i inne formy wsparcia	79
1.3.7. Ocena działalności instytucji pomocowych.....	80
1.4. Analiza problemów społecznych	85
1.5. Analiza interesariuszy	94
1.6. Prognoza zmian w okresie objętym <i>Strategią</i>	96
1.6.1. Prognoza demograficzna	96
1.6.2. Prognoza zmian w zakresie występowania problemów społecznych	100
1.7. Analiza strategiczna	102

2. Część programowa.....	106
2.1. Założenia, wizja i misja Strategii	106
2.2. Cele strategiczne.....	107
2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach <i>Strategii</i>	109
2.4. Kierunki działań i zadania	110
2.5. Sposób realizacji Strategii, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań.....	113
2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	128
2.7. Komplementarność <i>Strategii</i> z innymi dokumentami strategicznymi.....	129
2.8. Monitoring i ewaluacja.....	135
Wnioski i rekomendacje	136

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to kluczowe narzędzie strategiczne nowoczesnej pomocy społecznej, wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214, tj. ze zm.). Strategia ma być dokumentem projektującym i integrującym działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w celu zapewnienia wysokiej jakości życia wszystkich mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2026-2032 - zwana dalej „*Strategią*”, stanowi wyraz realizacji ustawowego obowiązku przez władze Gminy, ale również zaangażowania władz i pracowników instytucji samorządowych w działania na rzecz poprawy sytuacji społecznej w Gminie Miasto Świdnica – zwanej dalej „*Gminą*” i wsparcia mieszkańców potrzebujących teraz i w przyszłości różnorodnych form pomocy. Dokument jest odpowiedzią na postępujące zmiany społeczne, występujące problemy społeczne oraz zdiagnozowane potrzeby społeczne.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w skali lokalnej. W *Strategii* uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych, przede wszystkim w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W przedstawionym kontekście, planowaniem strategicznym objęto pomoc społeczną, wspieranie rodziny, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, zdrowie psychiczne, profilaktykę i leczenie uzależnień, przeciwdziałanie przemocy domowej, wsparcie seniorów, reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także inne obszary oddziaływań. Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – ich cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej.

W *Strategii* przyjęto podejście aktywizacyjne – oferowane wsparcie powinno w możliwie największym zakresie przyczynić się do usamodzielnienia osób i rodzin dotkniętych trudnymi sytuacjami życiowymi oraz przeciwdziałać i ograniczać występowanie trudnych sytuacji życiowej w przyszłości. Oznacza to nastawienie na pomoc, przy aktywnym współdziałaniu osób potrzebujących oraz ograniczenie działań o charakterze opiekuńczym do tych kategorii osób, które faktycznie potrzebują opieki.

Strategia składa się z dwóch głównych części: części diagnostycznej, czyli diagnozy sytuacji społecznej oraz części programowej, wskazującej na projektowane do realizacji cele i zadania. Dokument został przewidziany do realizacji na lata 2026-2032 i zastępuje dotychczasową *Strategię*, przewidzianą do realizacji do roku 2025.

Podstawy prawne i metodologia prac nad *Strategią*

Prawną podstawę tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych wyznacza ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 ustawy wskazuje, że opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z art. 16b ust. 2 strategia zawiera w szczególności:

- diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, strategia, opracowana przez gminę, określa także usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1818 ze zm.) oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491, tj. ze zm.), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Prace nad *Strategią* oraz układ dokumentu zaplanowano wykorzystując informacje z projektu *STRATEGOR. Opracowanie narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój*, w tym przy wykorzystaniu podręcznika *Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny* (Fundacja Polskiej Akademii Nauk, Lublin 2021).

Dokument opracowany został w 2025 roku. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych materiałów, raportów, dokumentów oraz danych źródłowych. Proces badawczy przeprowadzono w oparciu o metodę triangulacji metodologicznej – wykorzystano różne teorie, perspektywy, metody i narzędzia badawcze, aby jak najlepiej przeanalizować sytuację społeczno-ekonomiczną i problemy społeczne w Gminie.

W procesie opracowania *Strategii* zastosowano model ekspercki, włączając w prace nad dokumentem zarówno ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych. Eksperti zewnętrzeni reprezentowani byli przez Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie zrealizowana dla potrzeb przygotowania *Strategii* obejmowała:

- Analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej;
- Analizę stanu i skuteczności pomocy społecznej;
- Analizę problemów społecznych;
- Analizę interesariuszy;
- Prognozę zmian;
- Analizę strategiczną.

Diagnozę zrealizowano bazując na danych, informacjach i materiałach dostarczonych przez instytucje Gminy oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Wykorzystano te dane, które były dostępne dla zakresu czasowego 2020-2024. W ramach diagnozy zrealizowano również:

- Cztery wywiady focusowe z osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie oraz radnymi, które zrealizowano w dniach 13 i 16 czerwca 2025 roku. Wzięło w nich udział 16 osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych i jedna radna Rady Miejskiej;
- Ankietę skierowaną do mieszkańców Gminy, diagnozującą opinie dotyczące warunków życia, funkcjonowania instytucji pomocowych, występowania problemów społecznych i preferowanych kierunków działań – ankietę przeprowadzono w formie online, jednocześnie umożliwiając wypełnienie ankiety w formie papierowej, w okresie czerwiec – wrzesień 2025 roku. Łącznie uzyskano 458 odpowiedzi od osób zamieszkujących na terenie Gminy. Dominującą kategorią osób wypełniających ankietę były kobiety w średnim wieku z wyższym wykształceniem. W ankiecie wzięło udział 102 mężczyzn, 352 kobiety i 4 osoby, które nie chciały ujawnić swojej płci. Odnosząc się do kategorii wieku ankietę wypełniły 23 osoby w wieku 18-29 lat, 168 osób w wieku 30-39 lat, 221 osób w wieku 40-49 lat, 25 osób w wieku 50-59 lat i 21 osób w wieku 60 lat i więcej. Wśród respondentów 18 osób zadeklarowało wykształcenie podstawowe, 29 zawodowe, 119 średnie i aż 292 osoby wyższe;
- Ankietę skierowaną do ekspertów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie – ankietę przeprowadzono we wrześniu 2025 roku i wzięły w niej udział 33 osoby.

W ramach podsumowania diagnozy przeprowadzono analizę strategiczną przy wykorzystaniu metody SWOT.

Koncepcja programowa obejmowała wypracowanie kluczowych założeń, wizji i misji *Strategii*, wytyczenie celów strategicznych, opracowanie kierunków działań i zadań do realizacji na lata 2026-2032. Dla każdego zadania przygotowano matrycę wskazującą na beneficjentów, harmonogram realizacji, źródła finansowania, realizatorów oraz wskaźniki realizacji zadania. Dokonano również analiz zgodności *Strategii* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, opisano monitoring i ewaluację dokumentu. W ramach prac nad częścią programową *Strategii* zrealizowano warsztat projektowy z osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych, który odbył się 3 października 2025 roku.

Gotowy dokument poddany został konsultacjom społecznym.

1. Część diagnostyczna

1.1. Ogólna charakterystyka Gminy Miasto Świdnica

Gmina położona jest w województwie dolnośląskim, na Równinie Świdnickiej, nad rzeką Bystrzycą. Zajmuje powierzchnię 21,76 km² i liczy 52 tys. mieszkańców. W 2024 roku Gmina roku była 80. pod względem wielkości miastem w Polsce i 7. na Dolnym Śląsku.

Gmina Miasto Świdnica jest siedzibą i największym miastem powiatu świdnickiego, a także siedzibą Gminy Wiejskiej Świdnica. W skład Powiatu Świdnickiego – poza Gminą Miasto Świdnica – wchodzi również Gmina Wiejska Świdnica, Gmina Marcinowice, Gmina Żarów, Gmina Jaworzyna Śląska, Gmina Świebodzice, Gmina Strzegom oraz Gmina Dobromierz. Teren Gminy Miasto Świdnica otoczony jest przez teren Gminy Wiejskiej Świdnica (mapa 1.).

Mapa 1. Położenie Gminy Miasto Świdnica na tle powiatu świdnickiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<https://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/geoGmina3d8f.html?id=021901&>

Gmina położona jest w odległości 55 km od stolicy województwa dolnośląskiego – Wrocławia. W niewielkiej odległości znajdują się również inne duże miasta regionu: Wałbrzych i Legnica (odpowiednio ok. 20 km i 60 km) oraz Jelenia Góra (65 km). Około 30 km dzieli Gminę do autostrady A4 (Zgorzelec-Wrocław) i drogi ekspresowej S3 w okolicach Bolkowa. Gmina ma również połączenie kolejowe z pobliskimi miejscowościami oraz Wrocławiem.

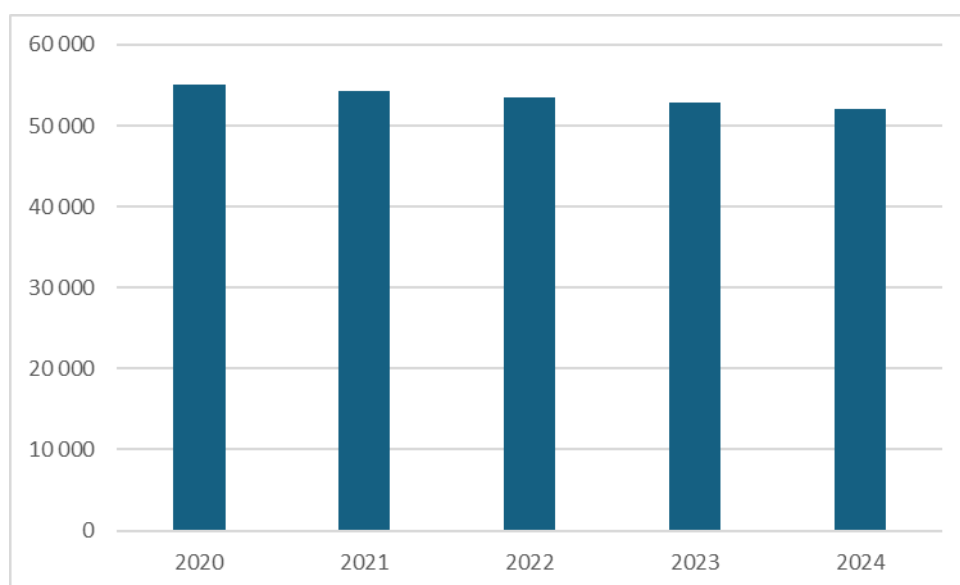
Wszystkie te elementy warunkują dobrą dostępność komunikacyjną Gminy, która z punktu widzenia komfortu życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i turystyki jest niezwykle

istotne. Gmina ze względu na swój miejski charakter i siedzibę powiatu jest centrum kulturalnym, oświatowym i gospodarczym powiatu świdnickiego. Na jego terenie zlokalizowanych jest wiele instytucji z których korzystają zarówno mieszkańcy Gminy, jak i całego powiatu.

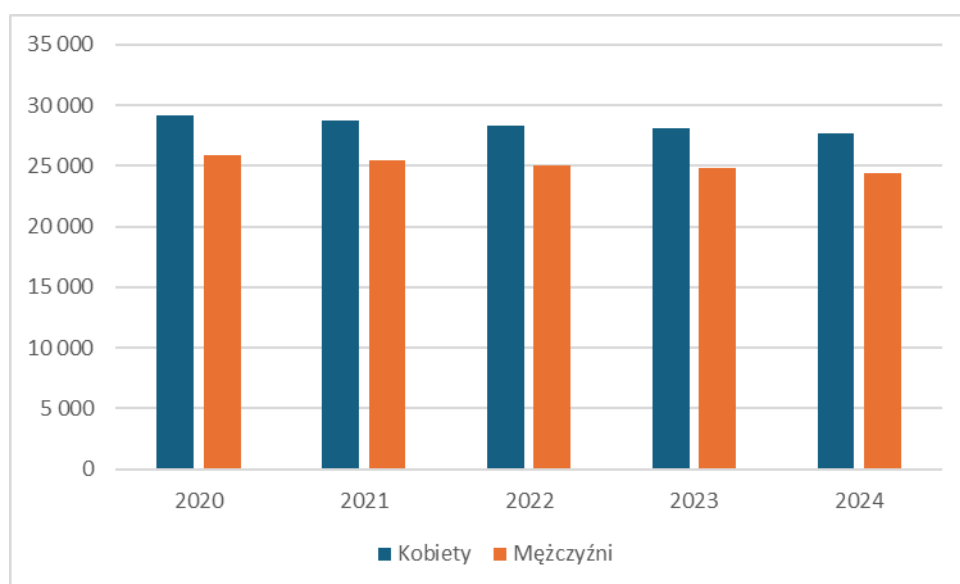
1.2. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w Gminie Miasto Świdnica

1.2.1. Struktura demograficzna

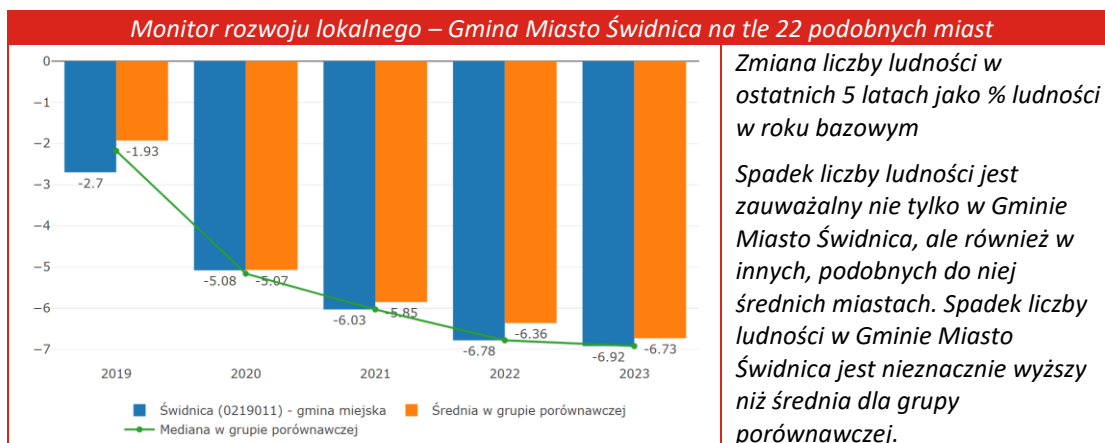
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Gmina w 2024 roku liczyła 52 050 mieszkańców. W ostatnich 5 latach widoczny jest powolny spadek liczby ludności, z 55 013 w 2020 roku (ryc. 1.) i zgodnie z prognozami demograficznymi ten spadek będzie postępował. W strukturze ludności według płci zauważalna jest większa liczba kobiet niż mężczyzn. W 2024 roku udział kobiet w ogólnej liczbie ludności wyniósł 53,1% (ryc. 2.).

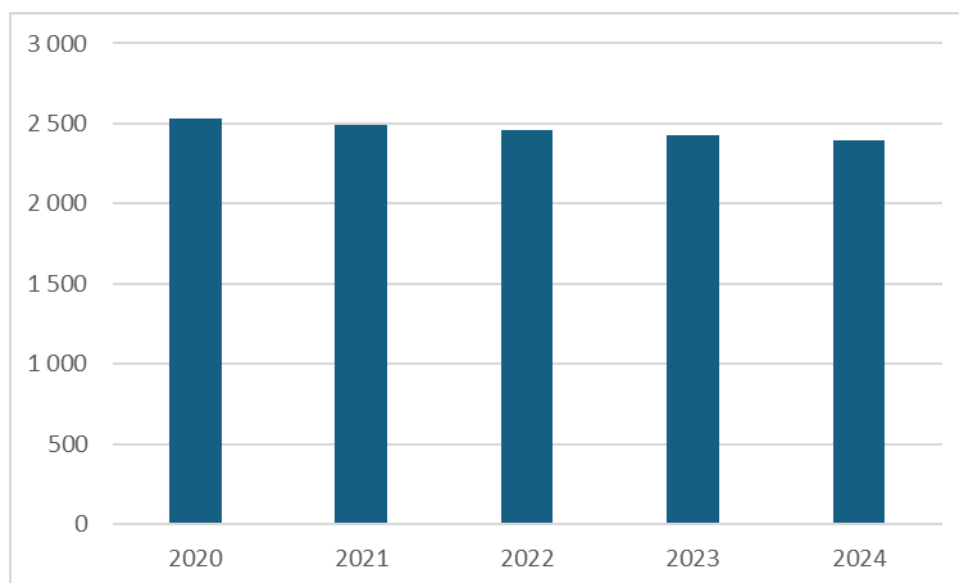
Ryc. 1. Liczba ludności ogółem w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 2. Liczba ludności według płci w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

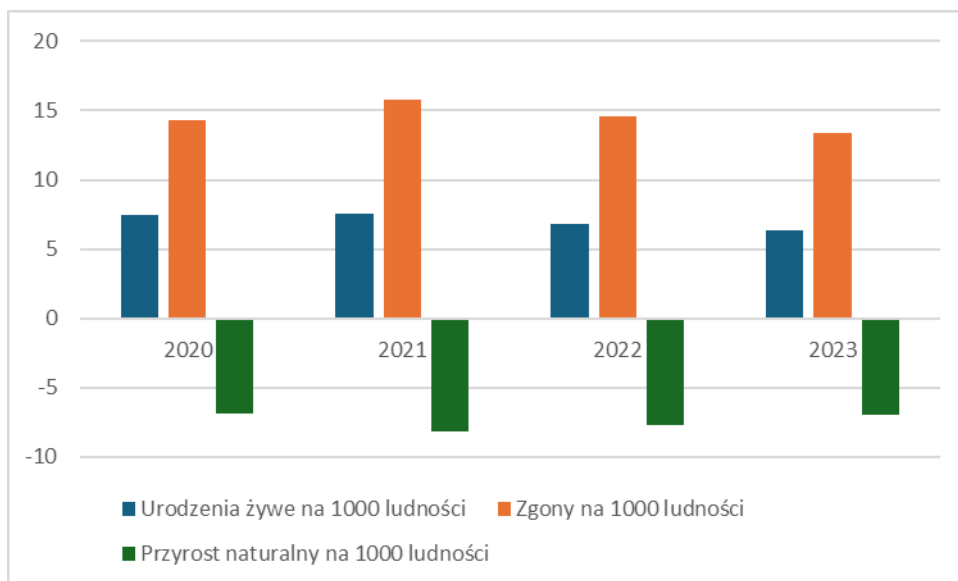

Gęstość zaludnienia w Gminie jest specyficzna dla jednostek miejskich – w 2024 roku na 1km² przypadają 2 392 osoby, w ostatnich 5 latach gęstość zaludnienia się zmniejszyła, co wiąże się ze spadkiem liczby ludności.

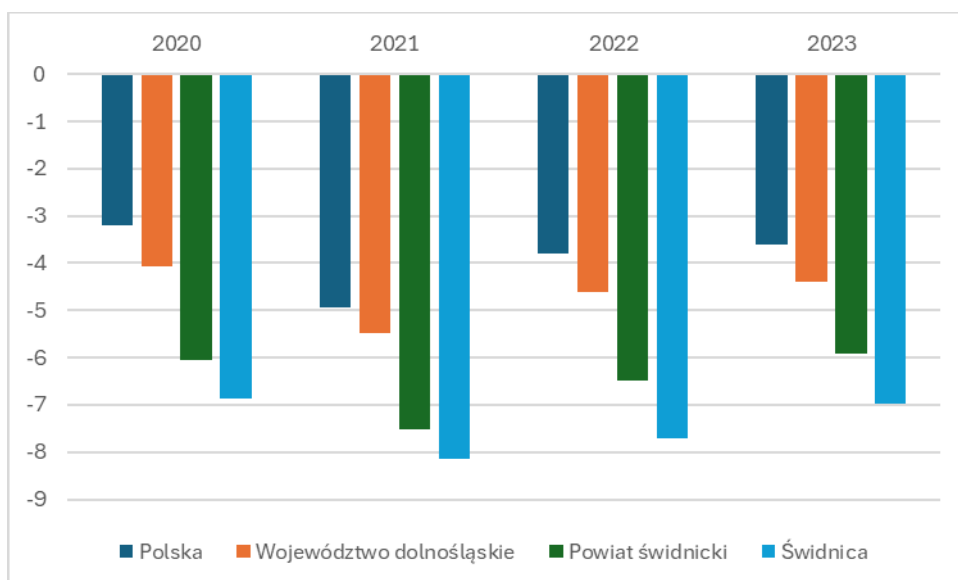

Ryc. 3. Liczba ludności na 1km² w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

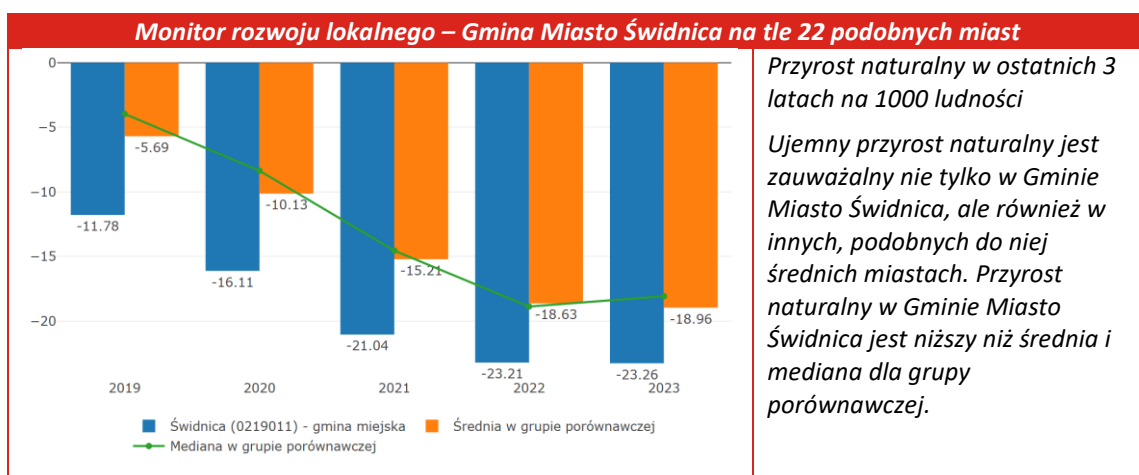
Spadek liczby ludności w Gminie jest wynikiem dwóch procesów demograficznych – ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. W Gminie znacznie więcej jest zgonów niż urodzeń żywych, stąd przyrost naturalny w latach 2020-2023 był ujemny. W 2023 roku wyniósł -6,98 na 1000 ludności (ryc. 4.). I choć Polska oraz województwo dolnośląskie również odnotowują ujemny przyrost naturalny to Gmina ma ten przyrost jeszcze bardziej ujemny, za co odpowiada zarówno mniejsza liczba urodzeń, jak i większa liczba zgonów (ryc. 5.).

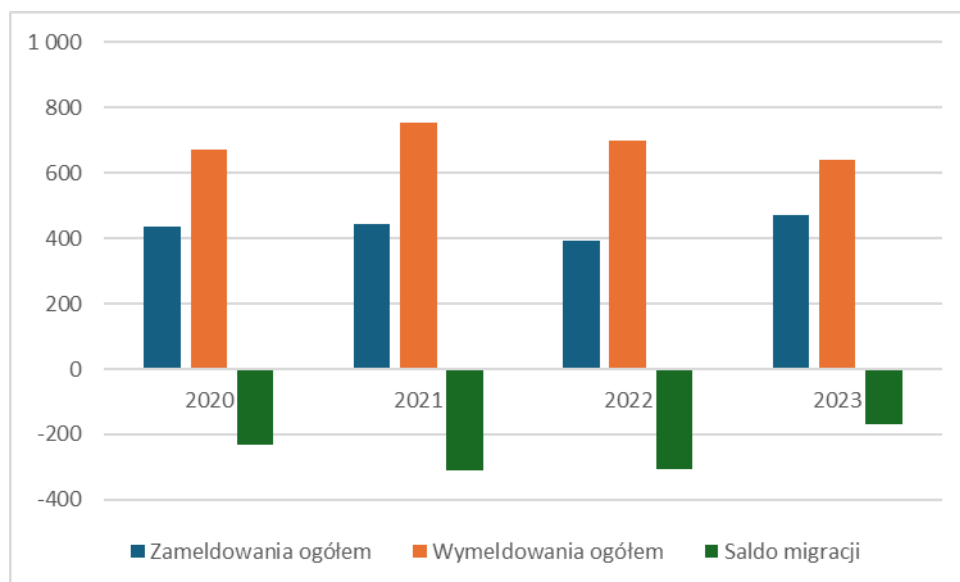
Ryc. 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

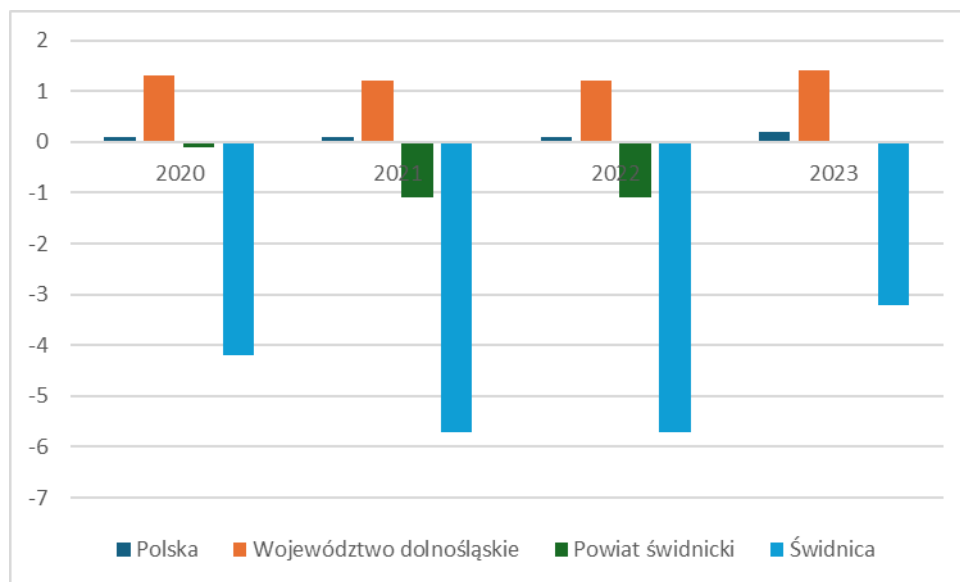

Gminę cechuje ujemne saldo migracji, które wynika z faktu przewagi wymeldowań nad zameldowaniami – więcej osób opuszcza miasto niż się do niego przeprowadza. W 2023 roku saldo migracji wyniosło -168 osób (ryc. 6.), czyli -3,2 na 1000 ludności (ryc. 7.). Wskazać należy, że województwo dolnośląskie ma dodatnie saldo migracji, powiat świdnicki nieznacznie ujemne lub przyjmujące bilans zerowy, zaś Gmina ujemne we wszystkich latach w okresie 2020-2023 (ryc. 7.).

Ryc. 6. Dane dotyczące migracji w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

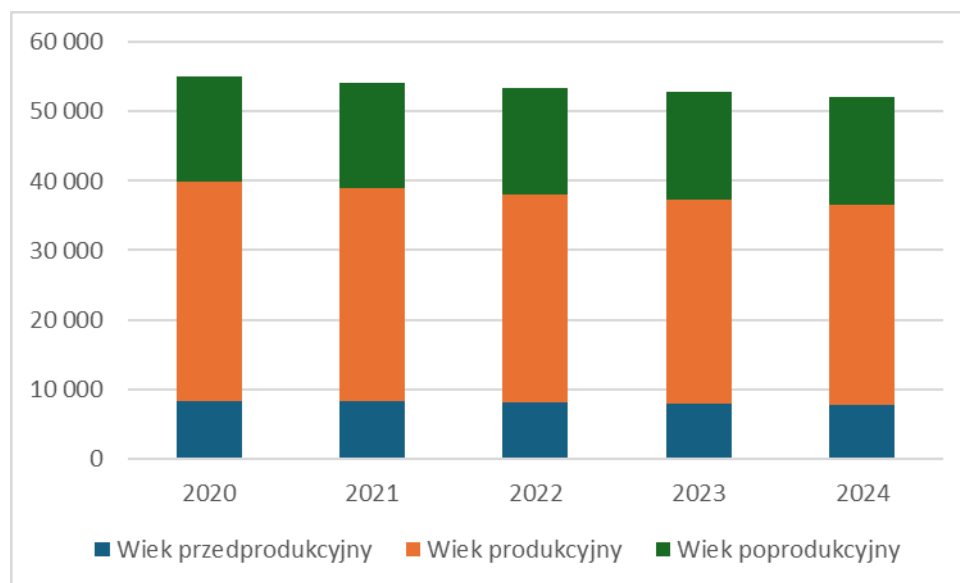

Ryc. 7. Saldo migracji na 1000 ludności w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Analizując ludność Gminy wziąć trzeba pod uwagę ekonomiczne grupy wieku. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, a więc 0-17 lat, znacząco zmalała na przestrzeni ostatnich 5 lat – z 8309 w 2020 roku do 7 725 w 2024 roku. Ludność w wieku produkcyjnym, czyli 18-59/64 lata, również zmalała – z 31 530 w 2020 roku do 28 827 w roku 2024. Z kolei

w przypadku liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, a więc 60/65+ obserwujemy niewielki wzrost – z 15 174 w 2020 roku do 15 498 w roku 2024 (ryc. 8.).

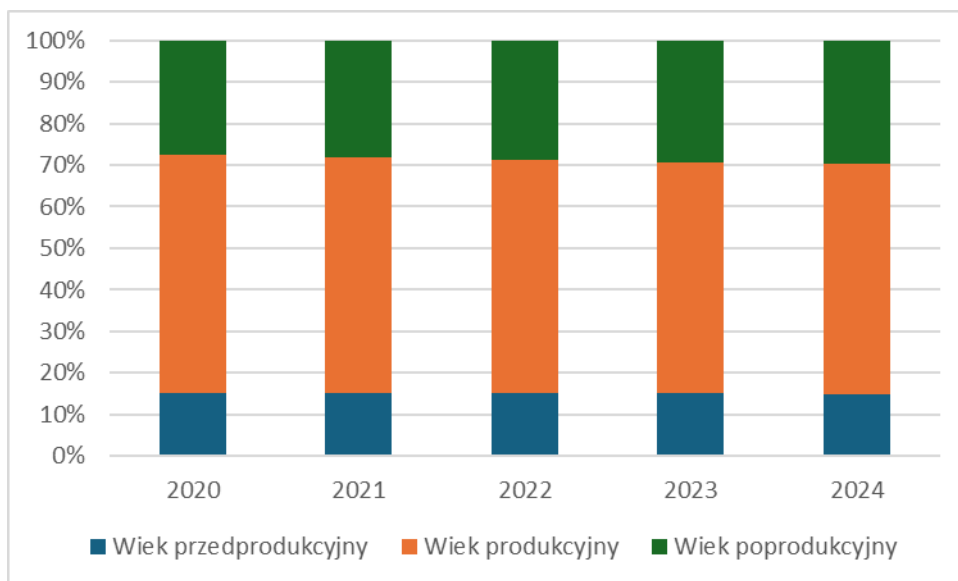

Ryc. 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

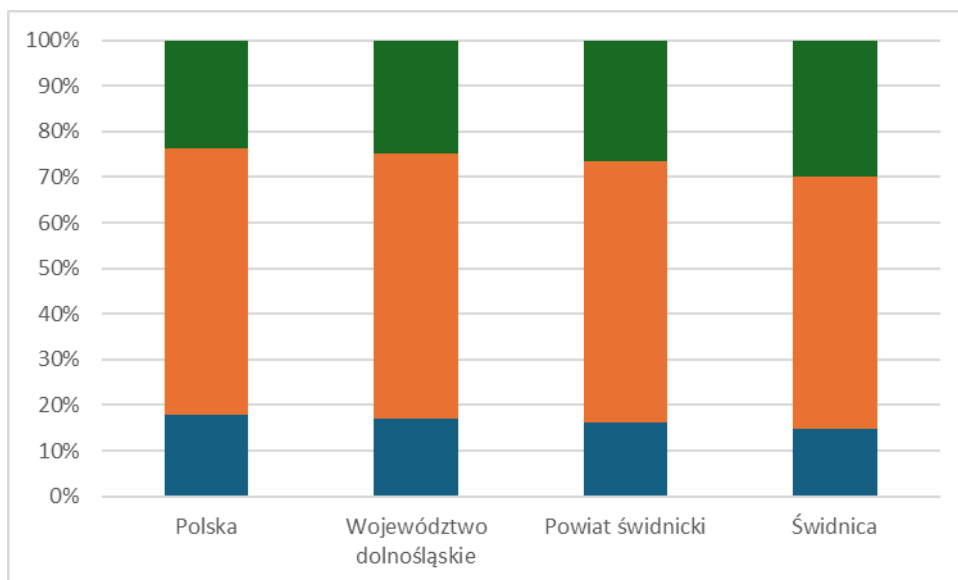
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Udział ludności najmłodszej, w wieku przedprodukcyjnym wyniósł w 2024 roku 14,8% i w ostatnich latach nieznacznie się zmniejszył (najwyższą wartość – 15,2% - wskaźnik ten przyjął w 2021 roku). Udział ludności w wieku produkcyjnym zmalał z 57,3% w 2020 roku do 55,4% w roku 2024. Z kolei udział ludności w wieku poprodukcyjnym, czyli 60/65+ wzrósł z 27,6% w 2020 roku do 29,8% (ryc. 9.).

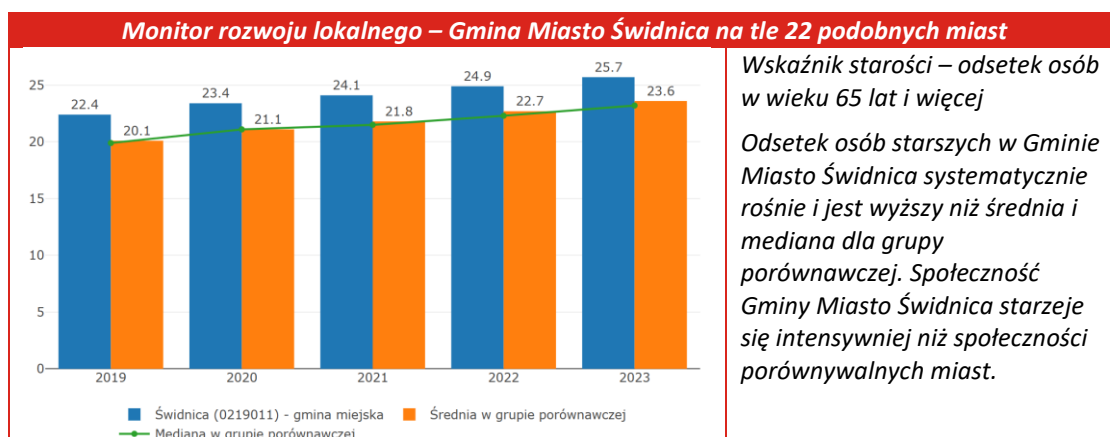
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku jest dla Gminy – na tle kraju i województwa – niekorzystna. W 2024 roku udział ludności najmłodszej był znacznie niższy niż średnio w kraju (18,0%), w województwie dolnośląskim (17,0%) i powiecie świdnickim (16,3%). Podobnie w przypadku udziału ludności w wieku produkcyjnym – był on niższy niż w kraju, województwie i powiecie (odpowiednio 58,2%, 58,3% i 57,3%). Z kolei udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie wyniósł aż 29,8% podczas gdy średnio w kraju 23,8%, województwie dolnośląskim 24,7% i powiecie świdnickim 26,3% (ryc. 10.).

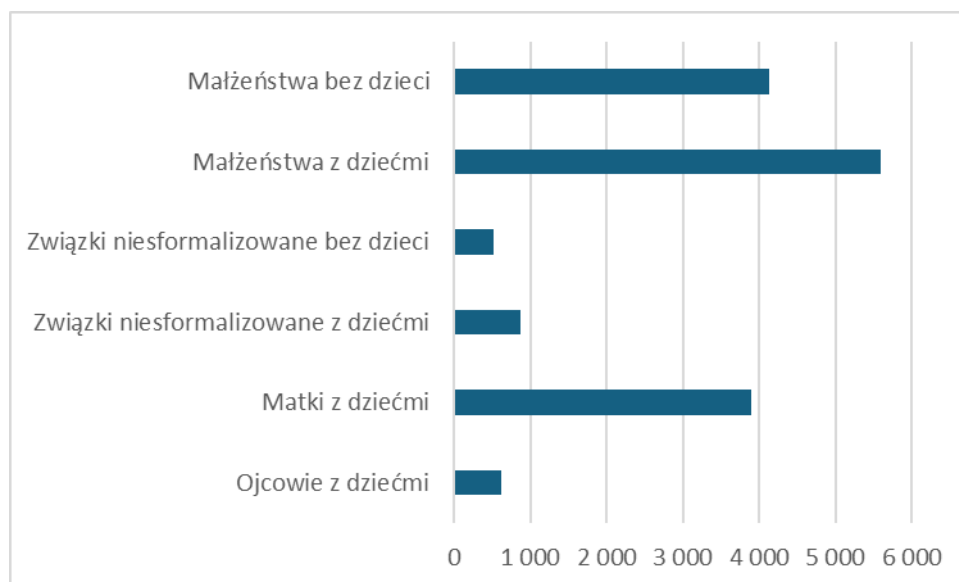
Ryc. 9. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 10. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności w 2024 roku
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

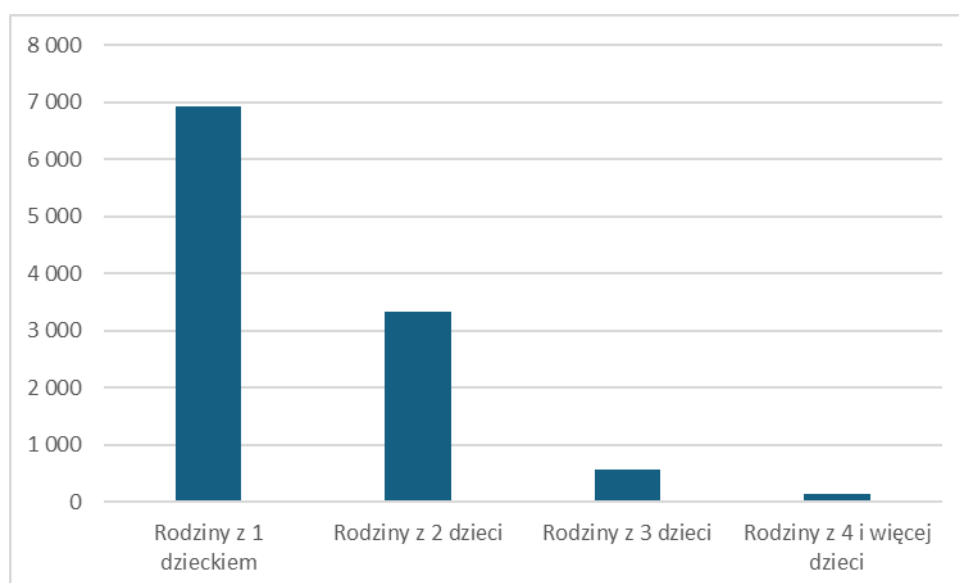

Struktura rodzin może być zidentyfikowana na podstawie danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku. Wskazuje on, że dominującą formą rodzin są małżeństwa, których łącznie odnotowano aż 9 720 na 15 617 rodzin ogółem. Małżeństw z dziećmi jest nieco więcej niż małżeństw bez dzieci. Kolejnym pod względem częstotliwości rodzajem rodzin są matki z dziećmi. Rządziej odnotowano związki niesformalizowane oraz ojców z dziećmi (ryc. 11.).

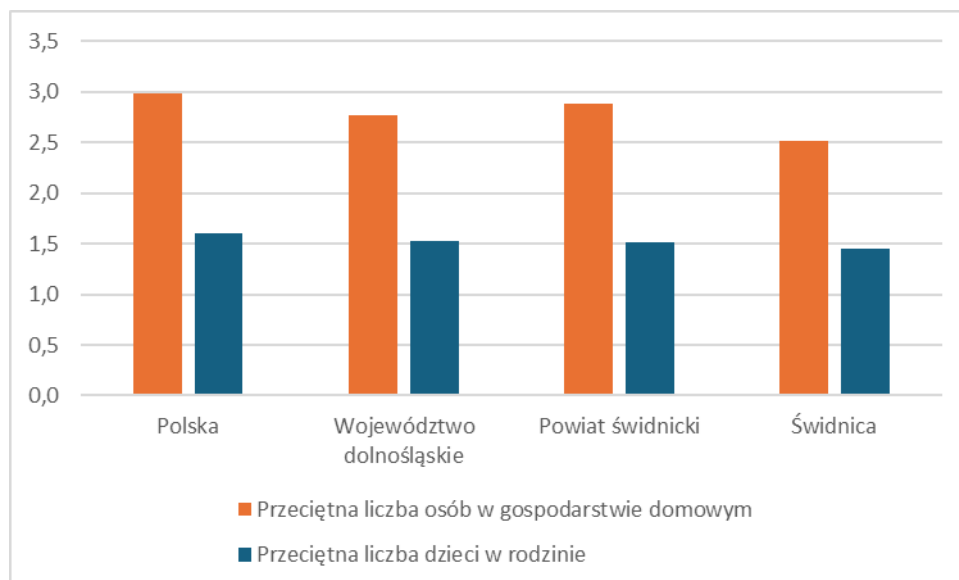
Ryc. 11. Rodziny według typów w Gminie Miasto Świdnica w 2021 roku
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

łącznie 10 979 rodzin, a więc 69,1% ogółu rodzin posiadało dzieci. Dominują rodziny z jednym dzieckiem, bardzo rzadko rodziny mają 4 i więcej dzieci – w Gminie było zaledwie 139 takich rodzin (ryc. 12.).

Ryc. 12. Rodziny z dziećmi w Gminie Miasto Świdnica w 2021 roku
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Średnio rodzina w Gminie liczyła 2,5 osoby, a więc mniej niż średnio rodzina w kraju, województwie dolnośląskim i powiecie. Przecięta polska rodzina składała się z 3,0 osoby, a dolnośląska z 2,8 osoby. Przeciętna liczba dzieci w rodzinie w Gminie również była nieco niższa niż średnia dla Polski, województwa i powiatu. Przeciętna rodzina w Gminie miała 1,45 dziecka, a przeciętna polska rodzina 1,6 (ryc. 13.).

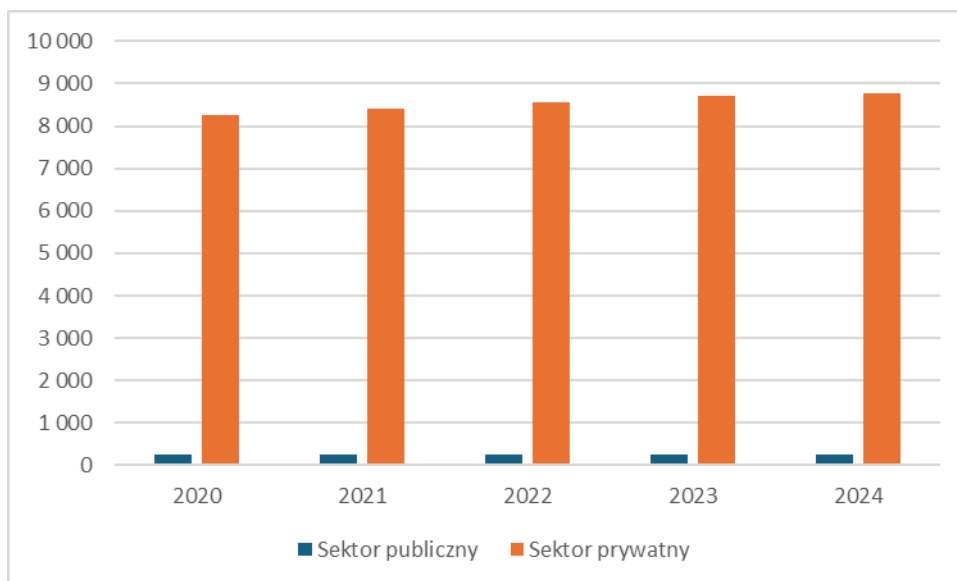

Ryc. 13. Przeciętna liczba osób i dzieci w rodzinach w Gminie Miasto Świdnica w 2021 roku
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Narodowy Spis Powszechny diagnozuje również niepełnosprawność. Na terenie Gminy w 2021 roku niepełnosprawność zadeklarowało 8 200 osób, w tym 5 279 zadeklarowało posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, zaś 2 921 niepełnosprawność biologiczną bez orzeczenia.

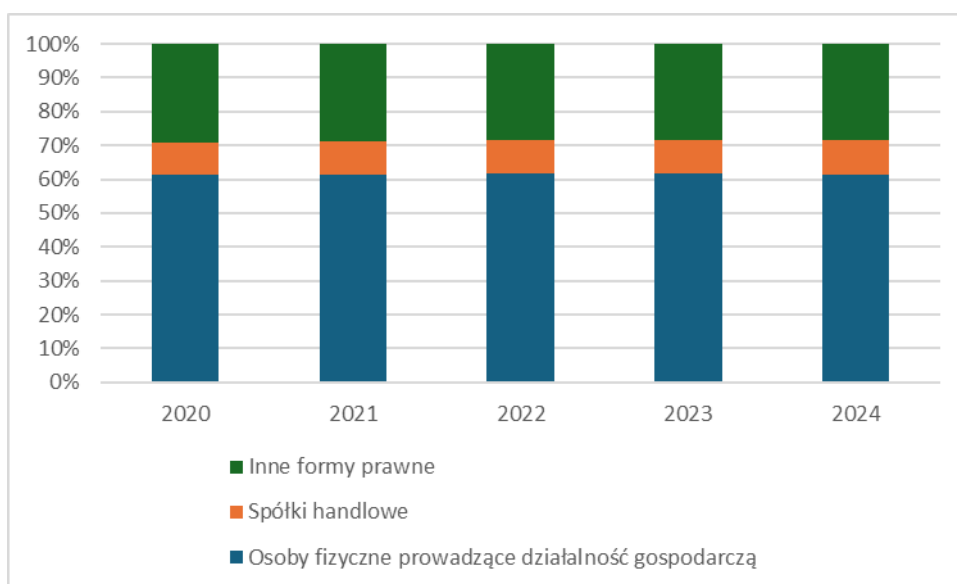
1.2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy

Gmina jest atrakcyjnym miejscem dla biznesu ze względu na swoją lokalizację. W 2024 roku na terenie Gminy działało 9 038 podmiotów gospodarczych, w tym 253 należące do sektora publicznego i 8 785 do sektora prywatnego. Liczba podmiotów publicznych w latach 2020-2024 zmalała o 12 podmiotów, zaś podmiotów prywatnych wzrosła 522 podmioty (ryc. 14.).

Ryc. 14. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

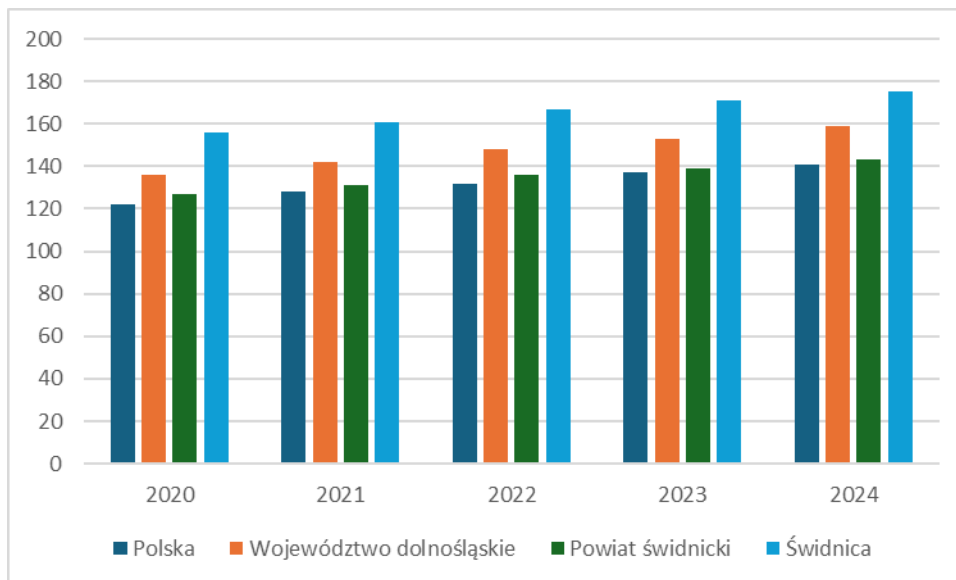
Wśród prywatnych podmiotów gospodarczych dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2024 roku było ich 5 383, co stanowiło 61,3% podmiotów gospodarczych. Funkcjonowały 892 spółki handlowe, wliczając w to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (takich spółek było 83), czyli 10,2% ogółu podmiotów gospodarczych. Pozostałą część stanowiły podmioty o innych formach prawnych (ryc. 15.).

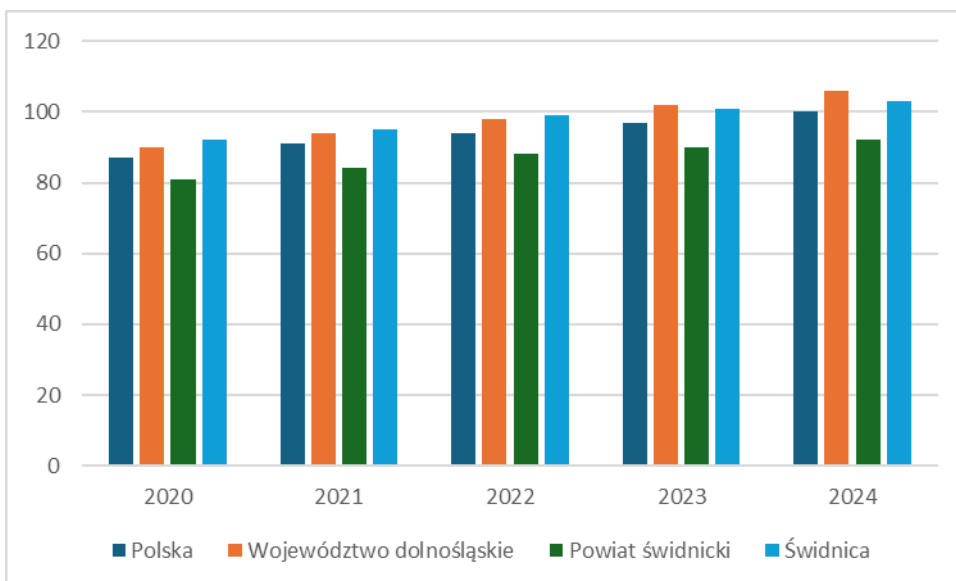
Ryc. 15. Formy prawne podmiotów gospodarki narodowej z sektora prywatnego w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości potwierdza wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności. W 2024 roku na 1000 ludności przypadało 175 podmiotów gospodarczych, a w 2020 znacznie mniej, bo 156 – rozwój przedsiębiorczości w ostatnich latach jest więc widoczny. Wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności dla Gminy jest wyższy niż średni dla Polski (141 w 2024 roku),

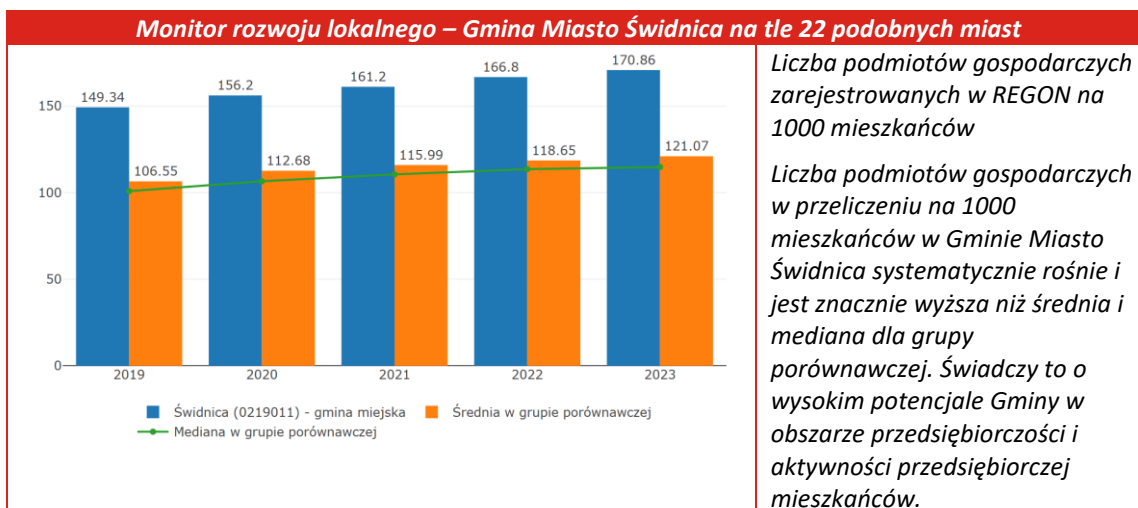
województwa dolnośląskiego (159) i powiatu świdnickiego (143). Różnica między wskaźnikiem dla powiatu i Gminy wskazuje, że to właśnie Gmina jest centrum gospodarczym powiatu (ryc. 16.). Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności również rósł w latach 2020-2024 i w 2024 osiągnął wartość 103. Wskaźnik ten jest zbliżony do poziomu średniej krajowej i wojewódzkiej (ryc. 17.).

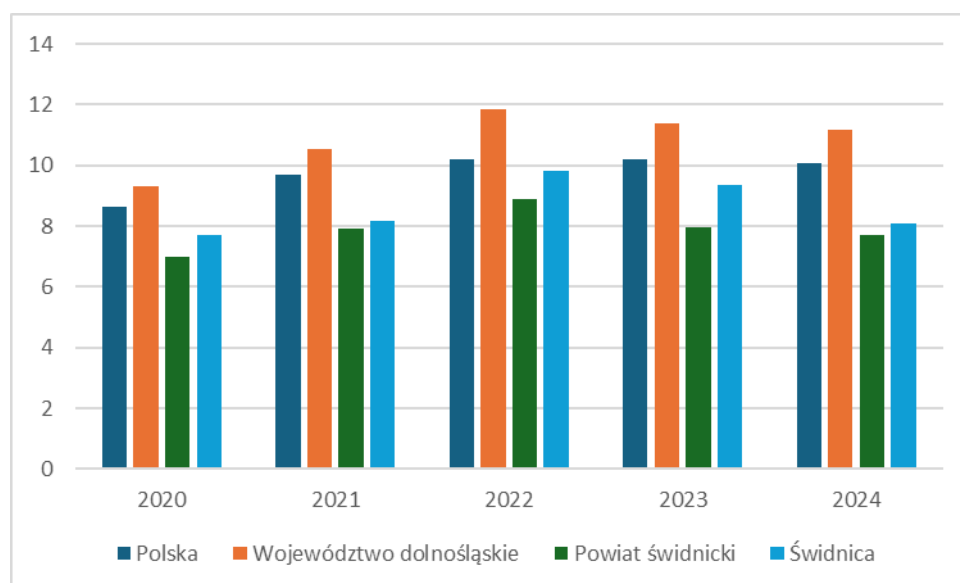
Ryc. 16. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźnik nowo rejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów w 2024 dla Gminy wyniósł 8,1. Wskaźnik rósł od roku 2020 do 2022, a następnie malał. Jest też niższy niż średnia dla Polski i województwa dolnośląskiego, co wskazuje na niższą aktywność w obszarze zakładania działalności gospodarczej. Jednocześnie rosnący wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności pozwala na wykazanie rzadszego zamykania prowadzonych działalności gospodarczych (ryc. 18.).

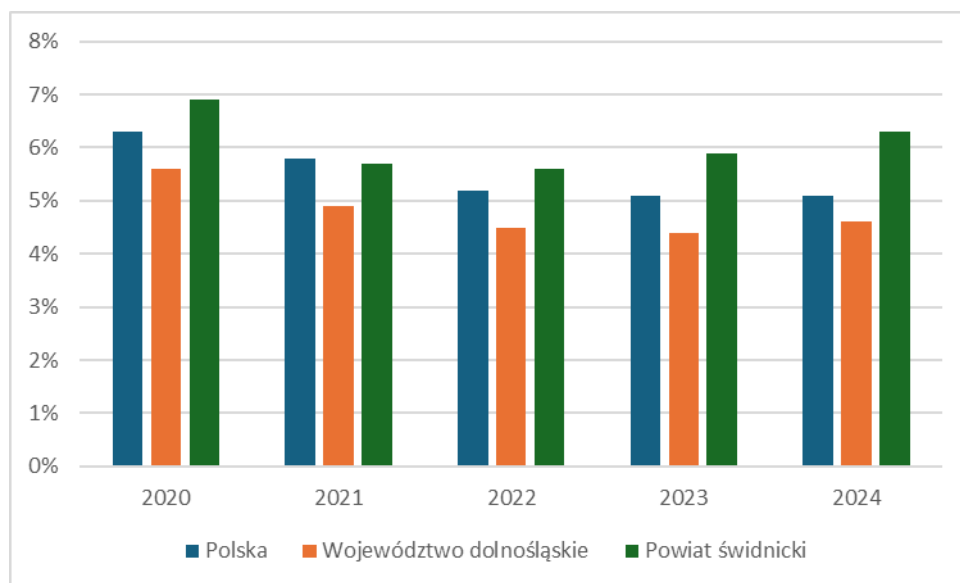

Ryc. 18. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

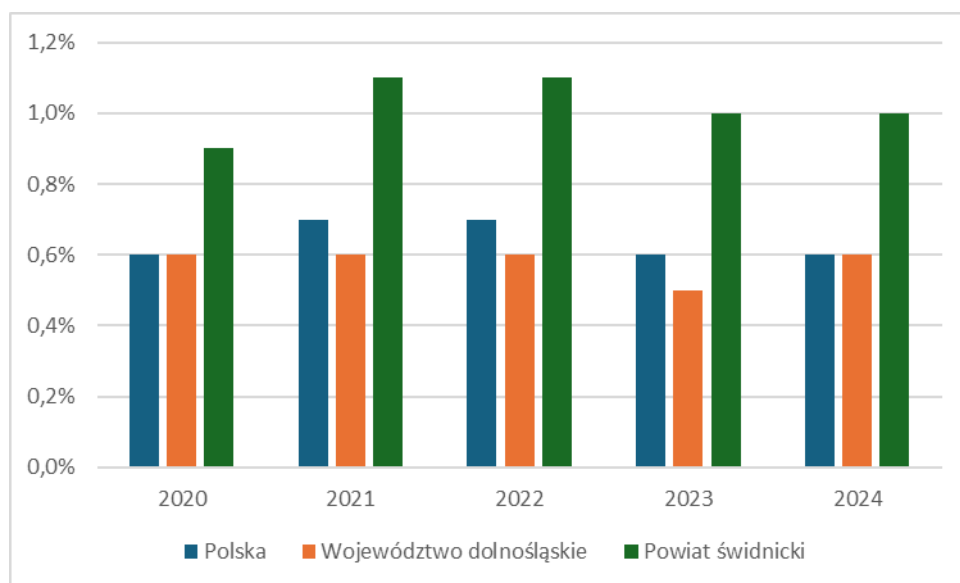
Analiza lokalnego rynku pracy, w szczególności kwestii bezrobocia oraz dostępności ofert pracy pozwala na analizę sytuacji osób gotowych i chętnych do podjęcia pracy. Podkreślić należy, że większość statystyk dotyczących rynku pracy dostępnych jest dla poziomu powiatu.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie świdnickim wyniosła na koniec 2024 roku 6,3% i była wyższa niż średnia w kraju (5,1%) i w województwie dolnośląskim (4,6%). Uwagę zwrócić warto również na fakt, iż stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie świdnickim najniższa była w 2022 roku i od tego czasu rosła (ryc. 19.). Znacznie wyższa niż średnio w kraju i w województwie dolnośląskim była stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych – najwyższe

wartości przyjęta w 2021 i 2022 roku (1,1%) i spadła w roku 2023 i 2024 do poziomu 1,0% (ryc. 20.).

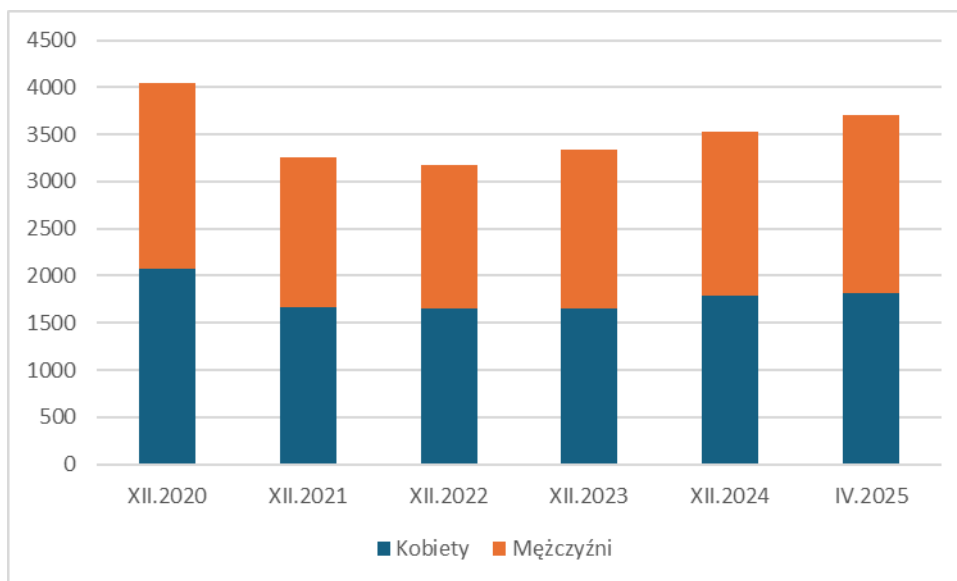

Ryc. 19. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

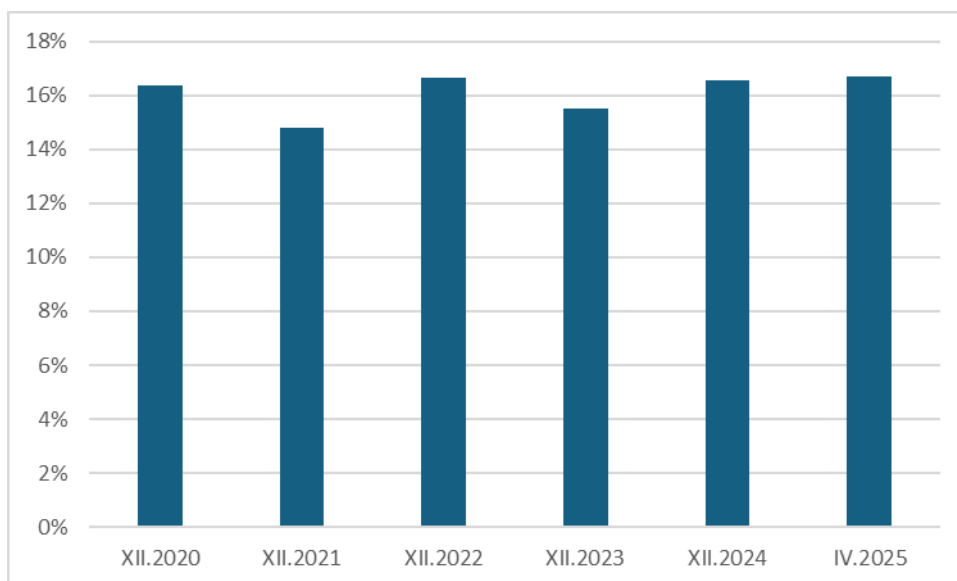
Ryc. 20. Stopa napływu bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie świdnickim w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na koniec kwietnia 2025 roku Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy odnotował na terenie powiatu świdnickiego 3 709 osoby bezrobotne, w tym 1 819 kobiet i 1 884 mężczyzn. Liczba bezrobotnych malała w latach 2020-2022, zaś od 2023 roku powoli rośnie. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych pozostaje mniej więcej równy (ryc. 21.).

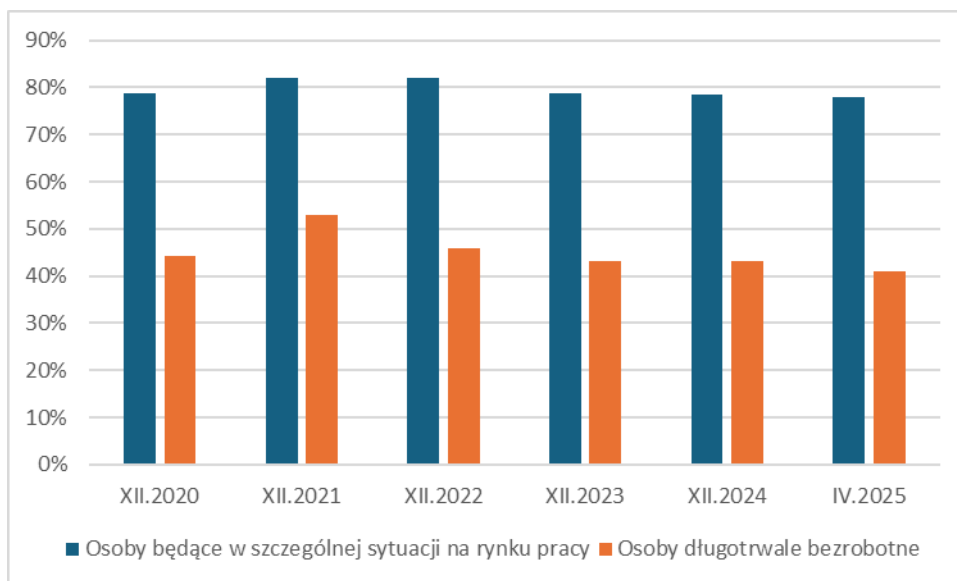
Ryc. 21. Liczba osób bezrobotnych w powiecie świdnickim w latach 2020-2025
 Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Na koniec kwietnia 2025 roku prawo do zasiłku dla bezrobotnych miało 618 osób z terenu powiatu, co stanowiło 16,7% bezrobotnych. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych wahał się w granicach 15-17% (ryc. 22.).

Ryc. 22. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie świdnickim w latach 2020-2025
 Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

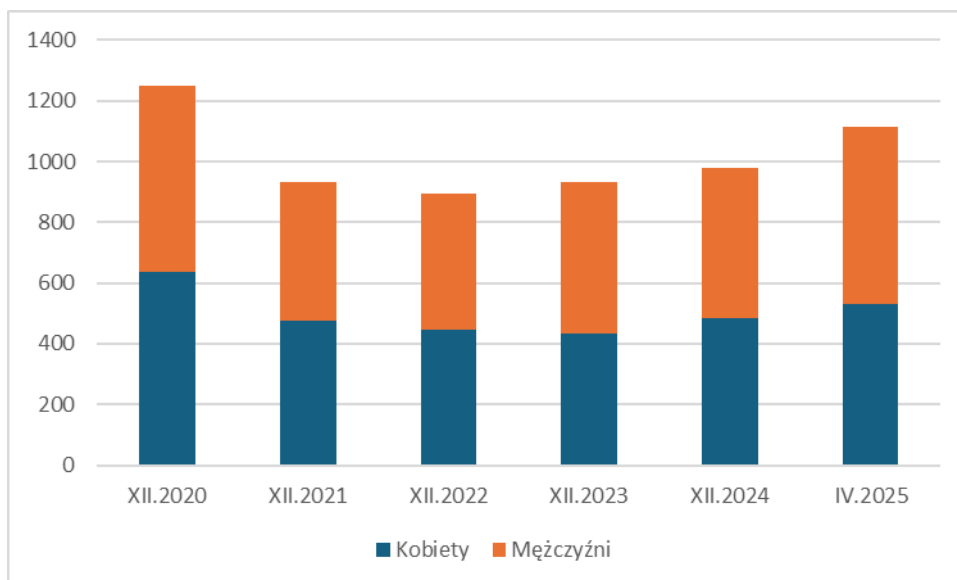
Zwrócić należy uwagę na znaczący udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych. Udział ten wahał się w okolicy 80%. Na koniec kwietnia 2025 roku 41,1% bezrobotnych stanowili bezrobotni długotrwale. Udział bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych nieznacznie zmalał (ryc. 23.).

Ryc. 23. Udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy i bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie świdnickim w latach 2020-2025

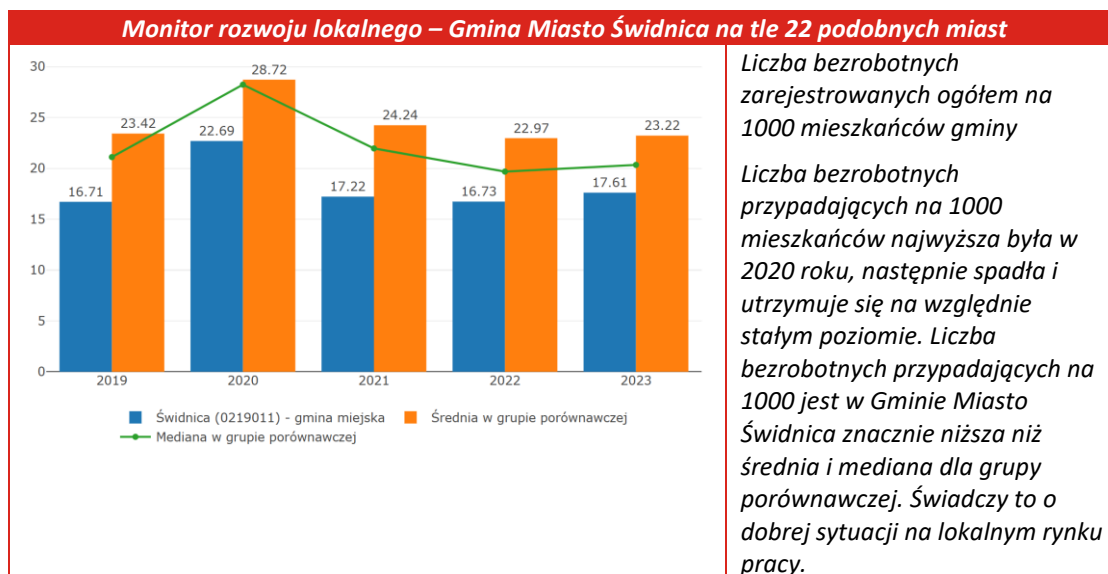
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Na koniec kwietnia 2025 roku na terenie Gminy odnotowano 1 114 osób bezrobotnych, w tym 531 kobiet i 583 mężczyzn. Stanowiło to 30,1% ogólnej liczby bezrobotnych na terenie powiatu. Liczba bezrobotnych – podobnie jak w powiecie świdnickim – spadała do 2022 roku, a następnie zaczęła rosnąć. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych pozostaje mniej więcej równy (ryc. 24.).

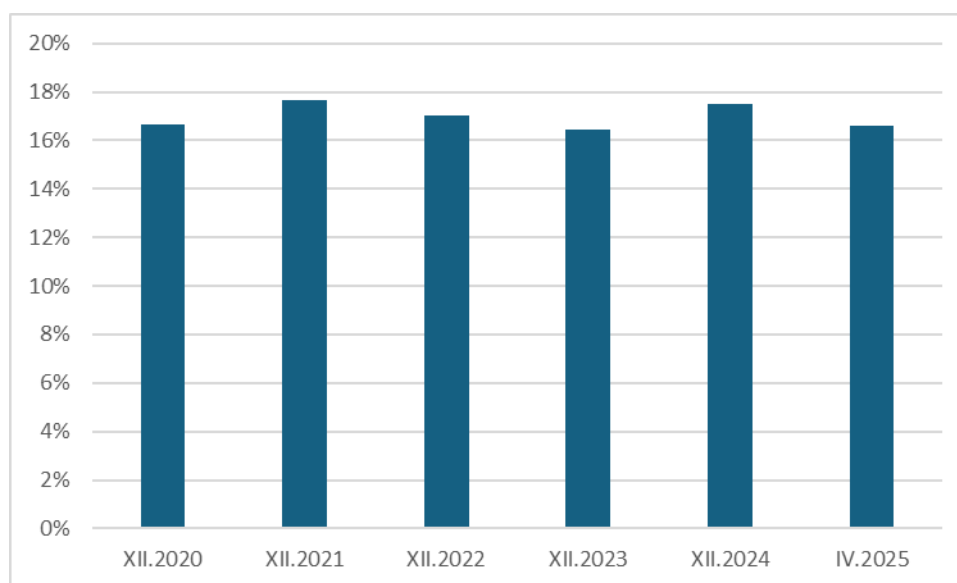

Ryc. 24. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2025

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Na koniec kwietnia 2025 roku prawo do zasiłku dla bezrobotnych miało 185 osób z terenu Gminy, co stanowiło 16,6% bezrobotnych. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych wahał się w granicach 16-18% (ryc. 25.).

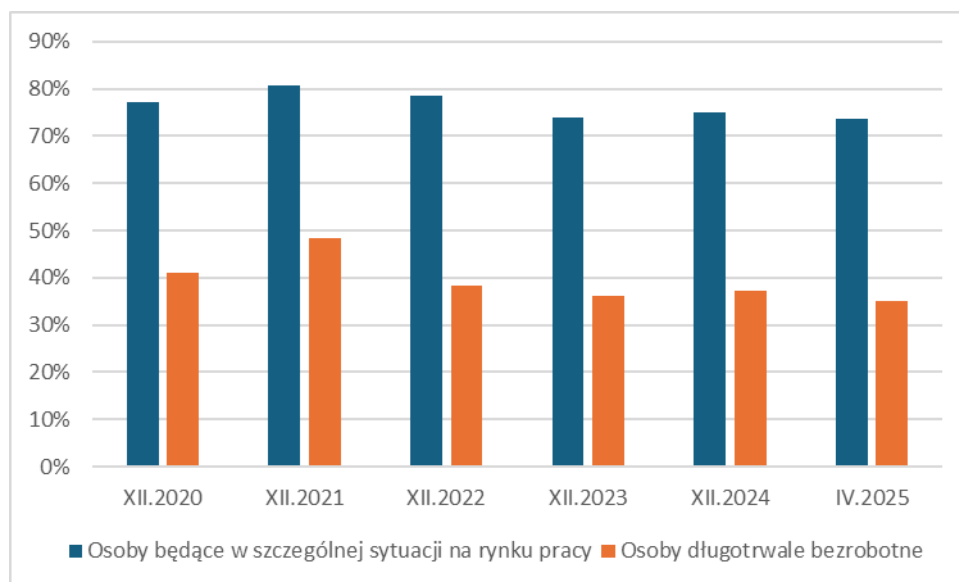

Ryc. 25. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2025

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Podobnie jak na terenie powiatu świdnickiego, również na terenie Gminy odnotowujemy znaczący udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych. Na koniec kwietnia 2025 roku na terenie Gminy odnotowano 821 bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co stanowiło 73,7% ogólnej liczby bezrobotnych. 392 osoby, czyli 35,2% ogólnej liczby bezrobotnych to bezrobotni długotrwale. Wysokie odsetki bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym bezrobotnych długotrwale utrzymywały się w latach 2020-2025, przy czym w ostatnim czasie są one dla Gminy nieco niższe niż dla powiatu świdnickiego (ryc. 26.). Znaczącą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią również osoby bez kwalifikacji zawodowych. Uwagę też zwraca duża

liczba bezrobotnych powyżej 50. roku życia, którym trudniej jest znaleźć zatrudnienie, a także kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka i bezrobotnych posiadających dziecko do lat 6. Od roku 2022 znacznie wzrosła liczba bezrobotnych cudzoziemców, co wiąże się z napływem migrantów wojennych Ukrainy. Znacząco spadła liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych, jednak zapewnienie zatrudnienia osobom z niepełnosprawnościami stanowi znaczące wyzwanie (tabela 1.).

Ryc. 26. Udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy i bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020 -2025

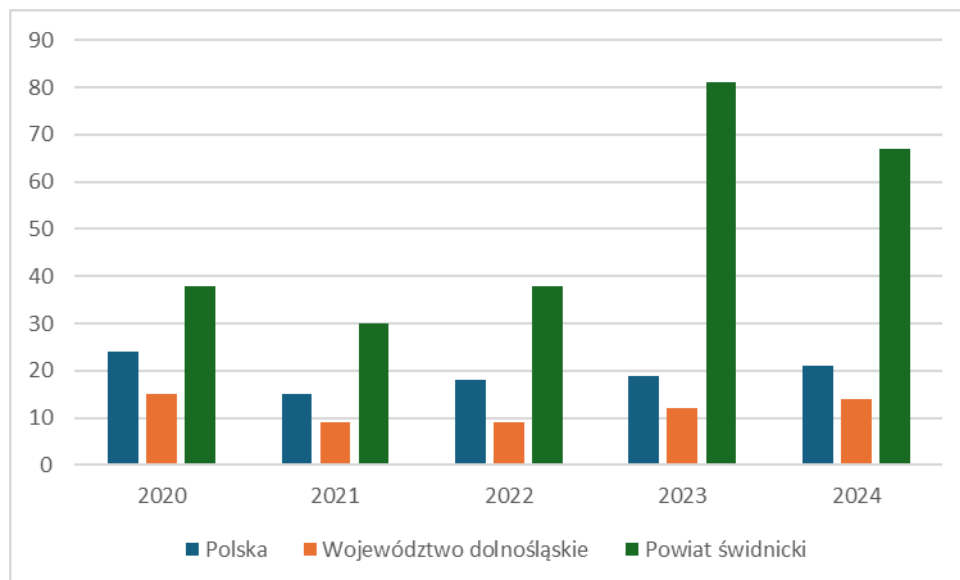
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Zwrócić należy uwagę na znaczną liczbę osób bezrobotnych przypadających na jedną ofertę pracy w powiecie świdnickim, szczególnie w latach 2023 i 2024. W 2024 na jedną ofertę pracy przypadało aż 67 bezrobotnych, co z pewnością wiąże się z trudnością ze znalezieniem pracy. Liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę pracy jest w powiecie świdnickim znacznie wyższa niż średnio w kraju i województwie dolnośląskim (ryc. 27.).

Tabela 1. Informacja o osobach bezrobotnych zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Świdnica

Kategorie osób bezrobotnych	XII.2020	XII.2021	XII.2022	XII.2023	XII.2024	IV.2025
Ogółem	1248	933	894	931	978	1114
Kobiety	635	477	446	435	486	531
Mężczyźni	613	456	448	496	492	583
Z prawem do zasiłku	208	165	152	153	171	185
Cudzoziemcy	8	8	48	36	53	40
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	438	300	328	338	369	427
Osoby bez doświadczenia zawodowego	147	88	107	104	118	113
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	149	91	104	82	82	98
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	963	754	702	689	734	821
do 30 roku życia	230	127	150	156	164	183
długotrwale bezrobotne	512	451	343	336	364	392
powyżej 50 roku życia	413	349	315	316	331	368
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	77	56	47	50	66	66
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	203	141	135	126	117	135
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	2	0	2	0	1	0
niepełnosprawni	91	114	118	130	79	83

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

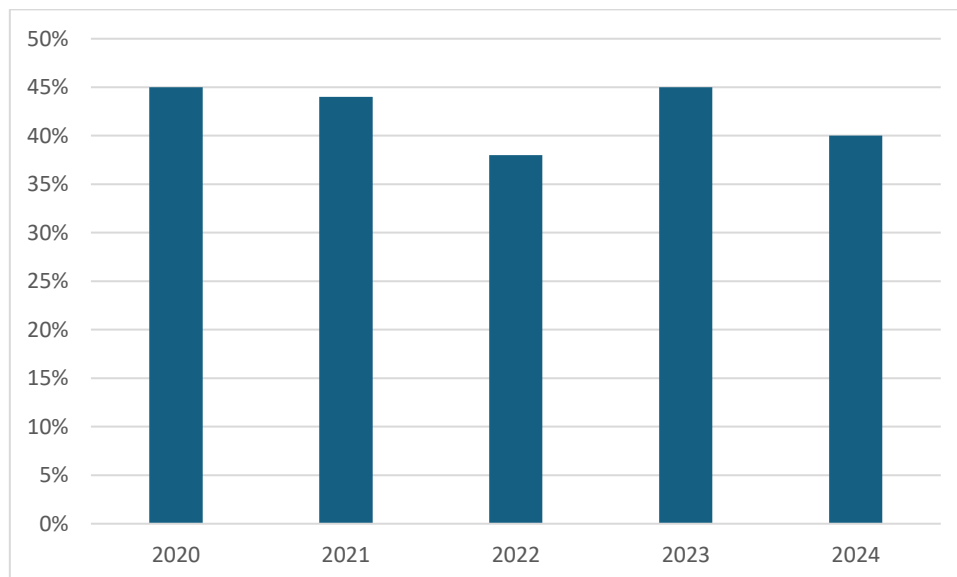

Ryc. 27. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w powiecie świdnickim w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

O zakresie wsparcia osób bezrobotnych przez pomoc społeczną świadczy wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jest jako stosunek

liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Dla Gminy wskaźnik ulegał fluktuacjom, ale generalnie utrzymywał się na wysokim poziomie 40-45%. W 2024 roku wskaźnik wyniósł 40% (ryc. 28.).

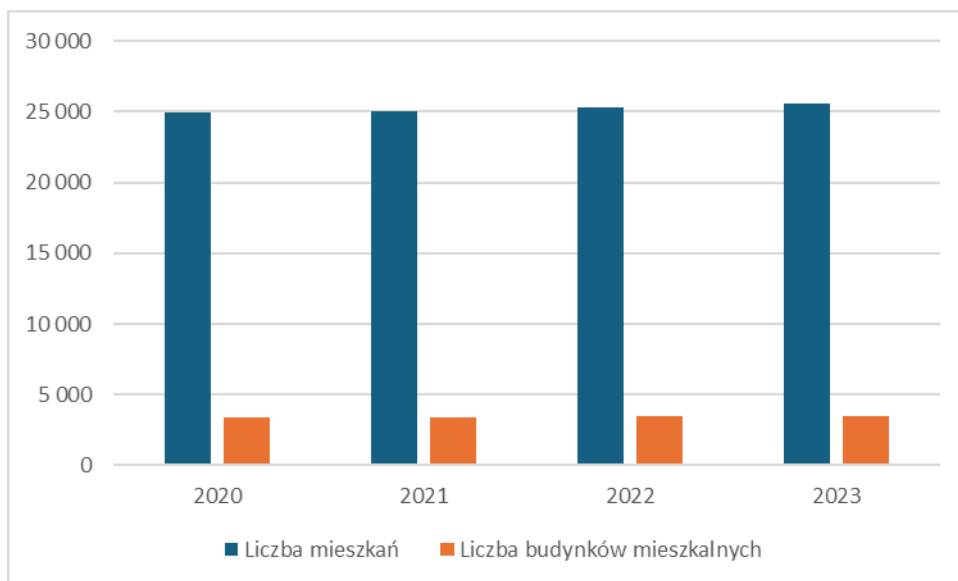
Ryc. 28. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

1.2.3. Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy w Gminie tworzą przede wszystkim prywatne zasoby mieszkaniowe. Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że w 2023 roku w Gminie było 3 494 budynków mieszkalnych oraz 25 628 mieszkań. Zarówno liczba mieszkań, jak i budynków mieszkalnych w latach 2020-2023 odnotowuje niewielki wzrost (ryc. 29.).

Ważną część zasobu mieszkaniowego stanowi komunalny zasób mieszkaniowy, a więc lokale mieszkalne, które stanowią własność gminy i są przeznaczone do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych osób o niskich dochodach, w trudnych sytuacjach społecznych lub przeznaczone są dla innych osób, którym gmina chce zapewnić lokal. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy maleje, co szczególnie dotyczy lokali socjalnych, czyli lokali przeznaczonych na pobyt tymczasowy dla osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Standard lokalu socjalnego może być, i najczęściej jest, niższy niż lokalu komunalnego. Corocznie składanych jest około 100 wniosków o mieszkania komunalne. W 2024 roku znacząco wzrosła, w porównaniu do lat poprzednich, liczba osób oczekujących na mieszkania socjalne. W pojedynczych przypadkach sądy wydają wyroki eksmisyjne bez wskazania lokalu socjalnego, co może generować zjawisko bezdomności (tabela 2.).

Ryc. 29. Liczba mieszkań i budynków mieszkalnych w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

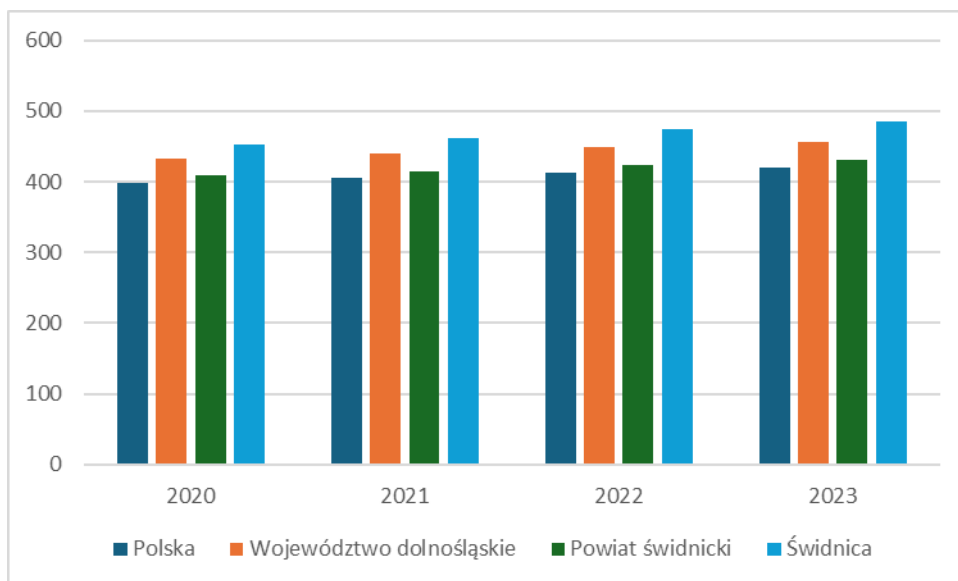
Tabela 2. Informacja o mieszkaniowym zasobie komunalnym Gminy Miasto Świdnica

Informacje o zasobie komunalnym	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1805	1793	1732	1747	1667
w tym liczba mieszkań socjalnych	495	469	342	248	121
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne	122	100	114	96	94
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	68	73	51	47	112
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	6	4	4	2	8

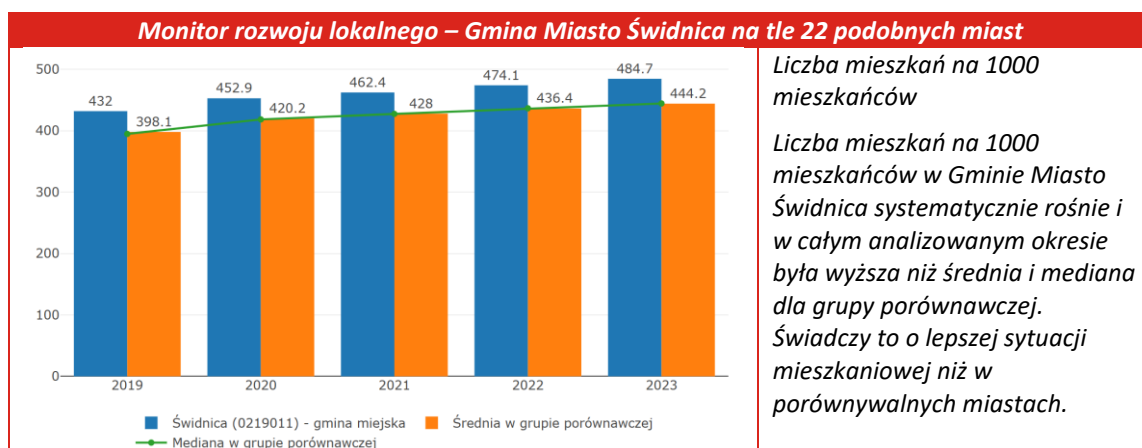
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

W zakresie realizacji polityki mieszkaniowej w Gminie działa Świdnickie Towarzystwo Budownictwa Społecznego – spółka, w której udziały mają Gmina Miasto Świdnica i Gmina Strzegom. Spółka nastawiona jest na budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatację na zasadach najmu. Oferta jest atrakcyjna szczególnie dla osób, które nie mogą sobie pozwolić na zakup mieszkania na wolnym rynku. Świdnickie Towarzystwo Budownictwa Społecznego realizuje nowe inwestycje, które umożliwiają kolejnym rodzinom skorzystanie z zasobu mieszkaniowego spółki. Są to inwestycje w Gminie (ul Leśna 30 i ks. Bolka 26-28) oraz w Strzegomiu (ul Parkowa).

Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w latach 2020-2023 wzrósł z 453 do 485. Wskaźnik ten jest korzystny dla Gminy, w latach 2020-2023 był wyższy niż średnio w kraju, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim (ryc. 30.).

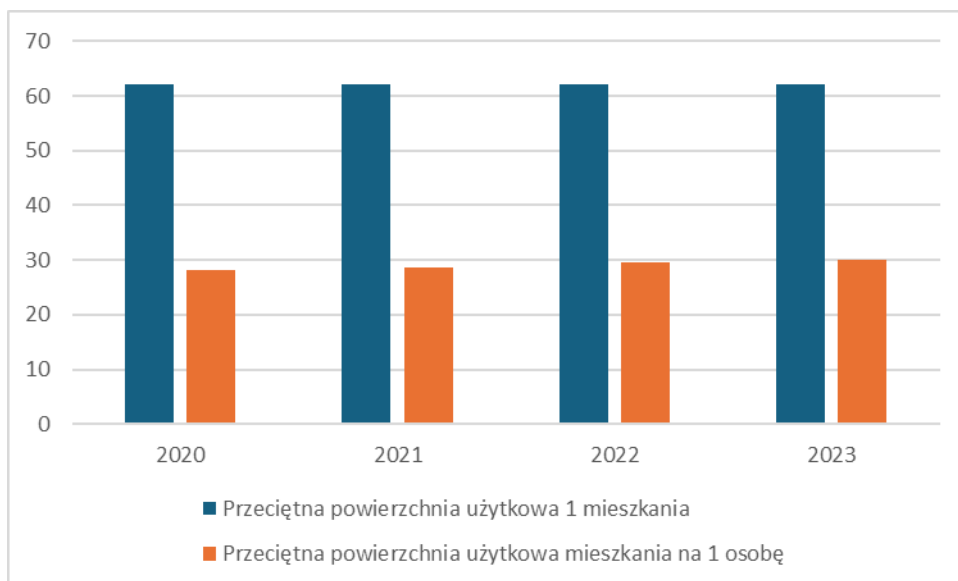
Ryc. 30. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Gminie Miasto Świdnica systematycznie rośnie i w całym analizowanym okresie była wyższa niż średnia i mediana dla grupy porównawczej. Świadczy to o lepszej sytuacji mieszkaniowej niż w porównywalnych miastach.

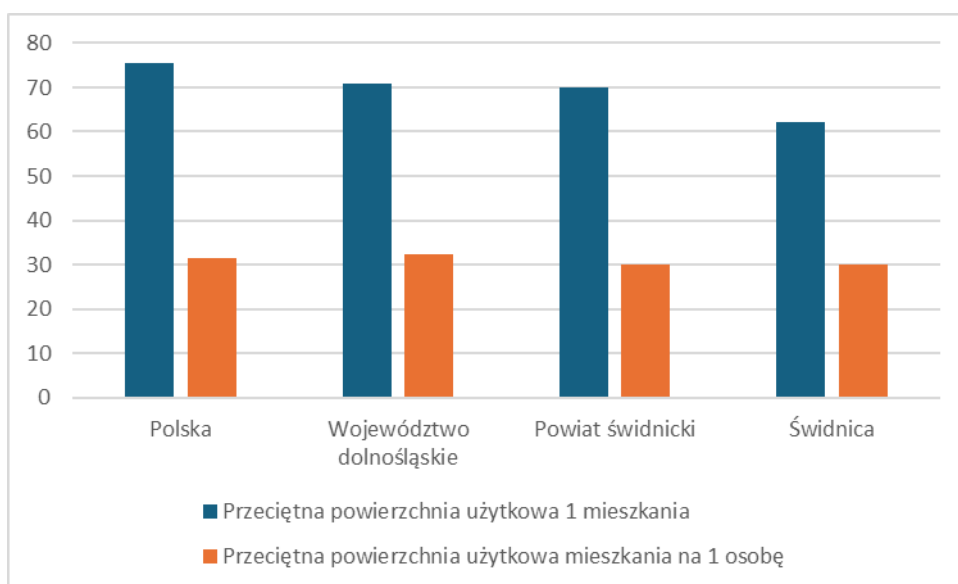
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2023 roku wyniosła 62,2m² i w latach 2020-2023 utrzymywała się na stałym poziomie. Nieznacznie wzrosła powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę – w 2023 roku wyniosła 30,1m² – wynika to ze zmniejszającej się populacji (ryc. 31.). W 2023 roku średnio w mieszkaniu były 3,4 izby. Średnio w mieszkaniu zamieszkiwało 2,1 osoby, a na 1 izbę przypadało 0,6 osoby.

Ryc. 31. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania jest w Gminie mniejsza niż średnio w kraju, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim. Jest to zjawisko charakterystyczne dla miast. Również powierzchnia użytkowa na osobę jest minimalnie niższa niż średnia w Polsce i na Dolnym Śląsku (ryc. 32.).

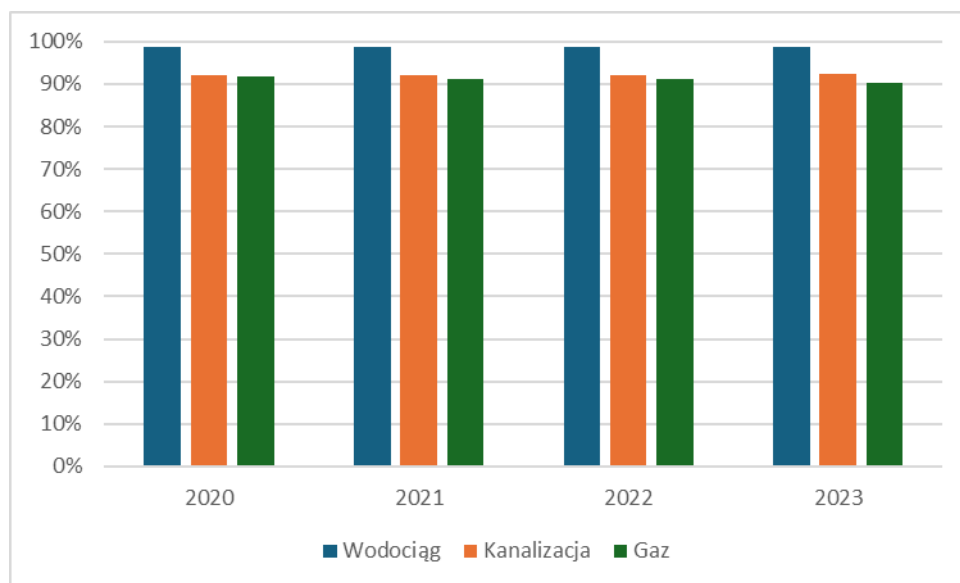

Ryc. 32. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2023 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

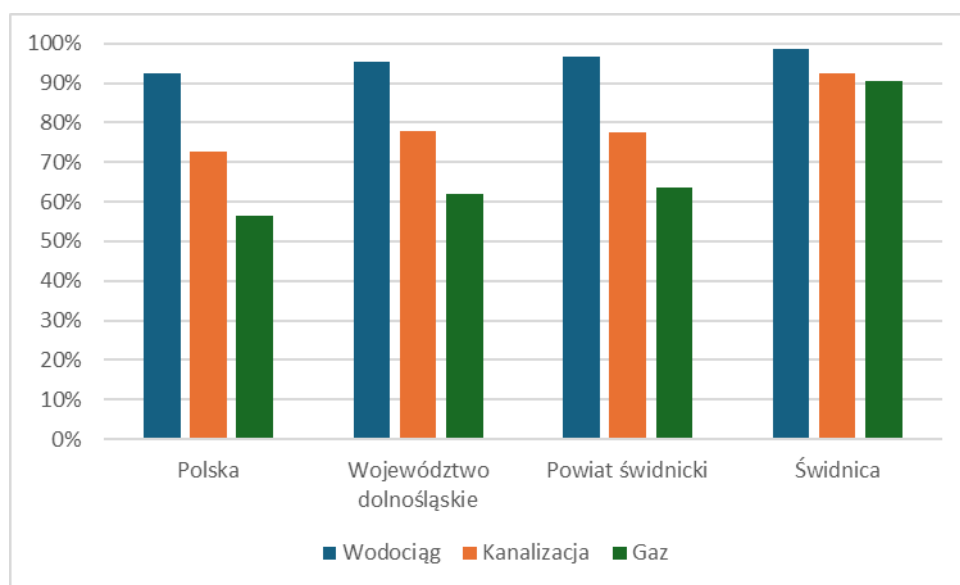
Niemalże wszyscy mieszkańcy korzystają z wodociągu – w 2023 roku korzystało 98,7%, podczas gdy średnio w kraju 92,6%. Z kanalizacji korzystał nieco mniejszy odsetek mieszkańców 92,4% - znacznie więcej niż średnio w Polsce, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim. Jeszcze większe różnice dotyczą gazu – w 2023 roku w Gminie z gazu korzystało 90,4% mieszkańców, podczas gdy średnio w Polsce 56,3%. Odsetki korzystających z wodociągu i kanalizacji utrzymują się na stałym poziomie, natomiast nieznacznie zmniejszył się odsetek

korzystających z gazu – wynika to z rezygnacji z sieci gazowej w nowych budynkach mieszkalnych (ryc. 33. i 34.).

Ryc. 33. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 34. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w 2023 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

1.2.4. Ochrona zdrowia

Dostęp do opieki zdrowotnej finansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia zapewniają na terenie Gminy podmioty publiczne oraz niepubliczne. Gmina nie prowadzi podmiotów ochrony zdrowia. Dwa podmioty prowadzi Powiat Świdnicki – są to:

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, ul. Leśna 27-29;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Świdnicy, ul. Leśna 31.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy to podmiot wykonujący działalność leczniczą, świadczący swoje usługi dla pacjentów w dwóch lokalizacjach: Regionalnym Szpitalu Specjalistycznym Latawiec w Świdnicy oraz Szpitalu Reumatologiczno-Rehabilitacyjnym im. dra Zbigniewa Walla w Żarowie. Szpital w Świdnicy oferuje opiekę szpitalną, pomoc doraźną w ramach szpitalnego oddziału ratunkowego, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną oraz pomoc w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Na terenie Gminy działa wiele podmiotów niepublicznych, które zapewniają dostęp do opieki medycznej, zarówno do podstawowej opieki zdrowotnej, jak i opieki specjalistycznej, uzupełniając i poszerzając ofertę sektora publicznego. Z podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcy Świdnicy mogą skorzystać w 11 miejscach. Jeszcze większa liczba podmiotów świadczy usługi specjalistyczne, przy czym są wśród nich duże, wielospecjalistyczne przychodnie oraz małe, specjalizujące się w jednym obszarze podmioty. Podmioty ochrony zdrowia oferujące leczenie w ramach kontraktów z NFZ zestawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Dostęp do opieki zdrowotnej finansowanej przez NFZ na terenie Gminy Miasto Świdnica

Rodzaj opieki	Podmiot	Specjalności
Szpitale i opieka całodobowa	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, ul. Leśna 27-29	szpitalny oddział ratunkowy, oddział pediatryczny, oddział chorób wewnętrznych, oddział neurologiczny, oddział otolaryngologiczny, oddział neonatologiczny, poradnia onkologiczna, oddział ginekologiczno-położniczy, oddział chirurgiczny ogólny, oddział onkologiczny, oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej, oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział okulistyczny, oddział kardiologiczny, oddział gastroenterologiczny, poradnia (gabinet) nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej
	NZOZ Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej Caritas Diecezji Świdnickiej, ul. Przyjaźni 2	zakład opiekuńczo-leczniczy
Leczenie w warunkach domowych	MEDOWENT Dolnośląski Zespół Wentylacji Domowej, ul. Jodłowa 38	wentylacja domowa
	Hospicjum św. Świerada sp. z o.o., ul. Mieszka I 10	hospicjum domowe

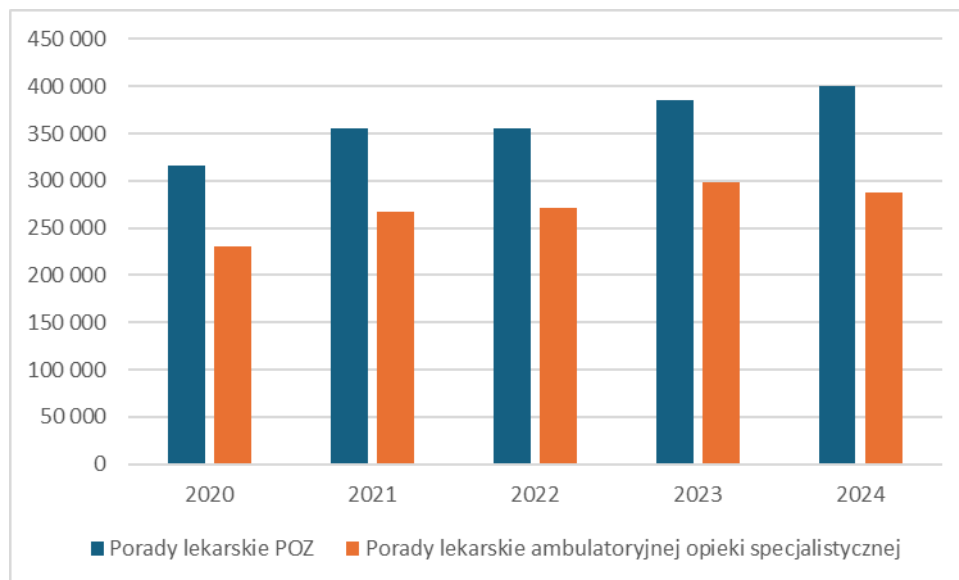
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stacja Pielęgniarstwa Rodzinnego Ojca Pio, ul. Przyjaźni 2	pielęgniarska opieka, długoterminowa domowa
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - WER-MED Krystyna Werner sp. z o.o., ul. Jodłowa 38	punkt zgłoszeń-pielęgniarska opieka długoterminowa
	NZOZ Ośrodek Rehabilitacji EURO-MED sp. z o.o., ul. Mieszka I 10	zespół rehabilitacji domowej
	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowo Produkcyjne „MARCONI” sp. z o.o., ul. Rzeźnicza 13	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	ARM Przychodnia Psychologiczna, ul. Jagiellońska 15/3	poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży
	„AR-VITA” Usługi Medyczne, ul. Kliczkowska 37	poradnia okulistyczna, poradnia chirurgii ogólnej
	Centrum Usług Medycznych „Eskulap” sp. z o.o., ul. Zamenhofa 47	poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia otolaryngologiczna, poradnia neurologiczna, poradnia zdrowia psychicznego, poradnia dermatologiczna, poradnia chirurgii ogólnej, poradnia endokrynologiczna, poradnia logopedyczna, poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej
	Dolnośląskie Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze, ul. Franciszkańska 7	poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, poradnia terapii uzależnień
	Gabinet Okulistyczny Małgorzata Krasowska, ul. Rynek 9	poradnia okulistyczna
	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Wiesław Drej, ul. Zamenhofa 46	poradnia ginekologiczno-położnicza
	„MEDI-LAB” s.c. Wróbel i Wspólnicy w Świdnicy, ul. Dworcowa 5	poradnia ginekologiczno-położnicza
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AK MED”, ul. Westerplatte 10	poradnia chirurgii ogólnej
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ars Medica” sp. z o.o., ul. Konopnickiej 4	poradnia zdrowia psychicznego, poradnia alergologiczna, poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej, poradnia dermatologiczna, poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia logopedyczna, poradnia neurologiczna, poradnia okulistyczna, poradnia otolaryngologiczna, poradnia wad postawy, poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MED-AZ” s.c. Zuzanna i Andrzej Zajęc, ul. Stęczyńskiego 6	poradnia otolaryngologiczna, poradnia audiologiczna, poradnia gastroenterologiczna, poradnia proktologiczna, poradnia otolaryngologiczna dla dzieci, poradnia neurologiczna
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”, ul. Gdyńska 25a	poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia neurologiczna, poradnia rehabilitacyjna, poradnia chirurgii ogólnej, poradnia okulistyczna, poradnia logopedyczna, poradnia zdrowia psychicznego, poradnia psychologiczna, poradnia leczenia uzależnień, dział (pracownia) fizjoterapii, poradnia medycyny sportowej
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”, ul. Licznikowa 3	poradnia urologiczna, poradnia dermatologiczna, poradnia kardiologiczna, poradnia otolaryngologiczna, poradnia nefrologiczna, poradnia leczenia bólu
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MIESZKO” sp. z o.o., ul. Mieszka I 10	poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia alergologiczna, poradnia kardiologiczna
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RAJ-MED” - Małgorzata Rajewska, ul. Westerplatte 53	poradnia gastroenterologiczna, poradnia reumatologiczna, poradnia rehabilitacyjna, dział (pracownia) fizjoterapii
NZOZ Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej Caritas Diecezji Świdnickiej, ul. Budowlana 6	dział (pracownia) fizjoterapii, poradnia rehabilitacyjna
Ośrodek Rehabilitacji Leczniczej, ul. Pileckiego 3	poradnia leczenia wad postawy, poradnia logopedyczna, ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci, dział fizjoterapii
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Świdnicy, ul. Słobódzkiego 28	ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci
Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowo Produkcyjne „MARCONI” sp. z o.o., ul. Rzeźnicza 13	fizjoterapia ambulatoryjna
Przedsiębiorstwo Lecznicze Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BHMed” sp. z o.o., ul. Strzelińska 6	poradnia neurologiczna, poradnia chirurgii ogólnej, poradnia otolaryngologiczna, poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej, poradnia okulistyczna, poradnia dermatologiczna, poradnia diabetologiczna, poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia logopedyczna, poradnia rehabilitacyjna, pracownia fizjoterapii, poradnia okulistyczna
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, ul. Leśna 27-29	poradnia okulistyczna, poradnia onkologiczna, poradnia ginekologiczno-położnicza, poradnia

		gruźlicy i chorób płuc, poradnia chirurgii ogólnej, poradnia chorób naczyń
	SENSUS Gabinet Diagnostyki i Terapii Katarzyna Lesińska Podmiot Leczniczy, ul. Wałbrzyska 8-4a/13/2	poradnia logopedyczna
	VITA-MED Witold Pawłowski, ul. Podchorążych 4	poradnia ginekologiczno-położnicza
Podstawowa opieka zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> – „AR-VITA” Usługi Medyczne, ul. Kliczkowska 37 – Centrum Usług Medycznych „Eskulap” sp. z o.o., ul. Zamenhofa 47 – EURODOCTOR sp. z o.o., ul. Polna Droga 15/4U – LEK-MED KARSCY, ul. Zamenhofa 46 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ars Medica” sp. z o.o., ul. Konopnickiej 4 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”, ul. Gdyńska 25a – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MIESZKO” sp. z o.o., ul. Mieszka I 10 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Władysław Kruszniewicz, ul. Łokietka 13 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna Beata Trzcńska-Larska, ul. Kopernika 34A – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KOLMED” s.c., ul. Kolejowa 8 – Przedsiębiorstwo Lecznicze Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BHMed” sp. z o.o., ul. Strzebińska 6 	
Leczenie stomatologiczne	<ul style="list-style-type: none"> – Centrum Usług Medycznych „Eskulap” sp. z o.o., ul. Zamenhofa 47 – Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Urszula Leszczyńska, ul. Modrzewiowa 2 – Indywidualna Praktyka Lekarska Halina Iskra-Kozowska, ul. Wałbrzyska 37 – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska, ul. Zwierzyniecka 3 – „MEDI-LAB” s.c. Wróbel i Wspólnicy w Świdnicy, ul. Dworcowa 5 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AK MED”, ul. Westerplatte 10 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ars Medica” sp. z o.o., ul. Konopnickiej 4 – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”, ul. Gdyńska 25a – NZOZ Dentalium Centrum Stomatologii sp. z o.o., ul. Kolejowa 1/3 – NZOZ Dentalium Centrum Stomatologii sp. z o.o., poradnia stomatologiczna przy Szkole Podstawowej nr 4, ul. Marcinkowskiego 4/6 – Prywatny Gabinet Stomatologiczny Iwona Szajdecka-Słaby, pl. św. Małgorzaty 1 – Prywatny Gabinet Stomatologiczny Wiesława Bautrel, ul. Jasińskiego 13 – Przedsiębiorstwo Lecznicze Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BHMed” sp. z o.o., ul. Strzebińska 6 – SUNNYDENT Praktyka Stomatologiczna Grzegorz Szumilas, ul. Mieszka I 29/13 – VITA-MED Witold Pawłowski, ul. Podchorążych 4 	

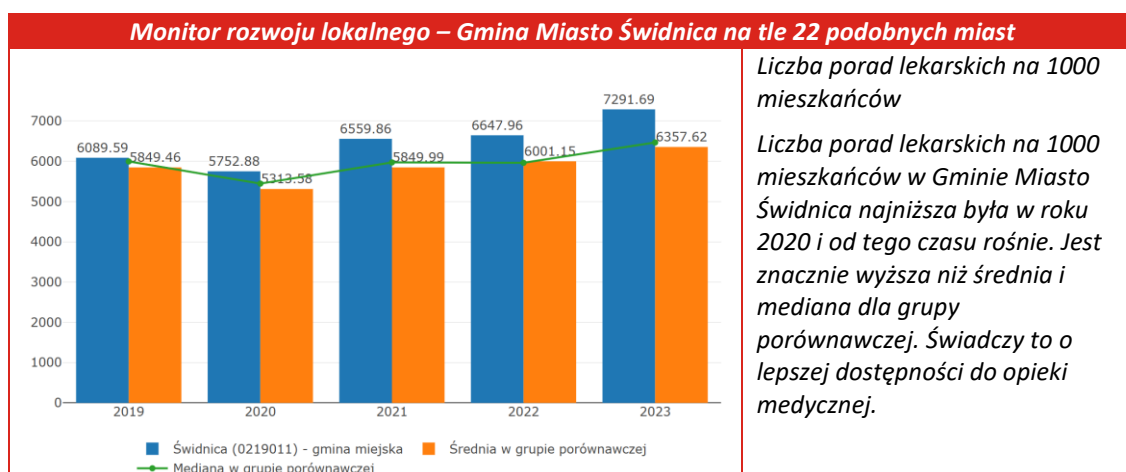
Źródło: Narodowy Fundusz Zdrowia, <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/>

Liczba udzielanych przez podmioty ochrony zdrowia porad lekarskich w latach 2020-2024 wzrosła z 546 756 do 686 878. Wśród porad przeważają porady podstawowej opieki zdrowotnej. Liczba porad udzielanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej rośnie, zaś w przypadku opieki specjalistycznej rośnie do 2023 roku, zaś w 2024 roku nieco spadła (ryc. 35.).

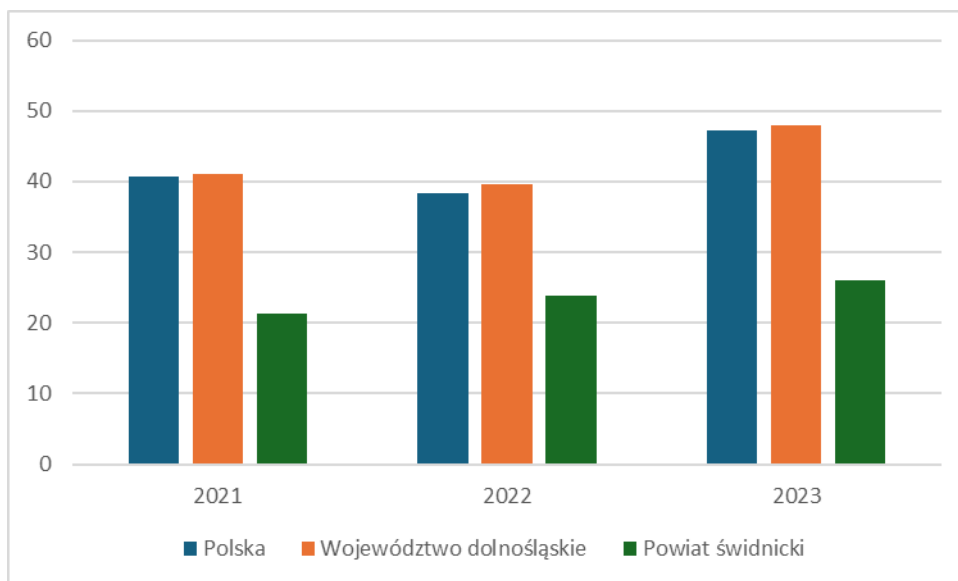

Ryc. 35. Porady lekarskie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

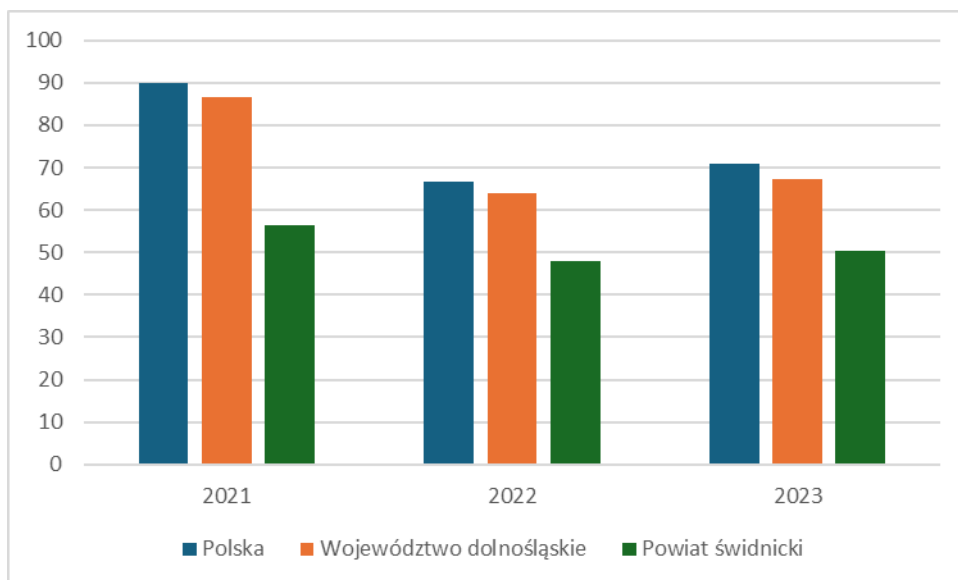

Wskaźniki dotyczące personelu medycznego nie są podane dla poziomu gmin, a jedynie dla powiatów. Dla powiatu świdnickiego nie wypadają one pozytywnie. Zarówno wskaźnik lekarzy, jak i pielęgniarek i położonych przypadających na 10 tys. ludności jest w powiecie świdnickim znacznie niższy niż w Polsce i województwie dolnośląskim. Różnica jest widoczna szczególnie w przypadku personelu lekarskiego – w 2023 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało w powiecie świdnickim 26,0 lekarzy pracujących ogółem, podczas gdy w województwie dolnośląskim 47,9, a w Polsce 47,2 (ryc. 36. i 37.).

Ryc. 36. Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w powiecie świdnickim w latach 2021-2023

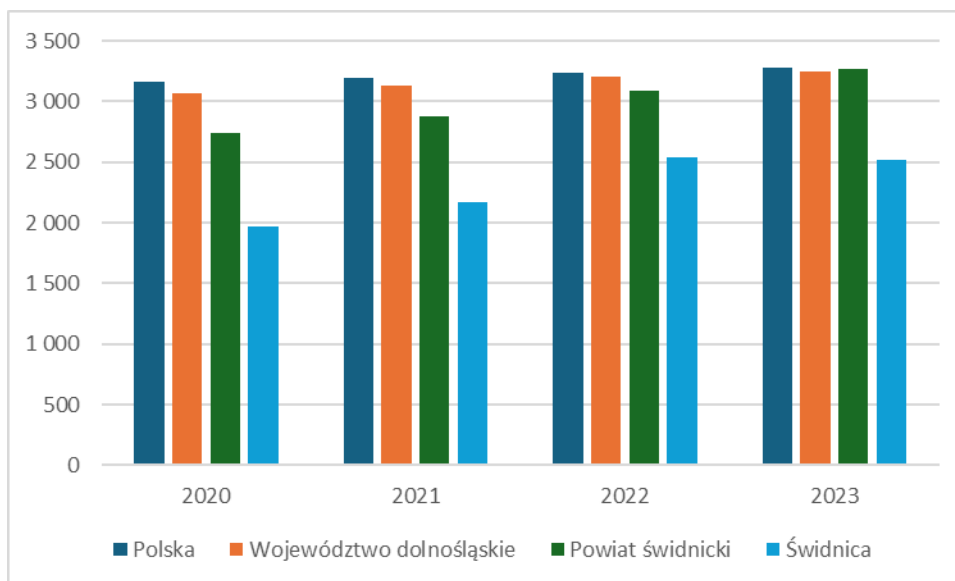
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 37. Pielęgniarki i położne (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w powiecie świdnickim w latach 2021-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Mieszkańcy mają również dostęp do licznych aptek, w których mogą zaopatrzyć się w leki i wyroby medyczne. Wskaźnik liczby ludności przypadającej na aptekę ogólnodostępną w latach 2020-2023 wzrósł i w 2023 roku wyniósł 2 518. Wskaźnik jest znacznie wyższy niż średnia dla Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu świdnickiego, co jest specyficzne dla jednostek miejskich (ryc. 38).

Ryc. 38. Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2020-2023
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

1.2.5. Opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie Gminy opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewniają placówki publiczne, prowadzone przez Gminę oraz placówki prowadzone przez podmioty niepubliczne. Gmina prowadzi dwa miejskie żłobki:

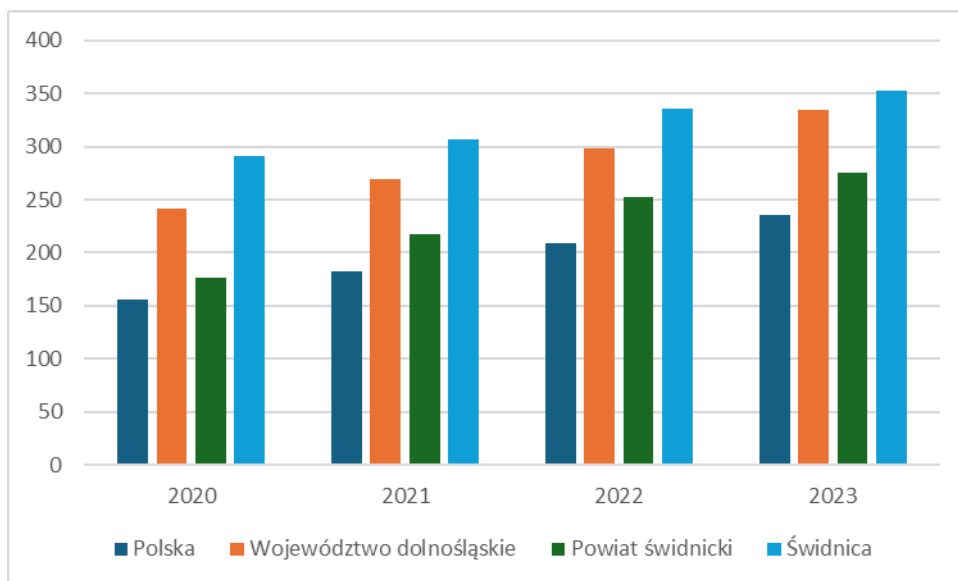
- Żłobek Miejski nr 1, ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego 26, 58-100 Świdnica;
- Żłobek Miejski nr 2, ul. Galla Anonima 5, 58-100 Świdnica.

Każda z placówek dysponuje 100 miejscami.

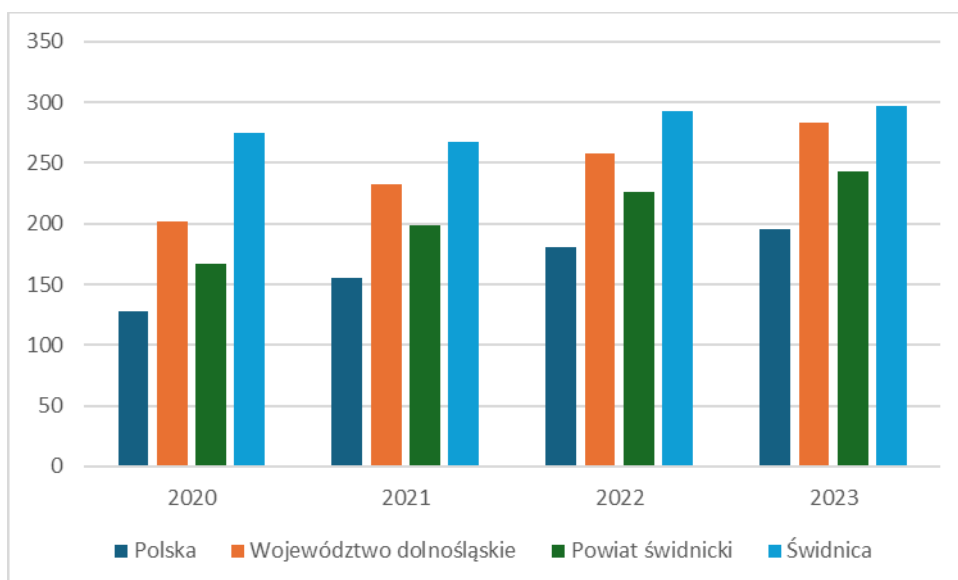
Dodatkowo opiekę oferują placówki prowadzone przez podmioty prywatne – na terenie Świdnicy działa 7 żłobków: Niepubliczny Żłobek „Bajkowy Domek”, Magiczna Chatka Żłobek, Niepubliczny Żłobek Europejska Akademia Dziecka w Świdnicy, Niepubliczny Żłobek Językowy „Calineczka II”, Niepubliczny Żłobek Planeta Malucha, Niepubliczny Żłobek Muzyczno-Językowy Music Bears, Żłobek Językowy Dzieciaki do dzieła! oraz kluby dziecięce: Niepubliczny Klub Dziecięcy Tęczowa Przystań, Forest klub dziecięcy by Kinga Jankowska. W 2024 roku placówki te zapewniały łącznie 162 miejsca.

Wskaźnik dotyczący liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 jest dla Gminy korzystny – w 2023 roku na 1000 dzieci przypadały 353 miejsca, więcej niż średnio w kraju, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim, a na przestrzeni lat 2020-2023 wskaźnik ten wzrósł z 291 do 353 (ryc. 39.).

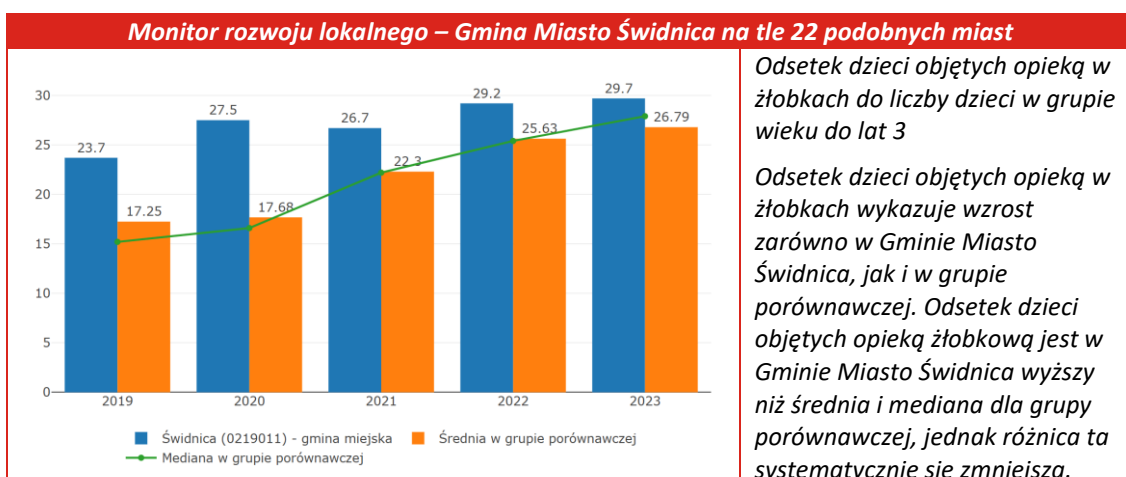
Również liczba dzieci uczęszczających do żłobków i klubów dziecięcych na 1000 dzieci w Gminie w latach 2020-2023 rosła. W 2023 roku na 1000 dzieci do lat 3 do placówek uczęszczało 297,4 dzieci, więcej niż średnio w kraju, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim (ryc. 40.).

Ryc. 39. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 40. Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

1.2.6. Edukacja i wychowanie

Edukację i wychowanie zapewniają na terenie Gminy przedszkola i szkoły prowadzone przez sektor publiczny oraz sektor niepubliczny.

Gmina odpowiada za prowadzenie przedszkoli i szkół podstawowych. Gmina prowadziła w roku szkolnym 2024/2025 7 przedszkoli i 7 szkół podstawowych – informację o placówkach zestawiono w tabeli 4. Oddziały przedszkolne dla dzieci realizujących obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. zerówkę) prowadzone są również przez szkoły.

Tabela 4. Informacja o placówkach oświaty i opieki nad dziećmi prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica w roku 2024/2025

Rodzaj placówki	Nazwa placówki	Adres
Szkoła	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki	ul. Galla Anonima 1 58-100 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków	ul. Ofiar Oświęcimskich 30 58-105 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza	ul. Karola Marcinkowskiego 4-6 58-105 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego	ul. Wodna 5-7, 58-100 Świdnica ul. Jodłowa 21, 58-100 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	ul. Wałbrzyska 39 58-100 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 105 im. Polskich Podróżników i Odkrywców	ul. Saperów 27A 58-100 Świdnica
	Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II	pl. Wojska Polskiego 3 58-100 Świdnica
Przedszkole	Przedszkole Miejskie nr 1	pl. św. Małgorzaty 15 58-100 Świdnica
	Przedszkole Miejskie nr 3	ul. Okrężna 30 58-100 Świdnica
	Przedszkole Miejskie nr 4	ul. Joachima Lelewela 10 58-100 Świdnica
	Przedszkole Miejskie nr 6	ul. Komunardów 2 58-100 Świdnica
	Przedszkole Miejskie nr 14	ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego 10 58-100 Świdnica
	Przedszkole Miejskie nr 15	ul. Ofiar Oświęcimskich 45A 58-105 Świdnica
	Miejskie Przedszkole Integracyjne nr 16 „Słoneczko”	ul. Karola Marcinkowskiego 58-105 Świdnica

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Dodatkowo na terenie Gminy działa jedno przedszkole publiczne prowadzone przez związek wyznaniowy: Przedszkole Publiczne Zgromadzenia Panien Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny oraz 16 niepublicznych przedszkoli i punktów przedszkolnych: Niepubliczne Przedszkole „Europejska Akademia Dziecka”, Niepubliczne Przedszkole „Frajda”, Niepubliczne Przedszkole „Tęczowa Przystań”, Niepubliczne Przedszkole Artystyczne „Bajkowy Domek”,

Niepubliczne Przedszkole Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Niepubliczne Przedszkole Językowe „Calineczka”, Niepubliczne Przedszkole Językowe Abracadabra, Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tęczowy Świat”, Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Magiczna Chatka”, Przedszkole Niepubliczne „Promyk” w Świdnicy, Przedszkole Niepubliczne „Radosny Delfinek”, Przedszkole Niepubliczne „Wesoła Piątka” w Świdnicy, Społeczne Przedszkole „Akademia Przedszkolaka” w Świdnicy, Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Niebieski Krokodylek” sp. z o.o., Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Zielony Zakątek II” oraz Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Dorotka. Powiat Świdnicki prowadzi Przedszkole Specjalne nr 7 w Świdnicy, mieszczące się w Zespole Szkół Specjalnych, przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 3 w Świdnicy, które prowadzi edukację dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

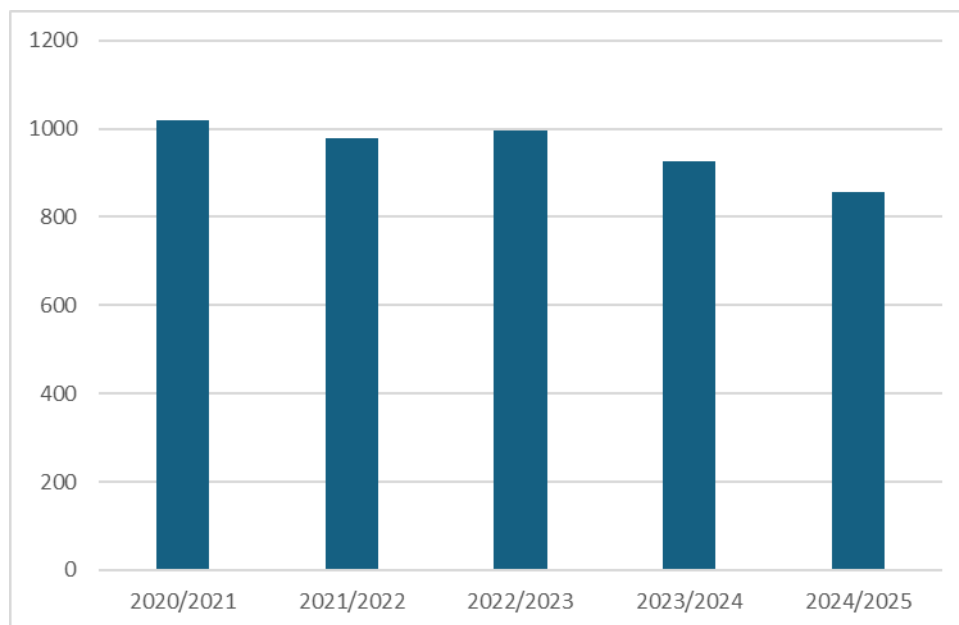
Przedszkola Miejskie prowadzą od 4 do 6 oddziałów, większość szkół prowadzi również oddziały przedszkolne zapewniając obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne (tabela 5.).

Tabela 5. Liczba oddziałów w przedszkolach i oddziałów przedszkolnych w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki	1	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków	3	2	2	1	1
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza	0	0	0	0	0
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego	2	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	1	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa nr 105 im. Polskich Podróżników i Odkrywców	2	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II	1	1	2	1	0
Przedszkole Miejskie nr 1	5	5	5	5	5
Przedszkole Miejskie nr 3	5	5	5	4	5
Przedszkole Miejskie nr 4	4	4	4	4	4
Przedszkole Miejskie nr 6	6	6	6	6	6
Przedszkole Miejskie nr 14	4	4	4	4	4
Przedszkole Miejskie nr 15	5	5	5	5	5
Miejskie Przedszkole Integrycyjne nr 16 „Słoneczko”	6	6	6	6	6

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach prowadzonych przez Gminę zmniejsza się – w roku 2020/2021 do placówek uczęszczało 1 020 dzieci, a w roku 2024/2025 – 858 (ryc. 41.). Największym przedszkolem jest Przedszkole Miejskie nr 6, do którego w roku 2024/2025 uczęszczało 145 dzieci, zaś najmniejszym Miejskie Przedszkole Integrycyjne nr 16 „Słoneczko”, do którego uczęszczało 88 dzieci (tabela 6.).

Ryc. 41. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica

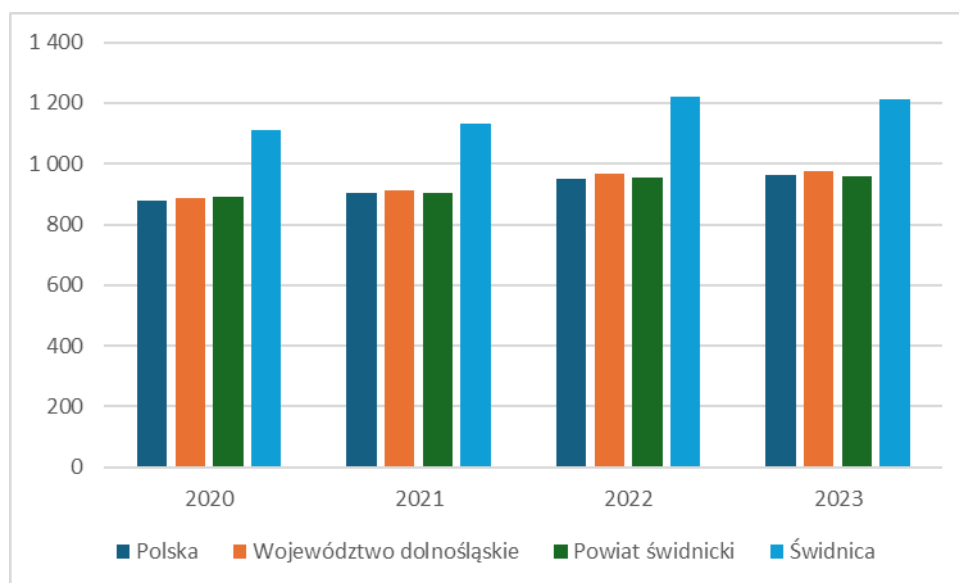
Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Tabela 6. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki	21	25	20	21	16
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków	72	45	44	25	13
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza	0	0	0	0	0
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego	35	28	28	25	17
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	19	16	17	15	14
Szkoła Podstawowa nr 105 im. Polskich Podróżników i Odkrywców	39	26	23	24	19
Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II	26	32	42	28	0
Przedszkole Miejskie nr 1	125	125	125	125	124
Przedszkole Miejskie nr 3	125	125	126	100	108
Przedszkole Miejskie nr 4	100	100	107	100	100
Przedszkole Miejskie nr 6	145	145	145	145	145
Przedszkole Miejskie nr 14	100	100	100	100	98
Przedszkole Miejskie nr 15	125	123	130	129	116
Miejskie Przedszkole Integracyjne nr 16 „Słoneczko”	88	88	88	88	88

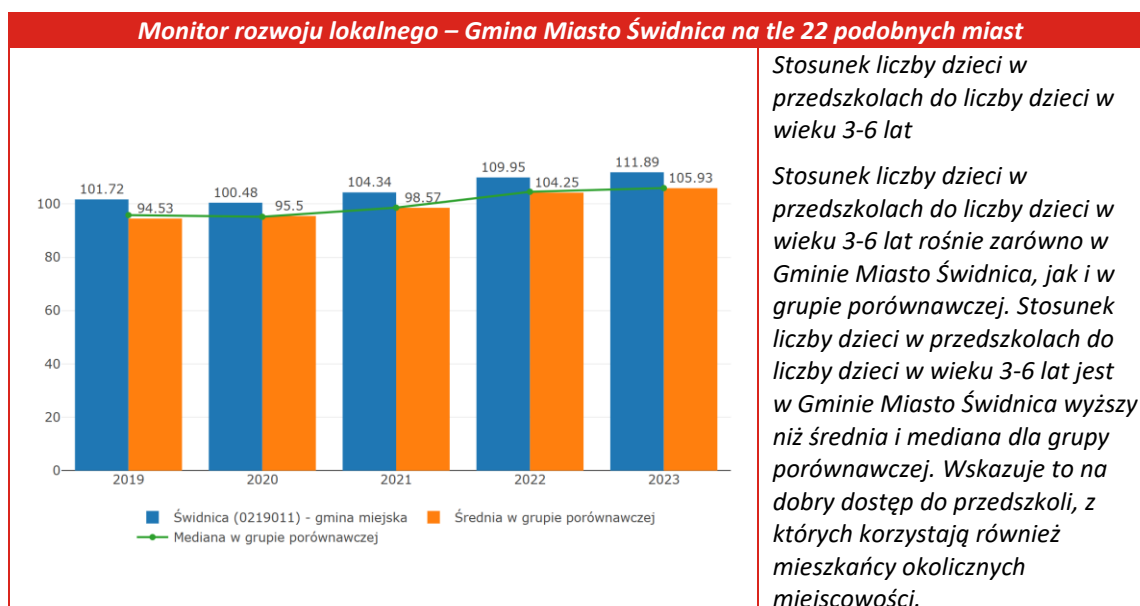
Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Wskaźnik liczby dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat dla Gminy jest znacznie wyższy niż 1000, co oznacza, że do placówek na terenie Miasta uczęszczają również dzieci spoza Miasta Świdnica (ryc. 42.).

Ryc. 42. Dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Edukacja w zakresie szkolnictwa podstawowego jest w Gminie realizowana przez placówki prowadzone przez sektor publiczny oraz niepubliczny. Gmina prowadzi 7 szkół podstawowych, dodatkowo na terenie Gminy działa 5 szkół niepublicznych: Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa Caritas Diecezji Świdnickiej im. ks. Prałata Dionizego Barana, Fundacja „Naszej Szkole” Społeczna Szkoła Podstawowa, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Świdnickiego Stowarzyszenia Oświatowego „Bliżej Dziecka”, Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przystosowanymi do Pracy oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Spektrum

Możliwości”. Dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną edukację zapewnia Szkoła Podstawowa Specjalna nr 7 im. Marii Konopnickiej, prowadzona przez Powiat Świdnicki.

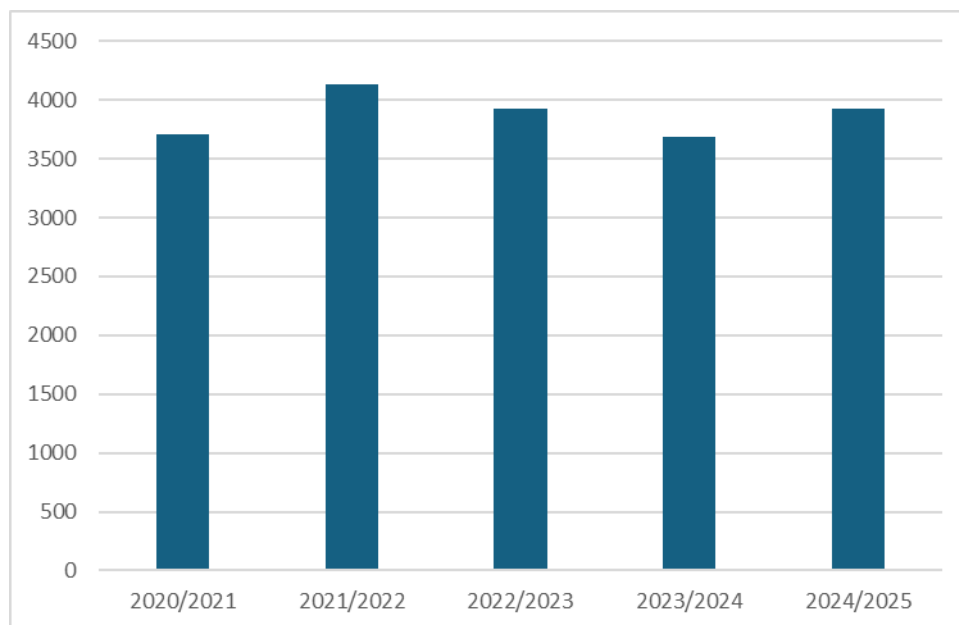
Wszystkie szkoły prowadzone przez Gminę to placówki duże – liczące więcej niż jeden oddział klasowy w każdym roczniku (tabela 7.).

Tabela 7. Liczba oddziałów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki	28	27	26	25	28
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków	15	18	21	22	24
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza	34	33	29	27	28
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego	32	32	31	30	32
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	27	27	25	23	24
Szkoła Podstawowa nr 105 im. Polskich Podróżników i Odkrywców	23	24	22	21	23
Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II	11	11	12	12	12

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę ulega fluktuacjom – w roku 2024/2025 w szkołach uczyło się łącznie 3 925 uczniów. Najwięcej uczniów uczęszczało do szkół w roku 2021/2022 – łącznie 4 137 osób (ryc. 43.). Zmiany liczebne związane są z demografią, ale również z różną liczebnością roczników w związku z reformą wieku rozpoczynania edukacji szkolnej czy napływem nowych uczniów w związku z wojną w Ukrainie. Największą szkołą jest Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego – w roku 2024/2025 uczyło się w niej 789 uczniów, najmniejsza placówka to Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II – uczęszczały do niej tylko 283 osoby (tabela 8.).

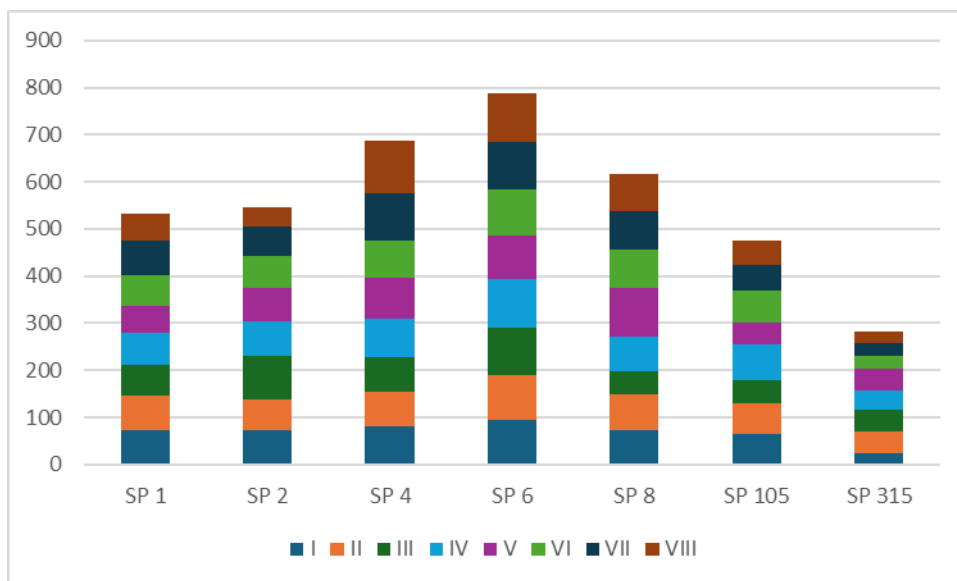
Ryc. 43. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica
Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki	514	547	506	469	532
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków	317	391	478	496	545
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza	792	825	739	673	686
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tysiącletniego Państwa Polskiego	805	888	833	771	789
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	624	672	643	587	616
Szkoła Podstawowa nr 105 im. Polskich Podróżników i Odkrywców	441	516	474	441	474
Szkoła Podstawowa nr 315 im. Jana Pawła II	217	298	248	253	283

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach ulega wahaniom, co stanowi wyzwanie dla organizacji kształcenia w szkołach (ryc. 44.).

Ryc. 44. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica w roku szkolnym 2024/2025

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Szkoły prowadzone przez Gminę dysponują zapleczem sportowo-rekreacyjnym, jedynie Szkoła Podstawowa nr 315 nie posiada boiska i ma wyłączony z użytkowania plac zabaw. Jednak w wielu szkołach boiska, sale gimnastyczne i place zabaw wymagają remontów. Wszystkie szkoły zapewniają dzieciom możliwość spożywania gorących posiłków – w Szkole Podstawowej nr 1 i Szkole Podstawowej nr 4 posiłki są przygotowywane na miejscu, pozostałe szkoły korzystają z cateringu. Szkoły mają pracownię komputerowe i dostęp do Internetu w technologii LTE lub o prędkości co najmniej 30 Mb/s.

Uczniowie uczą się na jedną zmianę, z wyjątkiem Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 2 i Szkoły Podstawowej nr 8, w których w systemie dwuzmianowym uczą się dzieci z klas I-III. Nauka nie kończy się później niż o godzinie 16.20. Wszystkie szkoły zapewniają opiekę świetlicową. Świetlice zaczynają pracę od 6.30, a kończą – zależnie od szkoły – między 16.00 a 16.30.

Szkoły zapewniają opiekę pedagogiczną, psychologiczną, a część szkół również opiekę pedagoga specjalnego i logopedy. Prowadzą zajęcia dodatkowe, zarówno sportowe, jak i poszerzające zainteresowania, z wyjątkiem Szkoły Podstawowej nr 4, gdzie nie ma dodatkowych zajęć sportowych i Szkoły Podstawowej nr 6, w której nie są realizowane zajęcia poszerzające zainteresowania.

Podkreślić należy, że szkoły zapewniają również wsparcie uczniom z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie ci mogą też uczęszczać do Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 7 im. Marii Konopnickiej, prowadzonej przez Powiat Świdnicki. W roku szkolnym 2024/2025 do szkół prowadzonych przez Gminę uczęszczało 351 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego – najwięcej uczniów z orzeczeniami uczęszczało do Szkoły Podstawowej nr 2 – 69, Szkoły Podstawowej nr 1 – 66 oraz Szkoły Podstawowej nr 105 – 67.

Jednym ze wskaźników jakości kształcenia w szkołach podstawowych są wyniki są wyniki egzaminów ósmoklasisty. Wyniki dla szkół na terenie powiatu świdnickiego wypadają nieco poniżej średniej krajowej. W przypadku szkół na terenie Gminy wskazać trzeba, że szkoły prowadzone przez Gminę uzyskują wyniki zbliżone do średniej lub powyżej średniej, za wyjątkiem Szkoły Podstawowej nr 315, która w latach 2021-2024 sytuowała się poniżej średniej. Najwyższe wyniki osiągały Szkoła Podstawowa nr 8 oraz Szkoła Podstawowa nr 1.

Bardzo dobre wyniki szkoły uzyskiwały na egzaminie z języka angielskiego, słabsze na egzaminie z matematyki i języka polskiego. W przypadku szkół niepublicznych bardzo wysokie wyniki osiąga Społeczna Szkoła Podstawowa, pozostałe szkoły niepubliczne sytuują się znacznie poniżej średniej krajowej. Wyniki egzaminów ósmoklasisty dla szkół na terenie Gminy zestawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w latach 2021-2024

Szkoły	Język polski				Matematyka				Język angielski			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
SP1	63,8	64,7	64,1	64,8	52,5	69,6	56,1	54,0	78,6	77,3	72,6	78,6
SP2	---	54,1	62,8	63,4	---	64,4	54,3	45,2	---	76,8	71,6	75,6
SP4	61,5	56,1	63,3	62,3	41,6	54,2	52,3	55,5	71,1	72,3	72,3	70,8
SP6	56,2	56,8	65,5	60,6	50,4	60,8	52,5	34,8	68,3	69,8	68,4	68,5
SP8	62,0	65,0	70,6	79,9	51,6	76,3	60,4	71,5	79,6	86,0	76,0	81,8
SP 105	62,1	56,3	68,6	59,1	49,7	58,9	47,8	47,0	73,5	71,4	66,8	60,7
SP 315	56,6	50,9	42,0	47,9	32,5	44,0	31,6	45,1	53,0	58,1	52,3	59,1
Niepubliczna SP "Blżej Dziecka"	43,6	47,9	61,0	37,8	26,9	35,4	41,9	29,1	45,0	62,4	60,2	49,1
Niepubliczna Katolicka SP Caritas	39,3	53,0	47,2	22,5	18,7	45,3	28,3	12,7	40,4	51,4	32,1	24,0
Społeczna SP	66,6	67,6	76,6	72,5	62,5	75,5	82,8	67,1	92,9	82,6	89,5	88,5
Niepubliczna SP z oddz. przysp. do pracy	14,8	19,2	16,0	8,7	---	15,3	15,7	16,4	24,0	23,3	18,4	21,1
Powiat świdnicki	57,0	57,6	62,0	59,7	44,0	54,1	49,8	46,3	65,0	66,2	65,2	63,3
Polska	60,0	60,0	66,0	61,0	47,0	57,0	53,0	52,0	66,0	67,0	66,0	66,0

 wynik wyższy lub równy średniej ogólnopolskiej

--- egzamin nie był realizowany w danej placówce

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu.

Absolwenci szkół podstawowych mogą kontynuować edukację w szkołach ponadpodstawowych na terenie Gminy. Powiat Świdnicki prowadzi w Świdnicy następujące placówki edukacyjne:

- Zespół Szkół Nr 1 w Świdnicy, ul. Budowlana 7-9: Szkoła Policealna nr 1, Technikum nr 1, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1, Branżowa Szkoła II Stopnia, VI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi;
- Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. Tony Halika w Świdnicy, ul. Równa 18: Technikum nr 2, Szkoła Policealna nr 2;
- Zespół Szkół Budowlano-Elektrycznych im. Jana III Sobieskiego w Świdnicy, ul. Wałbrzyska 35-37: Technikum nr 4 Politechniczne, Szkoła Policealna nr 4, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr II, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2, Centrum Kształcenia Ustawicznego;
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Wincentego Stysia w Świdnicy, ul. ks. Agnieszki 2: V Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Sportowymi, Szkoła Policealna nr 5, Technikum nr 5, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3;

- Zespół Szkół Mechanicznych im. Mikołaja Kopernika w Świdnicy, ul. gen. Wł. Sikorskiego 41; Szkoła Policealna nr 6, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4, Centrum Kształcenia Zawodowego, Technikum nr 6;
- I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Świdnicy, ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej 30;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Świdnicy, ul. Równa 11; II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Banacha, Szkoła Policealna nr 2, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr I;
- III Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Świdnicy, ul. Kościelna 32;
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Świdnicy, ul. gen. Wł. Sikorskiego 41.

Poza tymi placówkami w Świdnicy działają szkoły ponadpodstawowe, centra kształcenia ustawicznego, szkoły policealne i inne placówki edukacyjne o charakterze niepublicznym.

Powiat Świdnicki prowadzi również szkoły ponadpodstawowe w innych miejscowościach na terenie powiatu: Zespół Szkół w Strzegomiu, Zespół Szkół im. Jędrzeja Śniadeckiego w Żarowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Świebodzicach oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Strzegomiu.

Powiat prowadzi szkolnictwo specjalne – realizuje je w Zespołach Szkół Specjalnych w Świdnicy, Świebodzicach oraz w Strzegomiu. Dodatkowo Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Świdnicy prowadzi w Świdnicy Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy „Tęczowy Świat” oraz Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka, przy ul. Mieczysława Kozara-Słobódzkiego 28.

Powiat prowadzi Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 1 w Mrowinach, a także Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Świdnicy, położone przy ul. Kanonierskiej 3.

Powiat Świdnicki prowadzi także Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy, mieszczący się przy ul. Pionierów 14. Dodatkowo w Świdnicy działają również 3 niepubliczne poradnie:

- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna IQ Dorota Szynał, ul. Ofiar Oświęcimskich 1;
- Niepubliczna Poradnia Specjalistyczna Centrum Progres Danuta Stempowska, ul. Kazimierza Pułaskiego 19;
- Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Centrum Pro Liberis, ul. Wałbrzyska 12.

Szkoły publiczne w Świdnicy prowadzi również Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Są to placówki zlokalizowane przy ul. Romualda Traugutta 5. Należą do nich:

- Dolnośląski Zespół Szkół Medyczno-Sportowych;
- Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie;
- Szkoła Policealna Służb Społecznych i Medycznych.

Z kolei minister ds. kultury i dziedzictwa narodowego prowadzi Państwową Szkołę Muzyczną I st. im. Ludomira Różyckiego, która mieści się przy al. Niepodległości 11. Szkołę muzyczną II stopnia prowadzi z kolei podmiot niepubliczny.

Reasumując wskazać należy, że na terenie Gminy dzieci i młodzież mają dostęp do wielu placówek edukacyjnych, o zróżnicowanej ofercie. Przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie, policealne, a także inne placówki edukacyjne są prowadzone zarówno przez podmioty publiczne, jak i niepubliczne.

1.2.7. Kultura i czytelnictwo

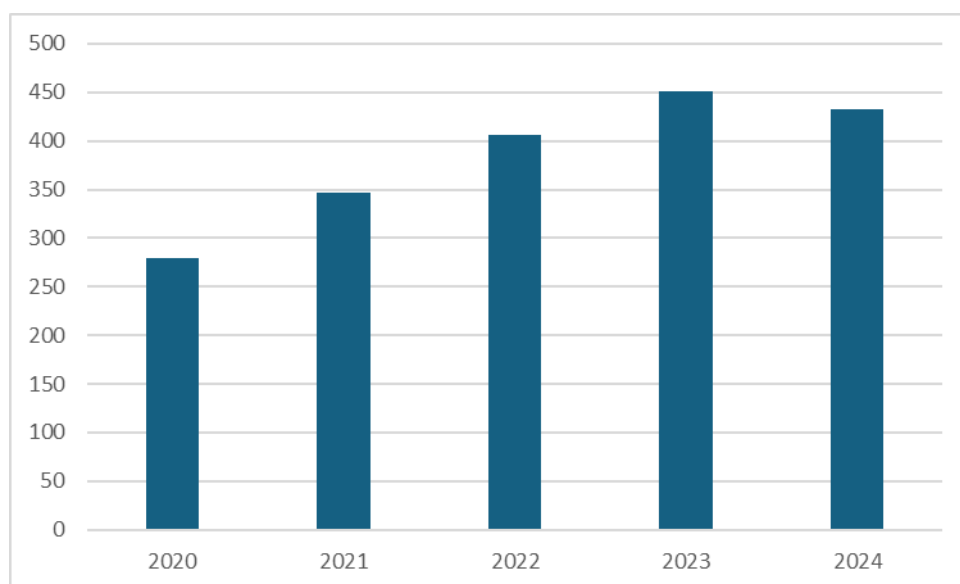
W obszarze kultury i czytelnictwa aktywne są zarówno podmioty publiczne, jak i organizacje pozarządowe oraz podmioty sektora prywatnego. Gmina prowadzi następujące podmioty, które realizują zadania z zakresu kultury, sportu i rekreacji:

- Świdnicki Ośrodek Kultury, ul. Rynek 43;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana K. Norwida, ul. Franciszkańska 18;
- Młodzieżowy Dom Kultury im. Mieczysława Kozara-Słobódzkiego, ul. Nauczycielska 2;
- Muzeum Dawnego Kupiectwa, ul. Rynek 37;
- ART. Akademia Rozwoju Talentów, ul. Spółdzielcza 14 (D.H.Świdniczanin);
- Muzeum Broni i Militariów, Witoszów Dolny 7 koło Świdnicy.

Świdnicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, ART. Akademia Rozwoju Talentów oraz Miejska Biblioteka Publiczna oferują mieszkańcom różnorodne zajęcia tematyczne, możliwość rozwijania zainteresowań, a także udziału w wydarzeniach jednorazowych i cyklicznych, realizują również różnorodne projekty. Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji prowadzi szereg obiektów sportowych z których korzystają zarówno indywidualnie mieszkańcy, jak i kluby sportowe.

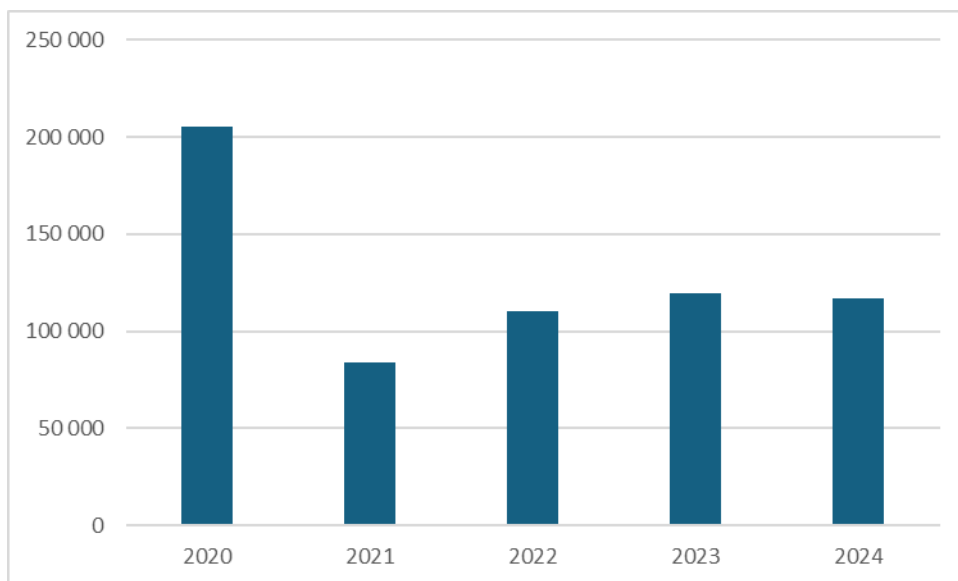
W obszarze kultury ofertę oraz korzystanie z niej przez mieszkańców można scharakteryzować w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego charakteryzujące działalność centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic.

Liczba imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w latach 2020-2023 rosła, w 2024 roku nieznacznie spadła. W 2024 roku w Gminie wykazano 433 imprezy, w których wzięło udział 117 039 osób. Liczba uczestników imprez w Świdnicy najwyższa była w roku 2020 – wówczas w imprezach wzięło udział aż 205 364 osób (ryc. 45. i 46.). Zupełnie inna tendencja dotyczyła Polski i województwa dolnośląskiego, gdzie w latach 2020 i 2021, w związku z pandemią Covid-19 liczba uczestników imprez była znacznie mniejsza niż w późniejszych latach.

Ryc. 45. Liczba imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

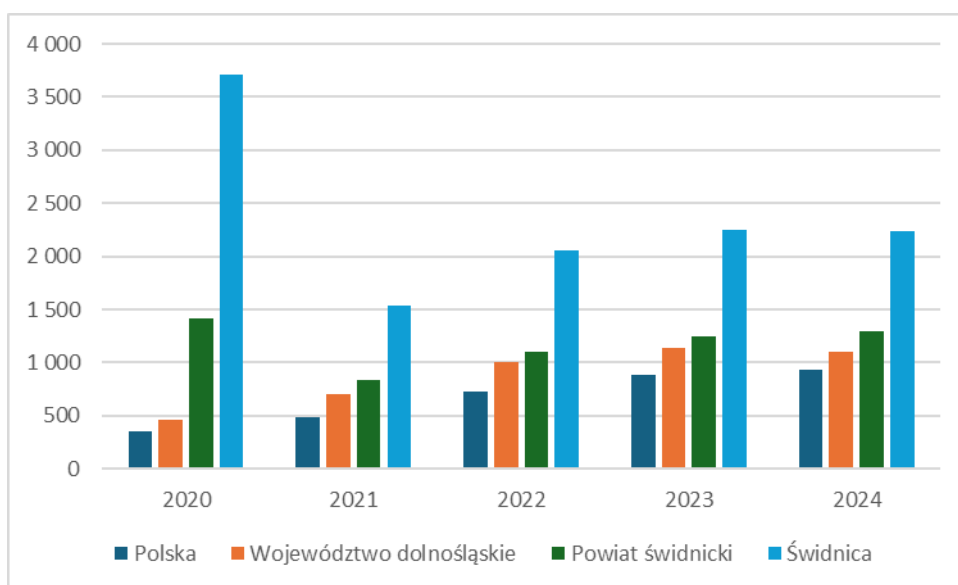
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 46. Liczba uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

O popularności imprez kulturalnych świadczy wskaźnik liczby uczestników imprez na 1000 ludności. Wynik dla Gminy jest tu bardzo wysoki – w 2024 roku wyniósł 2 233 osoby, podczas gdy średnio w kraju 937, w województwie dolnośląskim 1 101, a w powiecie świdnickim 1 288. Wskaźnik dla Świdnicy jest wysoki na tle kraju, województwa i powiatu we wszystkich latach analizy, co wskazuje, że Świdnica jest centrum lokalnego życia kulturalnego, a z oferty licznie korzystają mieszkańcy (ryc. 47.).

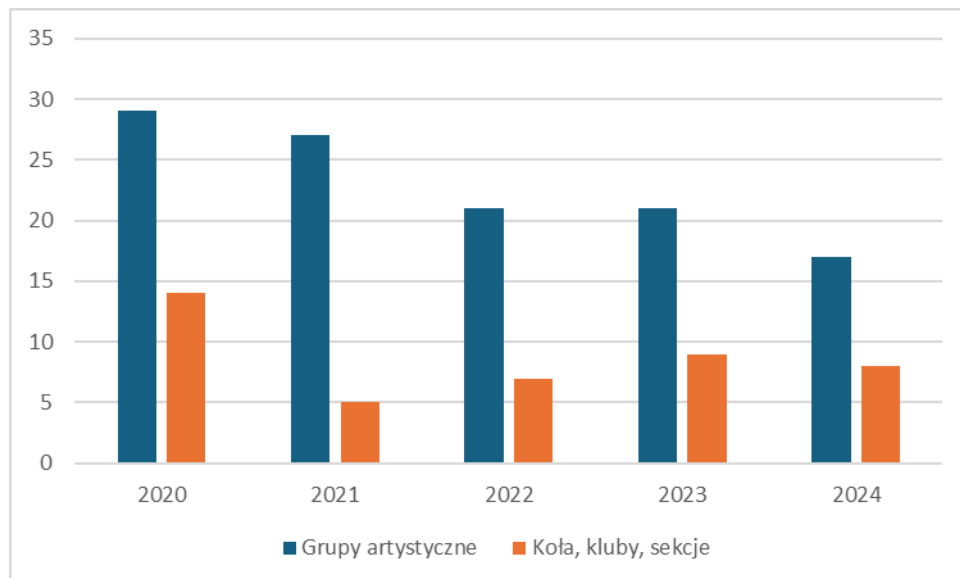

Ryc. 47. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności w latach 2020-2024

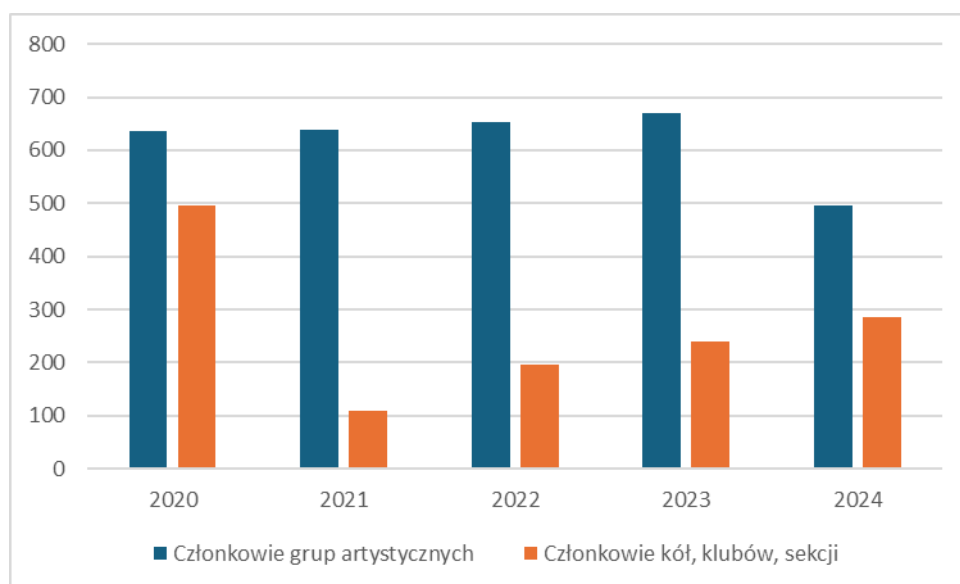
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Aktywność kulturalną można również zdiagnozować analizując zaangażowanie o dłuższym wymiarze czasowym – w działalność grup artystycznych, kół, klubów i sekcji. Liczba grup artystycznych w Gminie w latach 2020-2024 malała, zaś w przypadku kół, sekcji i klubów znaczący spadek nastąpił w 2021 roku, co było prawdopodobnie skutkiem pandemii, następnie

odnotowano niewielki wzrost, a w 2024 roku spadek (ryc. 48.). Liczba członków grup artystycznych nieznacznie rosła do 2023 roku, zaś w roku 2024 znacznie spadła. Liczba członków kół, klubów i sekcji najwyższa była w roku 2020, znacząco spadła w roku 2021, a następnie rosła (ryc. 49.). W 2024 roku działało w Świdnicy 17 grup artystycznych, w które angażowało się 496 osób oraz 8 kół, klubów i sekcji, w których działało 285 członków.

Ryc. 48. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

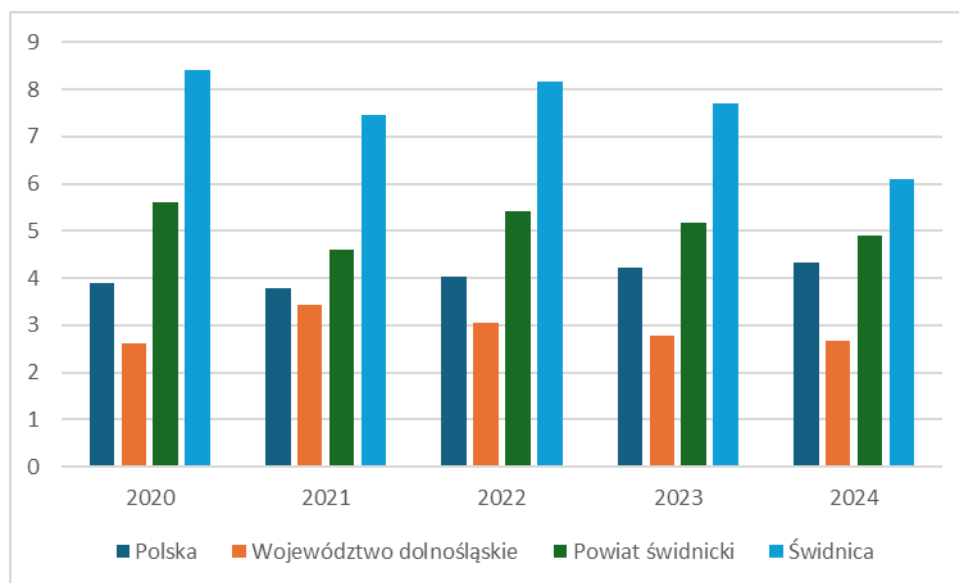

Ryc. 49. Członkowie grup artystycznych, kół, klubów i sekcji w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Zaangażowanie mieszkańców w obszarze kultury obrazuje wskaźnik członków grup artystycznych, w tym dzieci i młodzieży szkolnej, na 1000 ludności. Wskaźnik ten dla Gminy w latach 2020-2024 wykazuje tendencję malejącą – w 2020 roku wyniósł 8,4, a w 2024 6,1. Jednocześnie w całym analizowanym okresie wskaźnik był wyższy niż średni dla Polski,

województwa dolnośląskiego i powiatu świdnickiego, przy czym różnice te w 2024 roku wyraźnie zmalały (ryc. 50.).

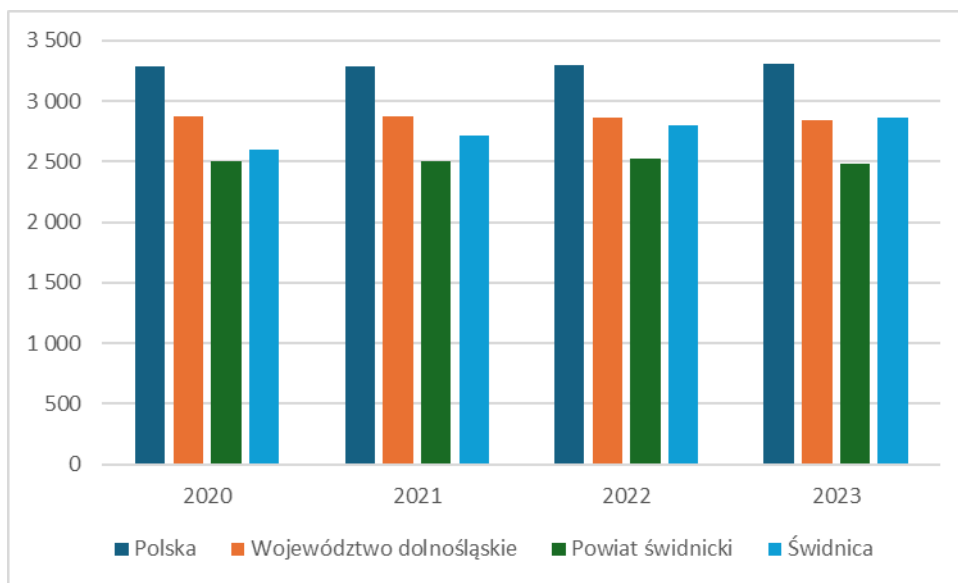
Ryc. 50. Członkowie grup artystycznych, w tym dzieci i młodzież szkolna na 1000 ludności w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

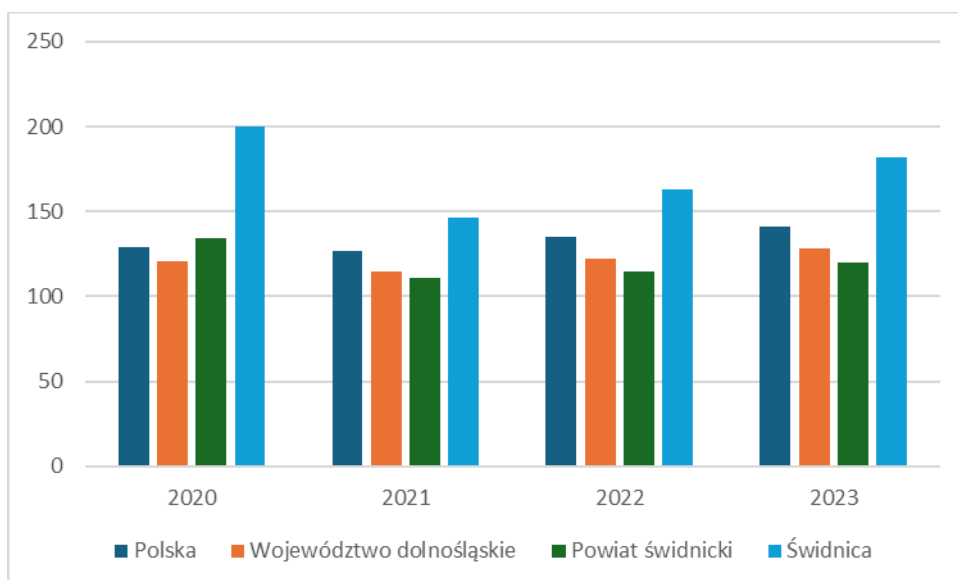
Istotnym elementem w obszarze kultury jest czytelnictwo. Miejska Biblioteka Publiczna udostępnia swoje zbiory w siedzibie głównej oraz czterech filiach. Organizuje wystawy, spotkania autorskie, festiwale, a także różnorodne zajęcia cykliczne, związane z czytelnictwem, ale nie tylko, w tym zajęcia dedykowane określonym kategoriom mieszkańców, np. dzieciom, młodzieży czy seniorom.

Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Gminie w ostatnich latach wzrósł i sytuuje się na poziomie średniej dla województwa dolnośląskiego. Jest niższy niż średnia dla Polski, a wyższy niż średnia dla powiatu świdnickiego. W 2023 roku na 1000 ludności przypadało 2865 książek, o 267 więcej niż w 2020 roku (ryc. 51.).

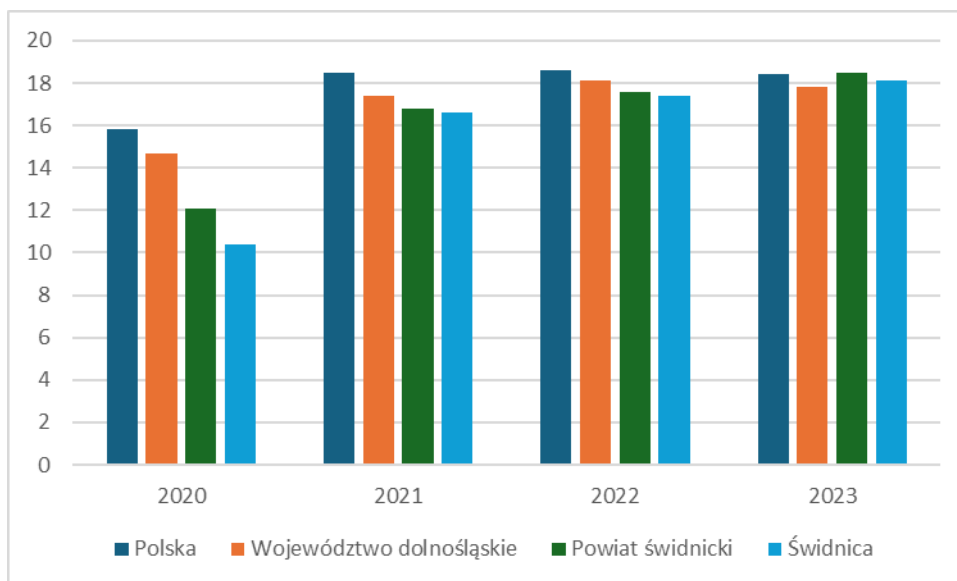
W 2023 roku statystyka publiczna odnotowała 9 671 czytelników bibliotek w Gminie. Liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności wskazuje na zróżnicowanie liczby czytelników, która najwyższa była w 2020 roku, następnie znacząco spadła w 2021 roku i od tego czasu rośnie. W 2023 roku na 1000 mieszkańców przypadało 182 czytelników, znacznie więcej niż średnio w kraju (141), województwie dolnośląskim (128) i powiecie świdnickim (120) (ryc. 52.). Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w 2023 roku w Świdnicy sytuowały się na poziomie średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej. Największe różnice można dostrzec w 2020 roku, kiedy to liczba wypożyczeń na 1 czytelnika w Świdnicy była znacznie mniejsza (ryc. 53.).

Ryc. 51. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 52. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ryc. 53. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2020-2023
 Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

1.2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Instytucje publiczne w Gminie realizują liczne działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Stanowią one płaszczyznę wspólnych przedsięwzięć instytucji, które statutowo są odpowiedzialne za bezpieczeństwo i porządek, jak i tych, które realizują swoją misję działając w sferze komercyjnej. Realizacja działań w zakresie bezpieczeństwa pod nazwą „Świdnica - bezpieczne miasto” spowodowały wzrost poczucia bezpieczeństwa i jednocześnie zaowocowały zmniejszeniem przestępczości i zwiększeniem wykrywalności przestępstw.

Instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne oraz ochronę mieszkańców i ratownictwo na terenie Gminy to:

- Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy, ul. Jagiellońska 23;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Świdnicy, al. Niepodległości 8-10;
- Stacja Powiatowego Pogotowia Ratunkowego, ul. Wojska Polskiego 2a;
- Straż Miejska, ul. Traugutta 11.

Na terenie Gminy od wielu lat działa monitoring wizyjny. Swoim zasięgiem obejmuje obecnie śródmieście, tj.: Rynek, fragmenty ulic Pułaskiego, Grodzkiej, Kościelnej, 1 Maja, Bohaterów Getta, Niepodległości, Długą, całe ulice: Łukową, Franciszkańską, Zaułek Kupiecki, fragmenty placów Św. Małgorzaty i Grunwaldzkiego, Pl. Wolności, Pl. 1000-lecia Państwa Polskiego, fragmenty Osiedla Zawiszów, Park Centralny, Park Sikorskiego, Zalew Witoszówka-Bosmanat. Monitorowanie wizyjne jest narzędziem, które ułatwia i przyspiesza działania służb miejskich oraz Policji.

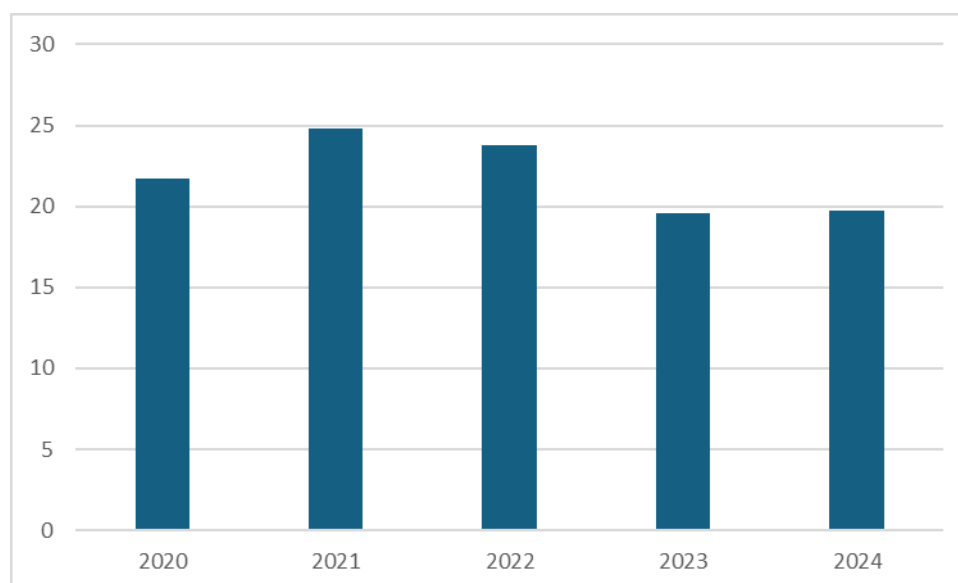
Dane dotyczące przestępczości na terenie powiatu świdnickiego wskazują, że liczba przestępstw w latach 2023-2024 spadła w porównaniu do lat poprzednich. Największą grupę przestępstw stanowią przestępstwa o charakterze kryminalnym, głównie przestępstwa przeciwko mieniu. Kolejną istotną kategorią są przestępstwa o charakterze gospodarczym (tabela 10.).

Tabela 10. Przepęstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na terenie powiatu świdnickiego w latach 2020-2024

Kategorie przepęstw	2020	2021	2022	2023	2024
Przepęstwa ogółem	3 348	3 789	3 612	2 953	2 957
Przepęstwa o charakterze kryminalnym	2 252	2 317	2 315	1 891	1 960
Przepęstwa o charakterze gospodarczym	581	945	828	514	545
Przepęstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji - drogowe	313	328	283	306	216
Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu	69	74	44	62	58
Przepęstwa przeciwko mieniu	1 696	1 962	1 891	1 400	1 480
Przepęstwa przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności	181	189	161	137	151
Przepęstwa przeciwko rodzinie i opiece	146	169	135	181	127
Przepęstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	353	368	324	331	243

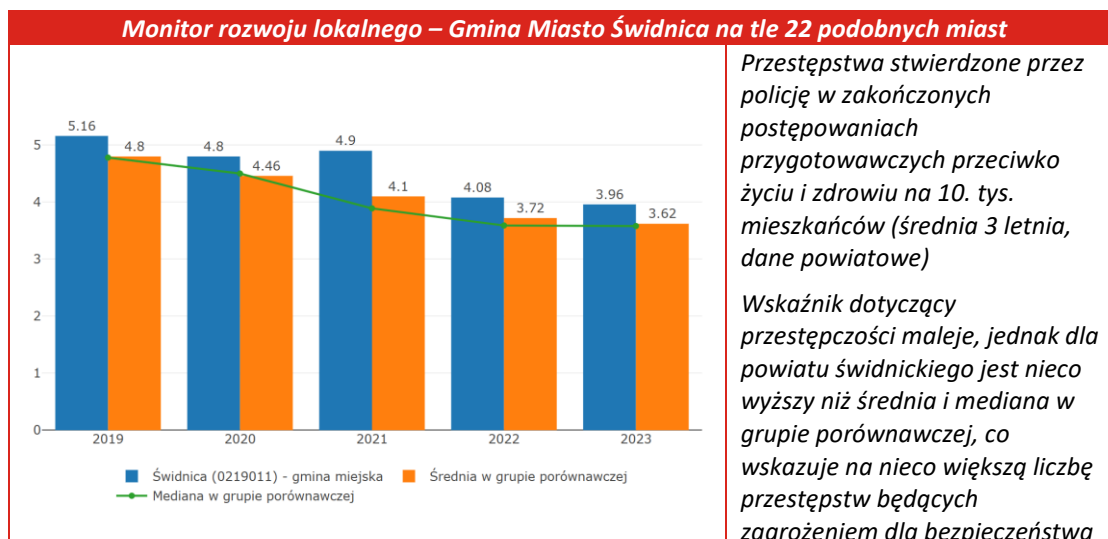
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W latach 2023-2024 zauważalny jest też spadek wskaźnika przepęstw stwierdzonych przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców. W 2024 roku wskaźnik ten wyniósł 19,7, zaś w roku 2021, kiedy był najwyższy, aż 24,8 (ryc. 54.).

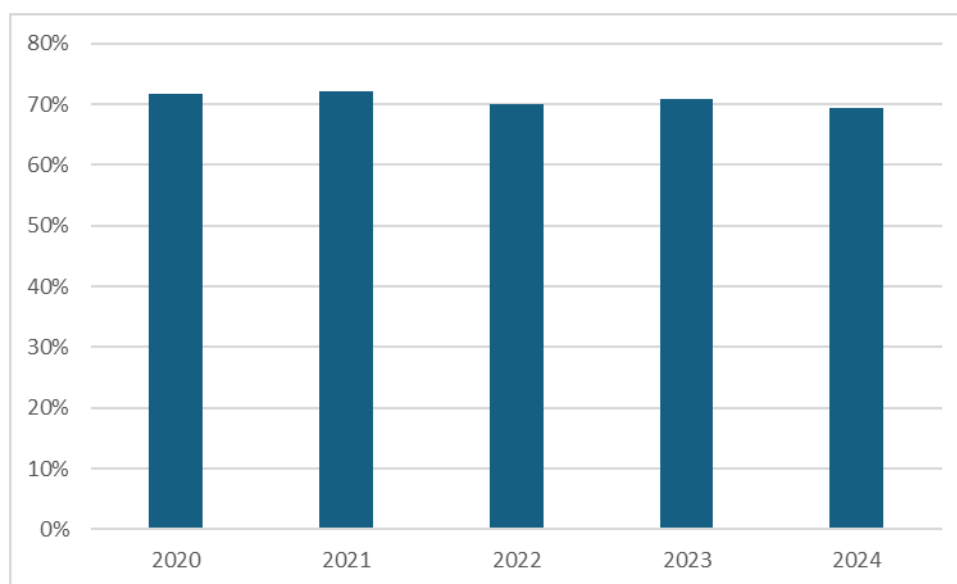

Ryc. 54. Przepęstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców na terenie powiatu świdnickiego w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2024 roku wyniósł 69,3% i odnotował on nieznaczny spadek w porównaniu z poprzednimi latami (ryc. 55.).

Ryc. 55. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję – ogółem na terenie powiatu świdnickiego w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

1.2.9. Polityka równości płci

Gmina podejmuje w skali lokalnej działania budujące równość płci i wspierające kobiety. Prezydent Świdnicy w 2020 roku podpisała „Europejską kartę równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym”. Karta zobowiązuje europejskie samorzady lokalne i regionalne do użycia ich kompetencji i wpływów w celu osiągnięcia większej równości w swojej społeczności. Podpisanie Karty jest formalnym wyrazem zaangażowania władz lokalnych w propagowanie zasady równości kobiet i mężczyzn, a także deklaracją wdrażania na własnym terenie wynikających z niej zobowiązań. Karta zakłada, że:

- Równość kobiet i mężczyzn stanowi fundamentalne prawo, które musi być stosowane przez samorządy;
- Przy rozpatrywaniu równości między kobietami i mężczyznami będą brane pod uwagę również inne formy dyskryminacji i nierównego traktowania, np. ze względu na pochodzenie etniczne, język, religię, orientację seksualną czy niepełnosprawność;
- Istotny jest zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w procesie decyzyjnym;
- Podstawą osiągnięcia równości kobiet i mężczyzn jest eliminacja stereotypów opartych na płci, a władze lokalne mają promować eliminację stereotypów i przeszkód, które przyczyniają się do nierównego statusu kobiet;
- Konieczne jest promowanie równości kobiet i mężczyzn i włączanie perspektywy równościowej do tworzenia polityki i rozwiązań wpływających na codzienne życie społeczności lokalnej;
- Właściwie opracowane plany działania i programy są koniecznymi narzędziami do promowania równości kobiet i mężczyzn.

Do 2025 roku funkcjonowała w Gminie Świdnicka Rada ds. Równego Traktowania. Rada wypracowywała koncepcje, rozwiązania i pomysły w zakresie wdrażania równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji na poziomie lokalnym. W skład Rady wchodziło 15 członków zgłaszanych przez przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, które chciały działać na rzecz równego traktowania.

Równość płci jest też zachowana we władzach Gminy. W kadencji 2024-2029 kobiety pełnią funkcję Prezydenta i zastępcy Prezydenta Gminy Miasto Świdnica, a także funkcję Skarbnika, co zapewnia parytet płci. W Radzie Miejskiej w kadencji 2024-2029 wśród 21 radnych znalazło się 12 mężczyzn i 9 kobiet. Przewaga mężczyzn w Radzie występuje, ale nie jest znacząca.

Od 2025 roku w Powiecie Świdnickim działa Rada Kobiet pełniąca funkcję ekspercką, konsultacyjną, doradczą i inicjatywną w oparciu o zasoby wiedzy i doświadczenia środowiska kobiet. Do priorytetów działania Rady należą: krzewienie działalności społecznej, naukowej, sportowej i kulturalnej kobiet, promowanie przedsiębiorczości w środowisku kobiet, prowadzenie inicjatyw wspierających wejście lub powrót kobiet na rynek pracy, promowanie równości płci, działania w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia psychicznego, fizycznego dziewcząt i kobiet, wsparcie dla dziewcząt z rodzin dysfunkcyjnych, zwiększanie reprezentacji dziewcząt i kobiet w życiu publicznym, a także przeciwdziałanie przemocy i agresji i innym formom dyskredytowania dziewcząt i kobiet.

Również w 2025 roku powstała Świdnicka Rada Kobiet, którą tworzy 9 mieszkank Świdnicy. Jej celem są wspólne działania na rzecz kobiet w różnym wieku – od młodych dziewcząt, przez kobiety aktywne zawodowo, po seniorki. Świdnicka Rada Kobiet realizuje projekt „Aktywne Świdniczanki” obejmujący spotkania i warsztaty dla kobiet.

1.2.10. Potencjał społeczności lokalnej

Potencjał społeczności lokalnej to suma zasobów, możliwości i zdolności, które posiada społeczność lokalna, a które mogą być wykorzystane do rozwoju, rozwiązywania problemów i poprawy jakości życia jej członków. Potencjał społeczności lokalnej o charakterze obywatelskim ujawnia się w działalności społeczeństwa obywatelskiego, zarówno w ramach

działań nieformalnych, jak i sformalizowanej aktywności obywatelskiej w ramach organizacji pozarządowych.

Na terenie Gminy działa wiele aktywnych organizacji pozarządowych. Krajowy Rejestr Sądowy w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i ZOZ wskazuje na dzień 1 czerwca 2025 roku 264 podmioty, w tym 30 organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego.

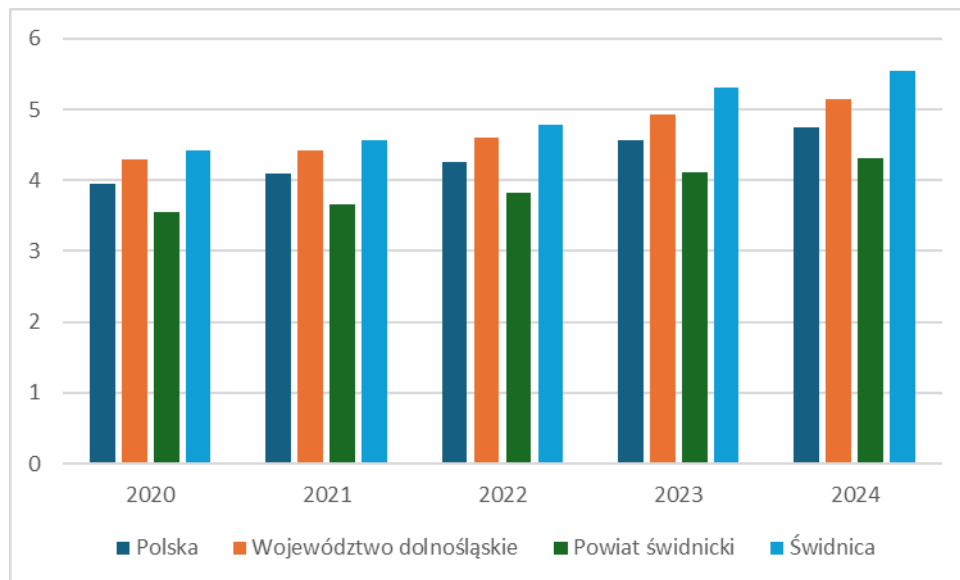
Status organizacji pożytku publicznego posiadają następujące organizacje pozarządowe posiadające siedzibę na terenie Gminy:

- Automobilklub Sudecki w Świdnicy
- Caritas Diecezji Świdnickiej - Organizacja Pożytku Publicznego
- IPMS Świdnica Świdnickie Stowarzyszenie Modelarzy Redukcyjnych Imienia PFT
- Pomóżmy Naszym Pacjentom
- Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych
- Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych
- Fundacja „Naszej Szkole”
- Fundacja Ładne Historie
- Fundacja Małgorzaty Dziury-Sztejnberg „Bliżej Siebie”
- Fundacja Mam Pomysł
- Fundacja Promocji Kultury i Historii Polski „Mieszko”
- Fundacja Serce - Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej
- Fundacja Wspierająca Świdnickie Hospicjum Ojca Pio
- Fundacja Wspierania Powrotu do Aktywności Zawodowej
- Fundacja Ziemi Świdnickiej „SKSK”
- Klub Sportów Obronnych Świdnica
- Klub Szachowy Gambit MDK Świdnica
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Świdnicy
- Stowarzyszenie „Bliżej Ciebie” przy Zespole Szkół Specjalnych w Świdnicy
- Stowarzyszenie „Świdnicki Bank Żywności”
- Stowarzyszenie „W Kręgu Tańca”
- Stowarzyszenie Centrum Radiokomunikacji Amatorskiej w Świdnicy
- Stowarzyszenie Fighter Kaczmarek Grodowski
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Głuchoniemym i Niedosłyszącym „Krzyk Ciszy”
- Stowarzyszenie Sportowe Modelarzy Ziemi Świdnickiej
- Świdnicki Klub Piłki Ręcznej „Świdnica”
- Świdnicki Klub Żeglarski „Qbryg”
- Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku w Świdnicy
- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Świdnicy
- Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”

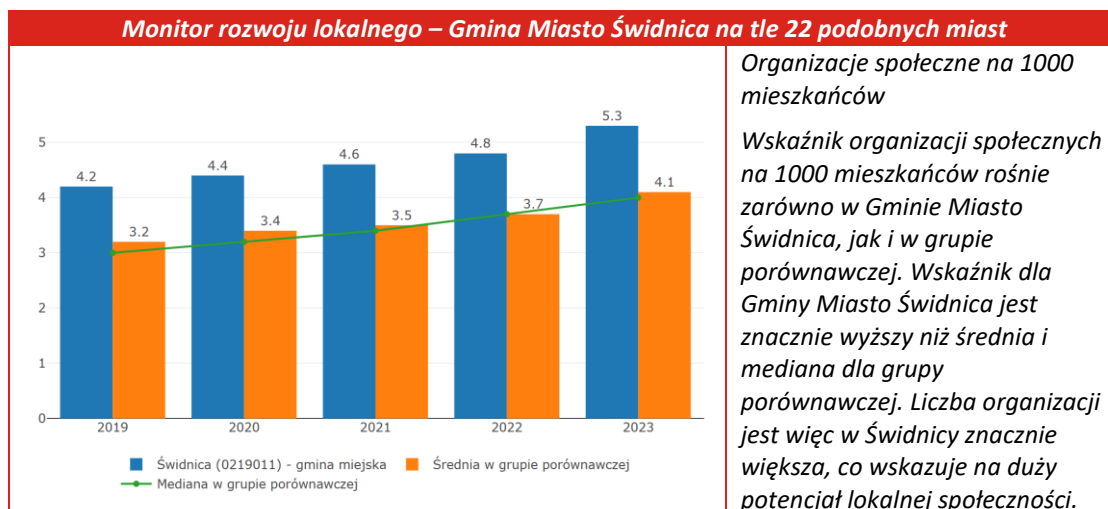
Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie w 2024 roku wyniósł 5,6. Obserwujemy stały wzrost tego wskaźnika, od 4,4 w 2020 roku, co wskazuje na rozwój społecznej aktywności. Wskaźnik jest dla Gminy wyższy niż średni dla Polski (4,7 w 2024 roku), województwa dolnośląskiego (5,2) i powiatu świdnickiego (4,3) (ryc. 56.). Pokazuje to, że Gmina jest w powiecie centrum społecznej aktywności.

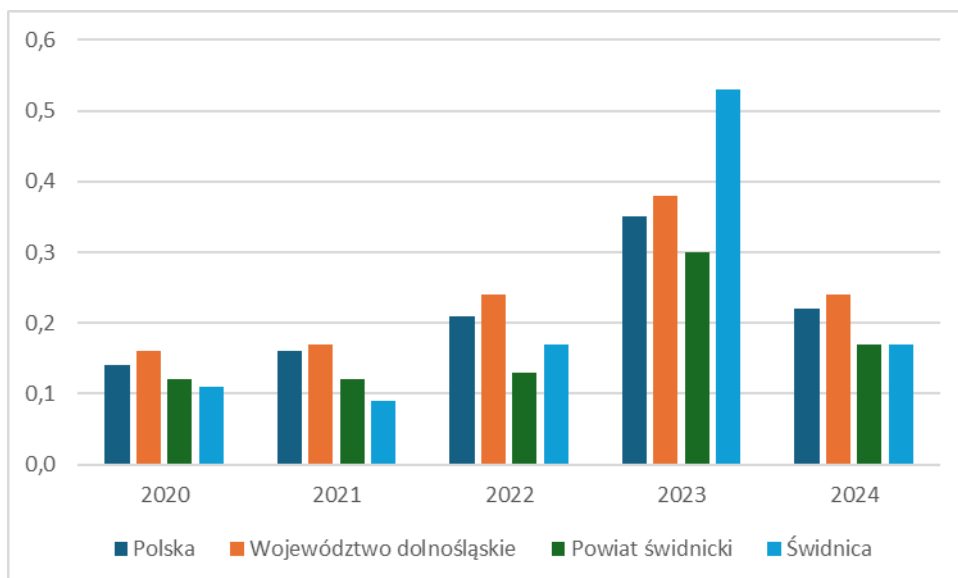
Z kolei wskaźnik nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców wykazuje duże zróżnicowanie. Bardzo wysoki był dla Gminy

w 2023 roku, gdy wyniósł aż 0,53. W 2023 roku wskaźniki dla Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu świdnickiego również były wysokie, choć nie tak wysokie, jak dla Świdnicy. Może to wynikać ze wzrostu aktywności społecznej po okresie pandemii Covid-19. W 2024 roku wskaźnik dla Gminy wniósł 0,17 i był nieco niższy niż średnia krajowa i wojewódzka (ryc. 57.).

Ryc. 56. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

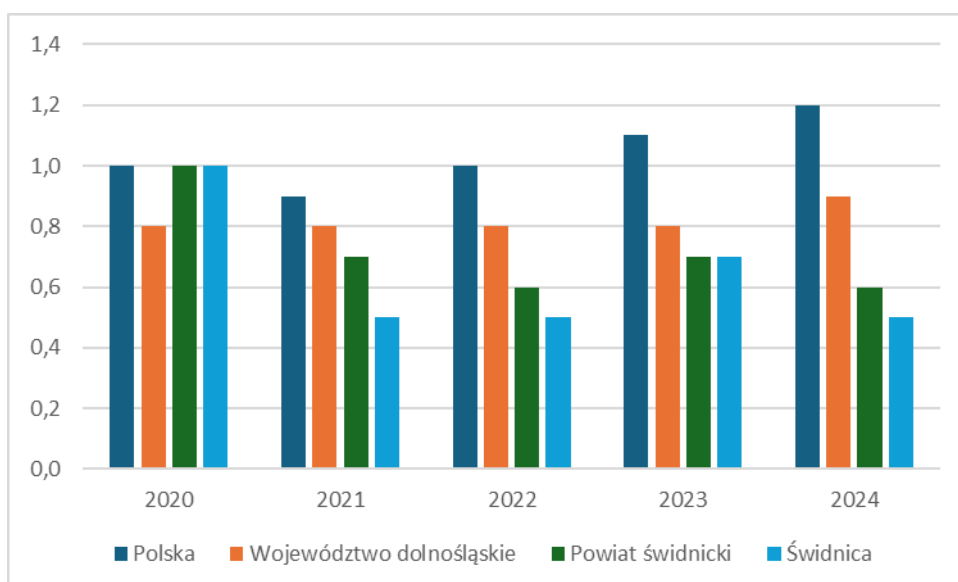

Ryc. 57. Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na aktywność społeczną seniorów wskazuje wskaźnik udziału osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej. Dla Gminy w 2024 roku wyniósł on 0,5. Najwyższy był w 2020 roku, kiedy wynosił 1,0 i był równy średniej dla Polski i powiatu świdnickiego i wyższy od średniej wojewódzkiej. Od roku 2021 wskaźnik ulegał fluktuacjom, ale był niższy od średniej krajowej i wojewódzkiej (ryc. 58.).

Ryc. 58. Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Informacje dotyczące wsparcia rozwoju inicjatyw społecznych, aktywności obywatelskiej i działalności organizacji pozarządowych przez Gminę przedstawiono w następnym rozdziale.

1.2.11. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U. 2024.113 tj. ze zm.) ekonomia społeczna to „działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym”. Do podmiotów ekonomii społecznej należą:

- Spółdzielnie socjalne;
- Warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej;
- Centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej;
- Spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej;
- Organizacje pozarządowe, definiowane zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2024.1491 tj. ze zm.), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych;
- Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- Spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U.2024.1488 tj. ze zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na potencjał sektora ekonomii społecznej i jego zdolność do realizacji usług społecznych składa się z jednej strony liczebny potencjał podmiotów ekonomii społecznej – organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów ekonomii społecznej, z drugiej zaś strony obszary podejmowanej działalności, zaangażowanie w realizację usług społecznych i chęć współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

Na terenie Gminy działają liczne organizacje pozarządowe, omówione w rozdziale 1.2.10., jak też inne podmioty należące do sektora ekonomii społecznej. Krajowy Rejestr Sądowy na dzień 1 czerwca 2025 roku odnotowuje cztery działające w Świdnicy spółdzielnie socjalne:

- Spółdzielnia Socjalna „MITOS”;
- Świdnicka Spółdzielnia Socjalna;
- Świdnicka Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Niepełnosprawni Aktywni”;
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „BETA”;

a także cztery spółdzielnie pracy:

- Odzieżowa Spółdzielnia Pracy „Nowe Życie” w Świdnicy;
- Spółdzielnia Inwalidów „Introkart” w Świdnicy;

- Spółdzielnia Pracy „Metalowiec”;
- Usługowa Spółdzielnia Inwalidów „Nova”.

Na terenie Gminy nie ma zakładu aktywności zawodowej, centrum lub klubu integracji społecznej. Działa natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie „Bliżej Ciebie”.

Na terenie Gminy działalność prowadzą podmioty ekonomii społecznej mające status przedsiębiorstw społecznych. Na dzień 15 czerwca 2025 Rejestr Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odnotował 5 przedsiębiorstw społecznych, nastawionych głównie na realizację usług społecznych. Podmioty zestawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Przedsiębiorstwa społeczne działające na terenie Gminy Miasto Świdnica

Podmiot	Cel działalności	Dominujący obszar działalności
Miejski Klub Sportowy „POLONIA” Świdnica	realizacja usług społecznych	edukacja
Fundacja Ładne Historie	realizacja usług społecznych	edukacja
Biznes Bez Barier	działalność reintegracyjna, realizacja usług społecznych	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Fundacja Nowa Ekonomia Społeczna	realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Bezpiecznik sp. z o.o.	realizacja usług społecznych	edukacja

Źródło: Rejestr Przedsiębiorstw Społecznych, https://rjps.mriips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59.

Na terenie Gminy aktywnie działają organizacje pozarządowe oraz podmioty kościołów i związków wyznaniowych angażujące się w realizację usług społecznych, w tym w obszarze pomocy społecznej i wsparcia oraz realizujące działania we współpracy z samorządem terytorialnym. Działalność w obszarze pomocy społecznej, wpierania rodziny, osób starszych, chorych, niepełnosprawnych i innych wymagających wsparcia prowadzą na terenie Gminy między innymi:

- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Świdnicy –realizuje różnorodne działania na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Rehabilitacyjno -Edukacyjno-Wychowawczy „Tęczowy Świat”, Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tęczowy Świat”, Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka, Mieszkanie Treningowe, a także Warsztat Terapii Zajęciowej w Mokrzyszowie;
- Stowarzyszenie „Bliżej Ciebie” przy Zespole Szkół Specjalnych w Świdnicy – jest organizacją rodziców i nauczycieli nastawioną na wspieranie dzieci z niepełnosprawnościami, prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej i wspiera działania Zespołu Szkół Specjalnych;
- Fundacja Ziemi Świdnickiej „SKSK” – prowadzi dwie placówki opiekuńczo -wychowawcze typu socjalizacyjnego i placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego dla dzieci pozbawionych opieki rodziców;
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” –realizuje szeroko rozumiane działania na rzecz wsparcia biednych dzieci. W ramach stałych działań Fundacja prowadzi Niepubliczne Przedszkole Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Świetlicę Profilaktyczno-Wychowawczą „Oratorium”, Hostel dla ofiar

- przemocy, realizuje wypoczynek letni i zimowy w formie półkolonii i kolonii, a także imprezy o charakterze kulturalnym m.in. koncerty, wystawy, festyny, itp.;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – prowadzi placówkę wsparcia dziennego Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej;
 - Caritas Diecezji Świdnickiej – realizuje różnorodną działalność pomocową i wspierającą. Prowadzi Świetlicę Socjoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży, realizuje program Spizarnia Caritas (dystrybucja żywności z krótkim terminem przydatności), prowadzi jadłodajnie, a także podmioty udzielające wsparcia poza Świdnicą, np. Dom Seniora „Poranek” w Walimiu, Dom Samotnej Matki „Promyk” w Pieszycach i Warsztat Terapii Zajęciowej w Starym Wielisławiu;
 - Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Świdnicy – udziela wsparcia osobom w kryzysie bezdomności, prowadzi schroniska dla osób bezdomnych: Schronisko dla mężczyzn, Schronisko dla kobiet oraz Schronisko dla osób niepełnosprawnych z usługami opiekuńczymi;
 - Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum” – wspierające osoby w terminalnej fazie choroby nowotworowej. Towarzystwo prowadzi hospicjum domowe, wypożyczalnię sprzętu i rehabilitację;
 - Fundacja Ładne Historie – realizująca działania z zakresu kultury i sztuki, a także tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego. Prowadzi m.in. akcję letnią Lato na podwórku, działania edukacyjne, motywacyjne, rozwojowe i integracyjne OTWARTA Pracownia, Międzykulturowy Uniwersytet Trzeciego Wieku, a we współpracy z MOPS realizuje projekt „Przyszłość Rodziną pisana”;
 - Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ACCESS” – realizujący działania profilaktyczne i wspierające osoby uzależnione.

Podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, a także inicjatywy obywatelskie wspierane są przez Gminę w ramach działających centrów wsparcia, które funkcjonują w strukturze Urzędu Miejskiego w Świdnicy. Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych działa w Świdnicy od 2011 roku. Ma swoją siedzibę przy ul. Długiej 33. W 2021 roku działalność rozpoczęło dodatkowo Miejskie Centrum Wspierania Inicjatyw z siedzibą przy ul. Rynek 39-40. Centra funkcjonują od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 19.00, w czwartek do godziny 20.00, natomiast w soboty i niedziele zależnie od potrzeb. W budynkach obu Centrów swoją siedzibę ma około 50 organizacji pozarządowych, około 20 organizacji korzysta z adresów jako adresów do korespondencji, z kolei około 120 organizacji, które siedzibę mają poza Centrum, korzysta z różnym form wsparcia i doradztwa. Pomieszczenia w budynkach obu Centrów użytkowane są bezpłatnie na działania statutowe organizacji pozarządowych. Beneficjentami Centrów są:

- Członkowie organizacji pozarządowych;
- Mieszkańcy zainteresowani założeniem organizacji;
- Instytucje publiczne i podmioty prywatne zainteresowane współpracą;
- Grupy wolontariuszy;
- Młodzieżowa Rada Miasta;
- Miejska Rada Seniorów;
- Świdnicka Rada Kobiet;
- Osoby korzystające z nieodpłatnych porad prawnych i psychologicznych oraz wsparcia mediatorów.

W ramach prowadzenia Centrów realizowane są następujące zadania:

- Świadczenie usług szkoleniowych i doradczych;
- Systematyczne wsparcie codziennej działalności świdnickich organizacji pozarządowych;
- Promowanie wolontariatu;
- Realizacja działań wspierających profesjonalizację organizacji pozarządowych;
- Kreowanie pozytywnej atmosfery do rozwoju partnerstwa społeczno-publicznego i społeczno-prywatnego;
- Koordynowanie działań świdnickich organizacji pozarządowych;
- Systematyczna diagnoza potrzeb organizacji.

Centra wspierają bezpłatnie organizacje pozarządowe z terenu miasta poprzez:

- Udostępnienie siedziby;
- Udostępnienie adresu do korespondencji;
- Udostępnienie sal konferencyjnych, warsztatowych, sal szkoleniowych, sal sportowych służących do prowadzenia spotkań i szkoleń, konferencji, seminariów, wystaw, zajęć sportowych;
- Prowadzenie szkoleń dotyczących zagadnień związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych;
- Prowadzenie szkoleń z zakresu wolontariatu;
- Prowadzenie fanpage'u na portalu społecznościowym Facebook pod nazwą Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, który służy wymianie informacji między organizacjami i instytucjami;
- Doradztwo w zakresie wspierania organizacji pozarządowych, finansów oraz prawa;
- Spotkania integrujące, prezentacyjne i służące wymianie doświadczeń między organizacjami m.in. imprezy okolicznościowe z okazji świąt, rocznic itp.

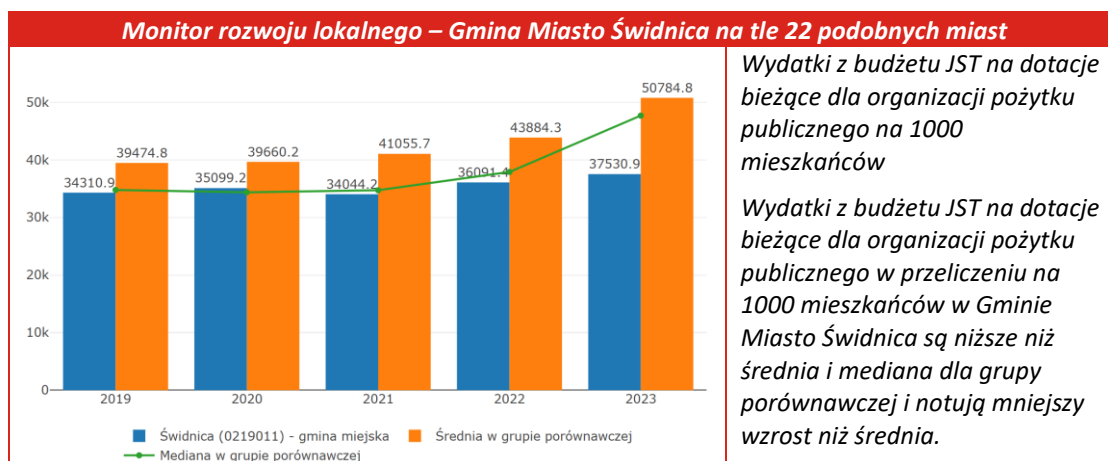
Gmina wspiera również organizacje pozarządowe m.in. zlecając im realizację zadań publicznych w obszarach pomocy społecznej i wsparcia społecznego. Informacje dotyczące organizacji, które uzyskały wsparcie w drodze konkursowej zestawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Zadania zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym przez Gminę Miasto Świdnica

Obszar wsparcia	2023	2024
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> – Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Caritas Diecezji Świdnickiej 	<ul style="list-style-type: none"> – Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Caritas Diecezji Świdnickiej
Ochrona i promocja zdrowia		<ul style="list-style-type: none"> – Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Świdnicy
Pomoc społeczna	<ul style="list-style-type: none"> – Spółdzielnia Socjalna „Mitos” 	<ul style="list-style-type: none"> – Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna
Wsparcie osób chorych, niepełnosprawnych, w wieku senioralnym i ich rodzin, promocja zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum” – Dolnośląska Fundacja Onkologiczna 	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum” – Fundacja EndoMama
Przeciwdziałanie uzależnieniom, profilaktyka, promocja zdrowego i trzeźwego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> – Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ACCESS” – Fundacja Ładne Historie – Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze – Fundacja Promocji Muzyki i Terapii GREEN 	<ul style="list-style-type: none"> – Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ACCESS” – Fundacja Ładne Historie – Lokalna Organizacja Turystyczna „Księstwo Świdnicko-Jaworskie” – Świdnicka Grupa Biegowa – Świdnicki Ośrodek Kultury – Muzeum Dawnego Kupiectwa – Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Świdnicy – Firma Terapii i Profilaktyki - Warsztaty - Aleksander Matusiak – Dolnośląskie Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze – Sfera Psyche Adrianna Michałowska
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzystwo Regionalne Ziemi Świdnickiej 	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzystwo Regionalne Ziemi Świdnickiej
Ochrona zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> – Fundacja „Mam Pomysł” 	<ul style="list-style-type: none"> – Fundacja „Mam Pomysł”
Porządek i bezpieczeństwo publiczne, ratownictwo i ochrona ludności	<ul style="list-style-type: none"> – Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Świdnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Świdnicy

Źródło: Gmina Miasto Świdnica.

Dodatkowo Gmina wspiera organizacje pozarządowe przekazując środki na zadania realizowane w innym trybie niż otwarty konkurs ofert. W 2024 roku z takiego wsparcia skorzystały 22 organizacje pozarządowe, a w 2023 roku 20 organizacji. Gmina wspiera również inicjatywy lokalne. Zarówno w roku 2024, jak i 2023, inicjatywę lokalną zrealizowało Dolnośląskie Stowarzyszenie Miłośników Motoryzacji – w postaci zbiórki krwi „Motokrew”.

Potencjału rozwoju sektora ekonomii społecznej można upatrywać w ekonomizacji działań organizacji pozarządowych oraz tworzeniu nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych. Podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, mogą być włączone w realizację usług społecznych, z zakresu wskazanego ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U.2019.1818 tj. ze zm.). Analiza dotychczasowych obszarów współpracy i działań realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz Gminę wskazuje, że podmioty ekonomii społecznej mogą przede wszystkim być włączone w działania w zakresie:

- Wspierania rodziny;
- Systemu pieczy zastępczej;
- Pomocy społecznej;
- Promocji i ochrony zdrowia;
- Wspierania osób niepełnosprawnych;
- Edukacji publicznej.

Po analizie możliwości rozwoju podmiotów ekonomii społecznej wspieranej przez Gminę uznano, że zasadne jest rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zgodnie z corocznie przyjmowanymi programami współpracy oraz wspieranie tworzenia i działania podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych.

1.3. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej oraz innych form wsparcia społecznego

1.3.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Główną jednostką organizacyjną Gminy odpowiedzialną za pomoc społeczną, wsparcie rodziny oraz wsparcie społeczne jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zwany dalej „Ośrodkiem”, którego główna siedziba znajduje się przy ul. Franciszkańskiej 7 w Świdnicy. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej, ale nie tylko – organizuje i wdraża zadania oraz wypłaca świadczenia w obszarach:

- Wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Świadczeń rodzinnych;
- Pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Wsparcia udzielanego w ramach systemu oświaty w zakresie pomocy materialnej dla uczniów;
- Przeciwdziałania przemocy domowej;
- Karty Dużej Rodziny.

Ośrodek realizuje również inne zadania, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, m.in. w zakresie dofinansowania źródeł ciepła czy pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W strukturze Ośrodka funkcjonują następujące podmioty:

- Mieszkanie wspomagane, zlokalizowane przy ul. Kopernika 9e/1;
- Zespół 4 mieszkań wspomaganych oraz 16 mieszkań treningowych, mieszczących się przy ul. 1-go Maja 23;
- Klub Seniora, mieszczący się przy ul. Malinowej 2 w Świdnicy;
- Klub Seniora na Osiedlu Młodych, zlokalizowany przy ul. Kozara-Słobódzkiego 19;
- Klub Seniora Zarzecze, mieszczący się w Parafii Miłosierdzia Bożego, przy ul. Rolniczej 9;
- Dzienny Dom „Senior+”, zlokalizowany przy ul. Saperów 27;
- Schronisko dla Osób Bezdomnych, mieszczące się przy ul. Westerplatte 47.

Gmina rozwija mieszkalnictwo wspomagane i treningowe. Mieszkania treningowe i wspomagane są formą pomocy społecznej, skierowaną do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają całodobowej opieki.

Mieszkanie wspomagane, mieszczące się przy ul. Kopernika 9e/1 przeznaczone jest dla co najmniej trzech osób w trudnej sytuacji życiowej, seniorów, osób niepełnosprawnych i chorych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Zespół mieszkań wspomaganych i treningowych przy ul. 1-go Maja 23 to przestrzeń 4 mieszkań wspomaganych i 16 mieszkań treningowych przeznaczonych dla 30 mieszkańców.

W strukturze Ośrodka funkcjonują 4 placówki wsparcia dziennego dla seniorów – trzy kluby seniora oraz Dzienny Dom „Senior+”. Klub Seniora przy ul. Malinowej 2 dysponuje 30 miejscami, Klub Seniora Zarzecze 40 miejscami, Klub Seniora na Osiedlu Młodych 60 miejscami, zaś Dzienny Dom „Senior+” 130 miejscami.

Schronisko dla Osób Bezdomnych dysponuje 30 miejscami, zapewnia całodobowe schronienie oraz realizuje działania ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej,

uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności. Schronisko zapewnia również doraźną pomoc osobom nieprzyjętym do schroniska w postaci pomocy żywnościowej i ubrań.

Na dzień 1 stycznia 2025 roku Ośrodek zatrudniał łącznie 88 pracowników w wymiarze łącznie 85,25 etatów, obejmujących zarówno sam Ośrodek, jak i działające w jego strukturze ośrodki wsparcia (tabela 13.). Ośrodek spełnia wymogi ustawy o pomocy społecznej dotyczące liczby zatrudnionych pracowników socjalnych, czyli zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 000 mieszkańców gminy lub 1 pracownika socjalnego na 50 rodzin objętych pracą socjalną. W 2024 roku Ośrodek zatrudniał 27 pracowników socjalnych przy 52 417 mieszkańcach i 1 321 rodzinach korzystających z pracy socjalnej.

Tabela 13. Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej

Komórka organizacyjna	Liczba etatów
Dyrektor	1
Zastępca Dyrektora	2
Dział Świadczeń Pomocy Społecznej	5
Zespół ds. usług opiekuńczych	8
Biuro Obsługi Klienta	2
Dział Pomocy Środowiskowej	22
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	5
Dział Administracyjno-Organizacyjny	9
Dział Finansowo-Księgowy	3
Dział ds. Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	7
Psycholog	1
Dział kadr i płac	2
Radca prawny	1,25
Biuro Projektów Społecznych	0,50
Klub Seniora, ul. Malinowa	0,75
Dzienny Dom Senior+	9
Klub Seniora na Osiedlu Młodych	2
Mieszkanie chronione, ul. 1 Maja	0
Schronisko dla Osób Bezdomnych	4,75
Razem:	85,25

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Wsparcia mieszkańcom Gminy udzielają również instytucje prowadzone przez Powiat Świdnicki. Główną jednostką organizacyjną powiatu odpowiadającą za zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, interwencję kryzysową, wsparcie cudzoziemców i inne zadania jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, mieszczące się przy ul. Wałbrzyskiej 15 w Świdnicy. Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Dodatkowo Powiat Świdnicki prowadzi następujące jednostki:

- Powiatowy Zespół ds., Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Wałbrzyska 15, Świdnica;
- Dom Pomocy Społecznej w Jaskulinie, Jaskulin 13, Dobromierz;
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, ul. Serbska 78, Świdnica, w skład którego wchodzi następujące placówki zlokalizowane w Świdnicy: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dzieciństwo Tołstoja”, ul. Tołstoja 9, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Serbski Kącik”, ul. Serbska 27, Placówka Opiekuńczo

-Wychowawcza „Serbski Zaułek”, ul. Serbska 78, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Trzeboszańskie Wzgórze”, ul. Trzeboszańska 45, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęczowe Zakole”, ul. Zakole 16.

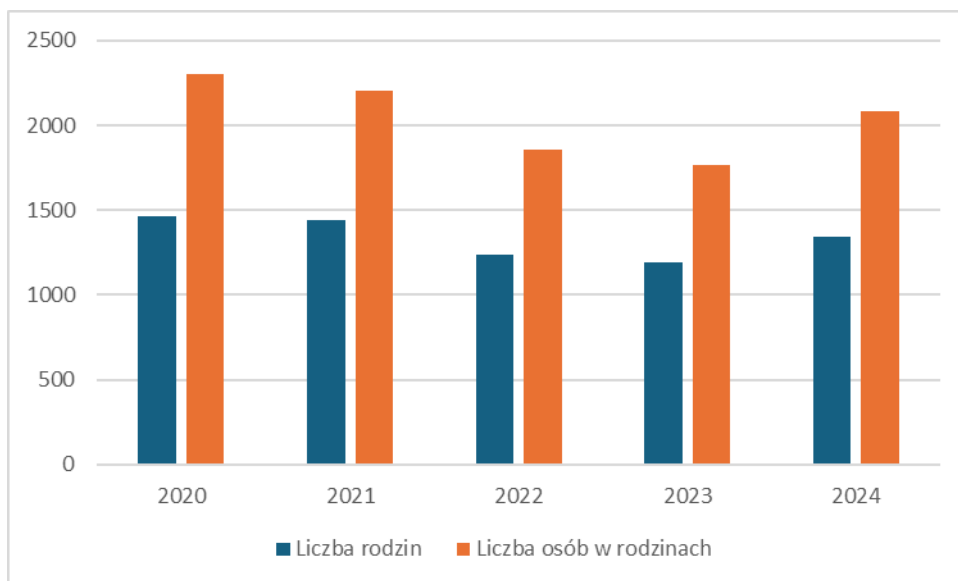
Inne podmioty związane z pomocą społeczną działające na terenie powiatu świdnickiego, z których wsparcia mogą korzystać mieszkańcy Świdnicy to:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci w Świebodzicach prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame, ul. Mickiewicza 8, Świebodzice;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdnicy, ul. Słobódzkiego 28, Świdnica;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świebodzicach, ul. Parkowa 4, Świebodzice;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie, Mokrzeszów 111, Świebodzice;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Strzegomiu, ul. Wojska Polskiego 16, Strzegom;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Świdnicy, ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 3, Świdnica;
- Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Chata SKSK” w Świdnicy, ul. Wielecka 22, Świdnica;
- Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Chatka „SKSK” w Świdnicy, ul. Kolberga 7;
- Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Chata II SKSK” w Świdnicy, ul. Sikorskiego 62a, Świdnica;
- Hostel dla ofiar przemocy prowadzony przez Fundację Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, ul. Mickiewicza 11-13, Świdnica;
- Placówka wsparcia dziennego: Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej, prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, ul. Kościelna 15, Świdnica – zakończyła działalność z końcem 2024 roku;
- Placówka wsparcia dziennego: Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, prowadzona przez Fundację Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, ul. Mickiewicza 9,13, Świdnica;
- Placówka wsparcia dziennego: Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży, prowadzona przez Caritas Diecezji Świdnickiej, ul. Westerplatte 4-6, Świdnica;
- Schroniska dla osób bezdomnych prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Świdnicy: Schronisko dla mężczyzn, ul. Westerplatte 51, Schronisko dla kobiet, ul. św. Brata Alberta 5, Schronisko dla osób niepełnosprawnych z usługami opiekuńczymi, ul. św. Brata Alberta 5.

1.3.2. Pomoc społeczna

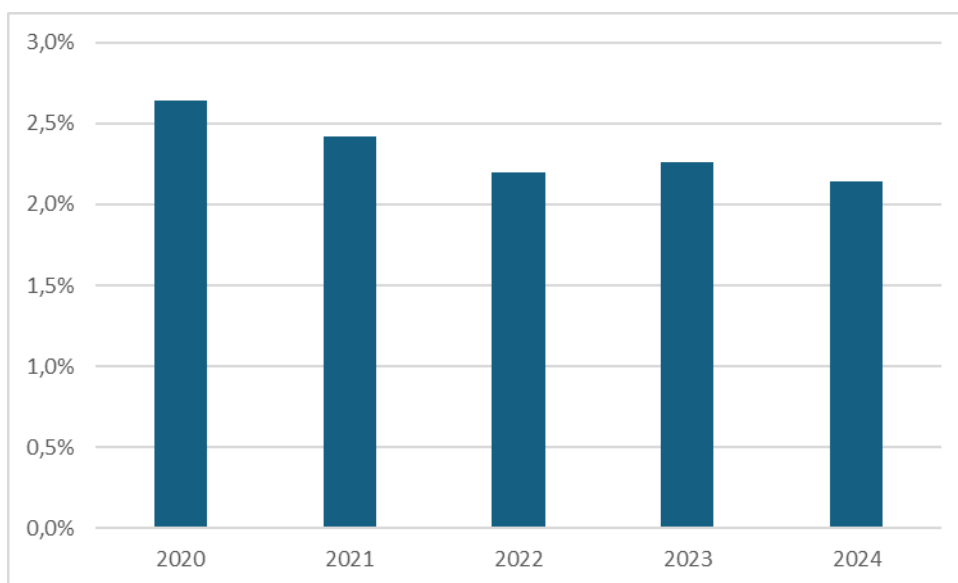
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest kluczowym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej, a więc działania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 1 341 rodzin, w których żyły 2 083 osoby. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej malała w latach 2020 -2023, zaś w 2024 roku wzrosła (ryc. 59.).

Ryc. 59. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej
 Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

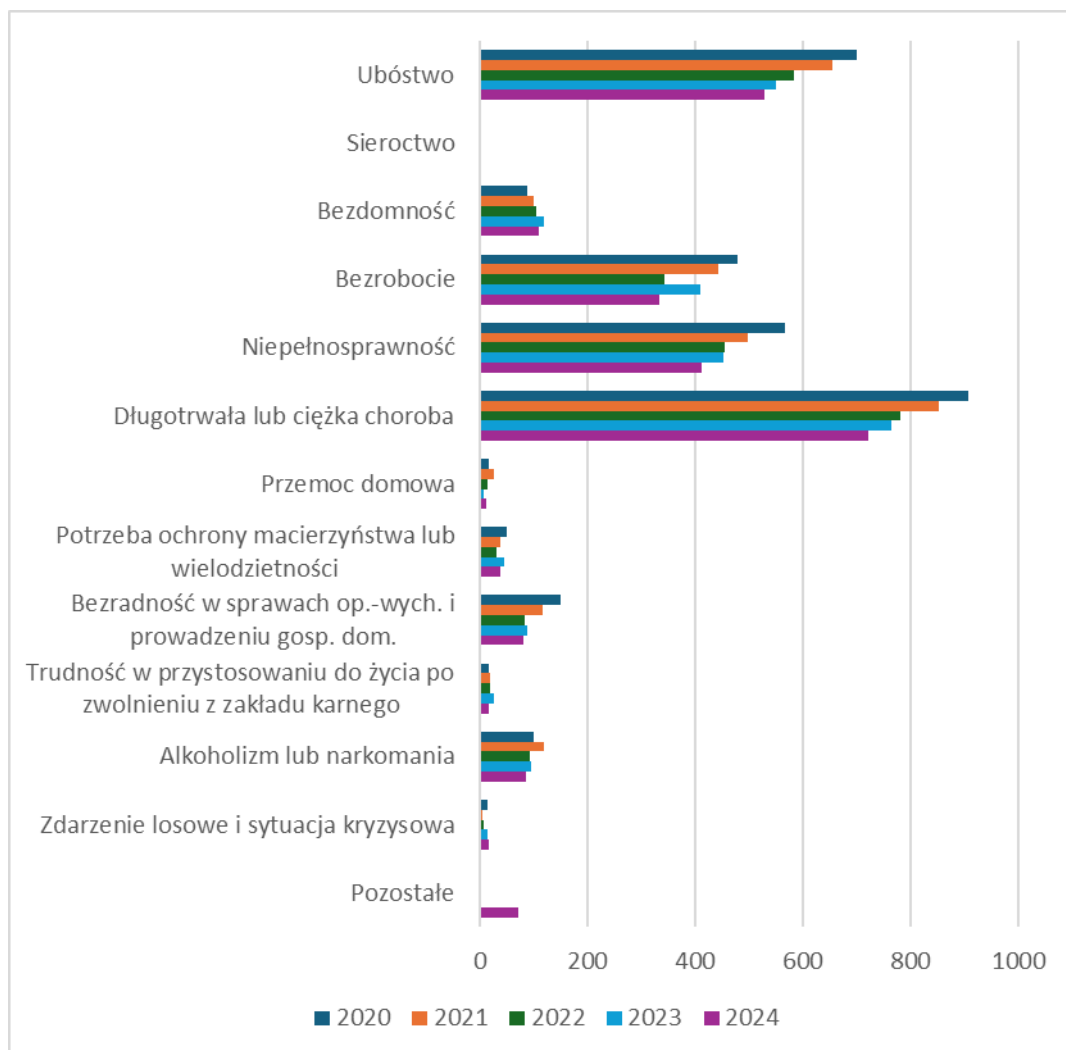
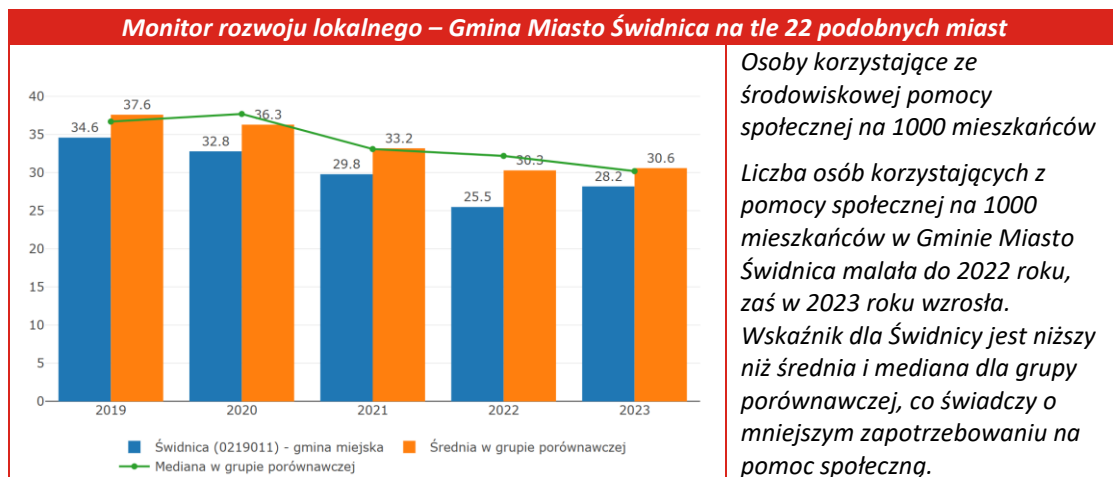
O zakresie korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców świadczy wskaźnik deprivacji lokalnej, wskazujący na liczbę pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Wskaźnik w latach 2020-2024 wykazuje tendencję malejącą, jedynie w roku 2023 obserwujemy niewielki wzrost tego wskaźnika (ryc. 60.).

Ryc. 60. Wskaźnik deprivacji lokalnej dla Gminy Miasto Świdnica
 Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Do kluczowych powodów udzielania pomocy społecznej, a więc trudnych sytuacji życiowych, które dotyczą mieszkańców należą przede wszystkim długotrwałe lub ciężkie choroby, ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie. Kolejne istotne powody, ale dotyczące mniejszej liczby mieszkańców to bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz uzależnienia – alkoholizm lub narkomania. Pozostałe powody występują znacznie rzadziej, a często dotyczą pojedynczych przypadków. W 2024 roku w związku z powodzią 72 rodziny skorzystały z pomocy społecznej

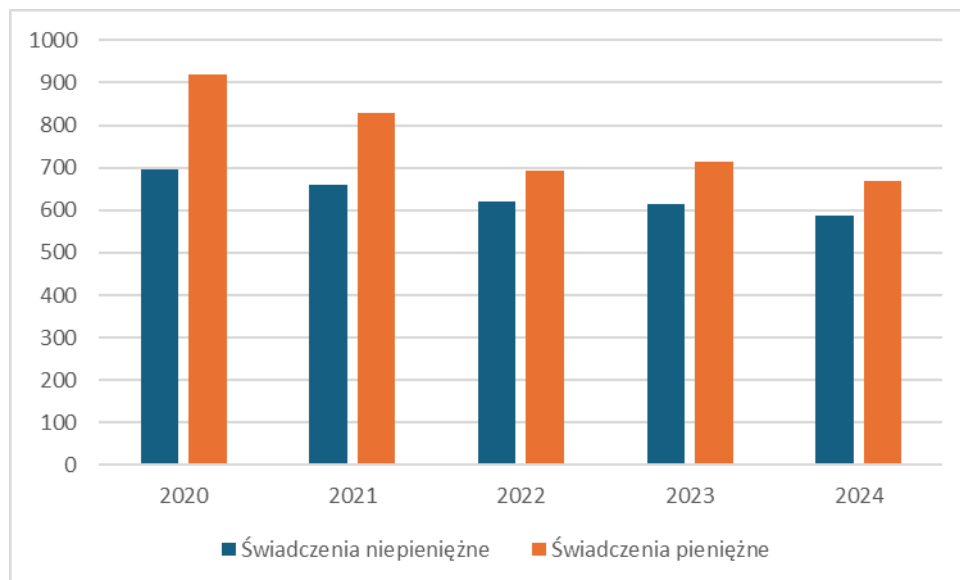
w związku z klęską żywiołową i ekologiczną (ryc. 61.). Podkreślić należy, że często powody udzielania pomocy społecznej współwystępują ze sobą (na przykład uzależnienie, bezrobocie i ubóstwo), co czyni sytuację danej rodziny szczególnie trudną.

Ryc. 61. Powody udzielania pomocy społecznej – liczba rodzin

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

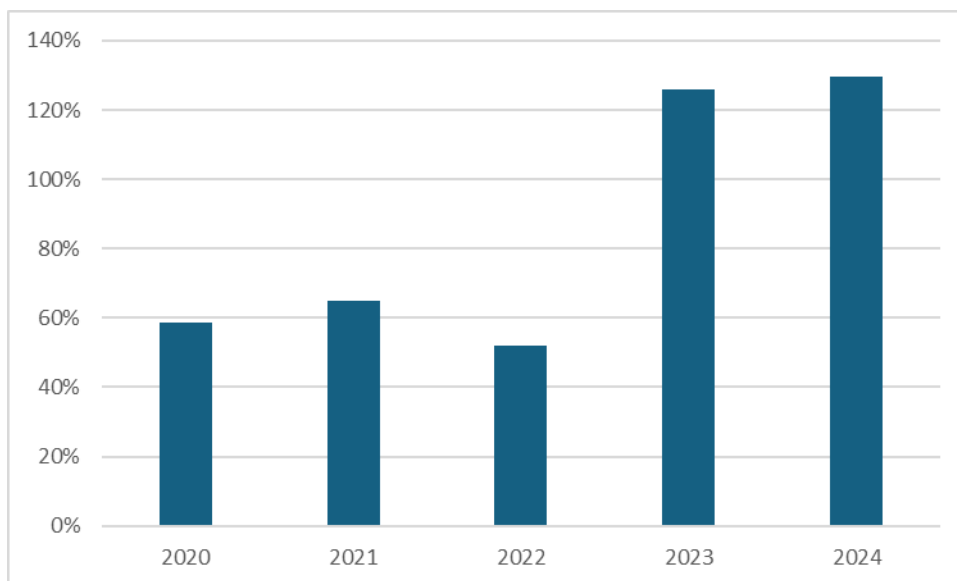
Mieszkańcy Gminy korzystający z pomocy społecznej nieco częściej korzystają ze świadczeń pieniężnych niż ze świadczeń niepieniężnych – różnica nie jest jednak bardzo duża (ryc. 62.). Pamiętać trzeba, że rodziny mogą korzystać zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych.

Ryc. 62. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

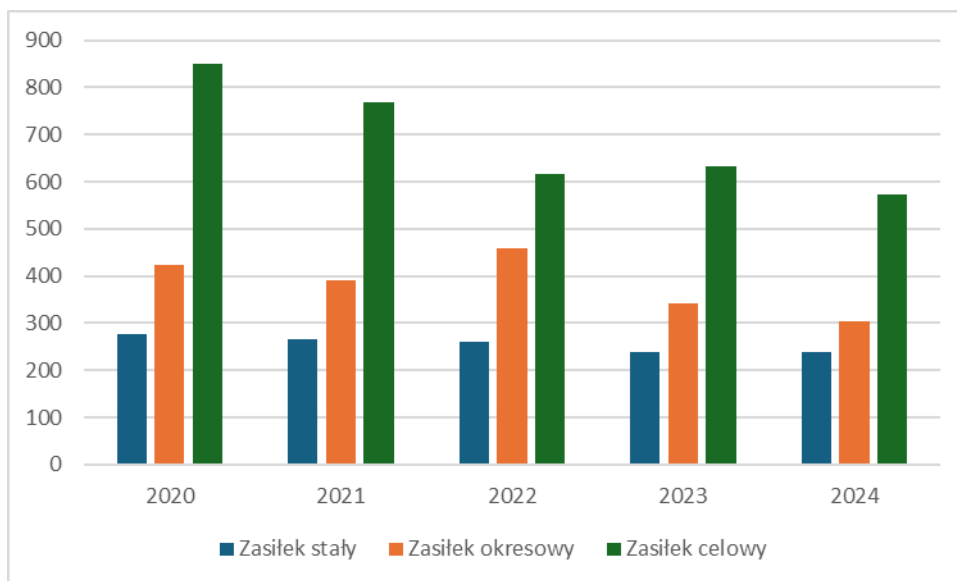
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Kluczowym świadczeniem usługowym realizowanym w ramach systemu pomocy społecznej jest praca socjalna. Jest to profesjonalna działalność pracownika socjalnego, której celem jest wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych i przywrócenie osobom i rodzinom zdolności do samodzielnego funkcjonowania. W ramach swojej pracy pracownik może wykorzystywać kontrakt socjalny. Wskaźnikiem obrazującym włączenie pracy socjalnej do działalności pomocowej jest wskaźnik pracy socjalnej, obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%. Wskaźnik ten w latach 2020-2022 oscylował w granicach 50-60%, natomiast w latach 2023-2024 na poziomie 120-130%. Wyraźnie wskazuje to na rozwój pracy socjalnej jako działalności wspierającej rozwiązywanie problemów społecznych.

Ryc. 63. Wskaźnik pracy socjalnej
 Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Świadczenia pieniężne przyznawane są przede wszystkim osobom spełniającym kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej. Kryterium dochodowe w latach 2022-2024 wynosiło dla osoby samotnej 776,00 zł, zaś na osobę w rodzinie 600,00 zł. Od 1 stycznia 2025 roku kryterium wzrosło i wynosi odpowiednio 1 010,00 i 823,00 zł. Najczęściej wykorzystywanym świadczeniem jest zasiłek celowy, przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, np. zakupu leków, środków spożywczych, odzieży, przedmiotów użytku domowego itp. Średnio na rodzinę korzystającą z zasiłku celowego przyznano w 2024 roku kwotę w wysokości 905,50 zł, a w roku 2023 1 135,00 zł. Kolejnym pod względem częstotliwości jest zasiłek okresowy, wypłacany przede wszystkim ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność czy bezrobocie, a najrzadziej wykorzystywany jest zasiłek stały, przyznawany osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy w związku z niepełnosprawnością. Największe wydatki ponoszone są na zasiłki stałe ze względu na fakt, że najczęściej wypłacane są co miesiąc, w trybie stałym. Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne generalnie wykazuje tendencję malejącą (ryc. 64.). Ośrodek udziela również świadczeń w postaci zasiłku celowego specjalnego, osobom i rodzinom, których dochód przekracza kryterium dochodowe. W 2024 roku przyznano taki zasiłek 209 rodzinom, zaś w roku 2023 165 rodzinom.

Ryc. 64. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Do najczęściej wykorzystywanych świadczeń niepieniężnych należą świadczenia w formie usług opiekuńczych dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w środowisku, m.in. osób starszych czy niepełnosprawnych. Usługi obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2024 roku średnio rocznie każdy potrzebujący uzyskał 188 godzin usług, zaś w 2024 roku 203 godziny.

Mieszkańcy korzystają również z pomocy w postaci posiłku – ta pomoc jest w całości finansowana w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Ważnym świadczeniem jest również poradnictwo specjalistyczne, udzielane w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego. Ogromny wzrost odnotowany został w zakresie korzystania z interwencji kryzysowej. Znaczna liczba osób korzysta również z pomocy w formie schronienia, co wiąże się ze znaczącą liczbą osób objętych wsparciem z powodu bezdomności. Tendencję rosnącą wykazuje również świadczenie ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej – a wiąże się to z dużymi kosztami (tabela 13.).

Tabela 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej

Świadczenia	2020	2021	2022	2023	2024
Usługi opiekuńcze	345	348	344	327	339
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	1	2	3
Poradnictwo specjalistyczne	291	230	452	301	300
Interwencja kryzysowa	1	4	77	166	105
Posiłek w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	448	383	348	372	310
w tym dla dzieci	199	147	148	157	103
Schronienie	50	60	84	69	64
Sprawienie pogrzebu	13	6	22	14	15
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	90	104	115	127	126

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Istotną rolę we wsparciu osób i rodzin odgrywają ośrodki wsparcia. Placówki wsparcia dziennego dla seniorów realizują działania mające na celu aktywizację społeczną i fizyczną, rozwój osobisty oraz wsparcie emocjonalne. W ramach swojej działalności organizują działania kulturalno-oświatowe, zajęcia ruchowe, piesze wycieczki, aktywność społeczną, terapię zajęciową, spotkania integracyjne i edukacyjne oraz indywidualne i grupowe wsparcie psychologiczne. Seniorzy mają także dostęp do infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzenie wolnego czasu oraz działania samopomocowe. W ośrodkach wsparcia dla seniorów nie ma wolnych miejsc.

Wsparcie mieszkaniowe zapewniają mieszkania wspomagane i treningowe. Mieszkańcy ponoszą częściową odpłatność za pobyt w mieszkaniu, której wysokość zależy od sytuacji materialnej, na zasadach określonych uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy.

Do końca 2024 roku w Świdnicy działały 3 placówki wsparcia dziennego dla dzieci: Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej, Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium” oraz Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży. Od początku 2025 roku działają dwie świetlice: Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium” i Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży, zapewniające łącznie 90 miejsc dla dzieci i młodzieży. W placówkach występuje rotacja i zdarzają się wolne miejsca. Zauważalne jest zmniejszenie zainteresowania tego typu usługami. Liczbę osób korzystających z ośrodków wsparcia zestawiono w tabeli 14.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia

Ośrodki wsparcia	2020	2021	2022	2023	2024
Dzienny Dom „Senior+”	144	140	150	157	139
Kluby Seniora	0	30	200	379	450
Schronisko dla Osób Bezdomnych	x	x	x	69	64
Mieszkania treningowe i wspomagane	108			40	24
Placówki wsparcia dziennego (Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej, Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium” oraz Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży)	174	165	140	123	138

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy i Urząd Miejski

1.3.3. Świadczenia pieniężne wspierające rodziny

Świadczenia rodzinne to formy wsparcia pieniężnego dla rodzin. Do świadczeń rodzinnych zaliczamy zasiłek rodzinny z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenie rodzicielskie. Głównym kryterium uprawniającym do korzystania z większości świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód netto, w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się, który nie może przekroczyć kwoty 674,00 zł lub 764,00 zł, jeśli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Niezależnie od dochodu przyznawany jest zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie oraz świadczenie „Za życiem”, z kolei jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka przysługuje przy dochodzie nieprzekraczającym 1922,00 zł.

Największa grupa rodzin korzystających z działalności Ośrodka pobiera świadczenia z systemu świadczeń rodzinnych. Do najczęściej wykorzystywanych świadczeń należy zasiłek pielęgnacyjny, przeznaczony dla niepełnosprawnych dzieci do 16. roku życia, osób

niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia oraz osób, które ukończyły 75 lat. Duża grupa rodzin korzysta również z zasiłku rodzinnego, a więc comiesięcznego świadczenia pieniężnego przysługującego na każde dziecko w rodzinie. Rodziny pobierające zasiłek rodzinny mogą również korzystać z dodatków do zasiłku rodzinnego – najczęściej rodzin pobiera dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, a także z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Ze świadczeń wspierających rodzinę korzystają zarówno obywatele polscy, jak i osoby, które opuściły Ukrainę w związku z wojną i są objęte ochroną czasową. Liczba rodzin pobierających świadczenia zależne od dochodu maleje, rośnie natomiast liczba rodzin pobierających niezależne od dochodu świadczenia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów (tabela 15.).

Tabela 15. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wspierających rodzinę

Rodzaje świadczeń	2022		2023		2024	
	PL	UKR	PL	UKR	PL	UKR
Zasiłek rodzinny	1454	175	1224	174	954	128
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	38	1	36	1	25	1
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	24	0	16	0	8	0
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	126	6	130	19	101	16
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	266	20	231	18	192	13
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	161	1	161	4	154	5
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	812	73	700	61	602	76
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	14	0	9	0	6	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	169	4	111	8	80	5
Zasiłek pielęgnacyjny	1239	7	1283	25	1306	39
Świadczenie pielęgnacyjne	290	3	326	15	392	30
Specjalny zasiłek opiekuńczy	6	0	3	0	0	0
Zasiłek dla opiekuna	7	0	6	0	2	0
Świadczenie rodzicielskie	129	15	110	26	95	14
Świadczenie „Za życiem”	5	0	4	0	4	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Ośrodek realizuje również działania w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych. Ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2024 roku skorzystało 216 osób, zaś w 2023 roku 251 osób.

Ośrodek przyznaje pomoc materialną dla dzieci i młodzieży uczącej się poprzez wypłatę stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych. Stypendium szkolne jest formą pomocy dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo

-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna. Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, w szczególności pożaru, powodzi, ciężkiej choroby, pobytu w szpitalu, zgonu członka rodziny, kradzieży w szkole lub innego zdarzenia. Stypendia i zasiłki szkolne pobierają zarówno obywatele polscy, jak i uczniowie z Ukrainy objęci ochroną czasową. Liczba osób pobierających stypendia i zasiłki systematycznie maleje (tabela 16.).

Tabela 16. Liczba osób korzystających ze świadczeń materialnych dla uczniów

Rodzaje świadczeń	2022		2023		2024	
	PL	UKR	PL	UKR	PL	UKR
Stypendia szkolne	248	96	198	155	150	92
Zasiłki szkolne	31	1	21	0	5	3

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Ośrodek realizował również wypłatę innych świadczeń pieniężnych wspierających rodziny. Należały do nich m.in. świadczenia takie, jak: bon energetyczny, dodatek osłonowy czy refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT za paliwo gazowe dla gospodarstw ogrzewających gazem. Ośrodek realizował również wsparcie osób z Ukrainy poprzez wypłatę jednorazowego dodatku w wysokości 300,00 zł.

W 2024 roku Ośrodek realizował również wsparcie osobom pokrzywdzonym w wyniku klęski żywiołowej – w związku z powodzią. Przyjmował wnioski na zasiłki powodziowe, a także realizował wnioski o udzielanie pomocy finansowej na pomoc doraźną w związku z powodzią, a także na remont lub odbudowę budynku mieszkalnego, lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego zniszczonego lub uszkodzonego w wyniku powodzi.

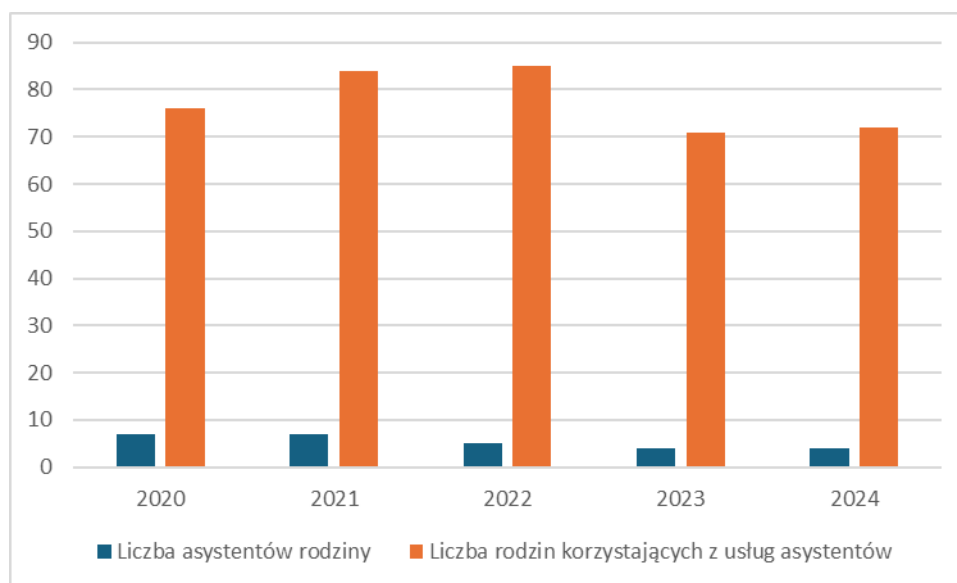
1.3.4. Wpieranie rodziny i piecza zastępcza

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje różnorodne działania wspierające rodziny. Poza działaniami *stricte* z zakresu pomocy społecznej Ośrodek zajmuje się upowszechnianiem informacji o innych miejscach, w których realizowana jest profesjonalna nieodpłatna pomoc specjalistyczna, prawna i psychologiczna, w formie ulotki, na stronie internetowej oraz na portalu społecznościowym Facebook. Dodatkowo Ośrodek zlecił również do realizacji konsultacje terapeuty rodzinnego w ramach poradnictwa rodzinnego.

Ośrodek świadczy wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, w tym osób bez diagnozy, z podejrzeniem występowania chorób psychicznych. Na zlecenie Ośrodka prowadzona była grupa wsparcia osób z depresją, zaburzeniami psychicznymi lub innymi dolegliwościami emocjonalnymi utrudniającymi funkcjonowanie w życiu społecznym lub osobistym oraz dla ich rodzin i bliskich. Jej celem jest wzmocnienie emocjonalne uczestników, nauka radzenia sobie w życiu z chorobą i jej kryzysami.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzone jest przede wszystkim przez asystenta rodziny. Asystent rodziny jest specjalistą, który towarzyszy rodzinie przeżywającej trudności i wspiera ją w radzeniu sobie problemami. Asystent współpracuje z rodzinami z dziećmi, a także z rodzicami, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Asystent rodziny wspiera też kobiety w ciąży i ich rodziny, w szczególności kobiety w ciąży powikłanej, kobiety, które wiedzą, że urodzą niepełnosprawne dziecko oraz rodziny po urodzeniu dziecka niepełnosprawnego zgodnie z ustawą „Za życiem”. W 2023 i 2024 roku w Ośrodku pracowało 4 asystentów rodziny,

we wcześniejszych latach ich liczba była większa (5 lub 7 asystentów). Najwięcej rodzin – 85 – było pod opieką asystentów w 2022 roku, najmniej – 71 – w 2023 roku. Liczba rodzin objętych asystenturą w latach 2023-2024 zmniejszyła się względem lat 2020-2022 (ryc. 65.).

Ryc. 65. Liczba asystentów rodziny i rodzin korzystających z usług asystentów
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

W 2024 roku asystenci rodziny obejmowali wsparciem łącznie 72 rodziny, w tym 36 rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd i 2 rodziny w ramach ustawy „Za życiem”. W rodzinach objętych asystenturą wychowywało się łącznie 136 dzieci, zaś 29 dzieci przebywało w pieczy zastępczej. Średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 31 miesięcy. W 2024 roku 15 rodzin zakończyło współpracę z asystentem rodziny, w tym 4 ze względu na zrealizowanie planu pomocy, 6 ze względu na brak współpracy z asystentem, zaś 5 w związku ze zmianą miejsca zamieszkania.

Wsparcia dzieciom z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi udzielają trzy placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe. Są to: Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej, Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium” oraz Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży.

W obszarze pieczy zastępczej obowiązkiem gminy jest zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 2024 roku w pieczy zastępczej przebywało 148 dzieci z Gminy, z czego 20 dzieci umieszczono w 2024 roku. W placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 57 dzieci, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym 3 dzieci zaś 88 w rodzinach zastępczych: 25 w rodzinach zawodowych, 26 w niezawodowej, a 37 w rodzinie spokrewnionej.

1.3.5. Przemoc domowa i uzależnienia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wdraża działania na rzecz rodzin z problemem przemocy domowej i koordynuje *Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2024-2030*. Kluczową rolę w kwestii diagnozowania problemu przemocy, wsparcia ofiar przemocy, członków rodzin w których występuje przemoc oraz pracy ze sprawcą przemocy domowej odgrywa Zespół Interdyscyplinarny, w skład, którego wchodzi również przedstawiciele Ośrodka. Dodatkowo osoby i rodziny w których występuje przemoc mogą korzystać z pomocy społecznej, a w przypadku rodzin z dziećmi również wsparcia asystenta rodziny.

Zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem trudno uchwytnym i wymykającym się statystykom. Liczbę rodzin w których wszczęto interwencje dotyczące możliwości występowania przemocy domowej można określić w oparciu o działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i wdrażanie procedury „Niebieskie Karty”. W latach 2023-2024 liczba nowych założonych „Niebieskich Kart” była mniejsza niż w poprzednich latach, jednak liczba rodzin objętych procedurą pozostawała na podobnym poziomie. Corocznie do prokuratury kierowano około 25-30 wniosków. Część „Niebieskich Kart” była zamykana, głównie ze względu na ustanie przemocy, rzadziej ze względu na stwierdzenie braku zasadności prowadzonych działań (tabela 17.).

Tabela 17. Informacja dotycząca działań Zespołu Interdyscyplinarnego w Świdnicy

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba założonych „Niebieskich Kart” A	173	175	207	158	153
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	240	242	266	267	248
Liczba formularzy „Niebieska Karta-D”, wypełnianych w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową	48	150	123	151	65
Liczba wniosków skierowanych przez ZI do prokuratury	36	26	25	26	29
Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	149	172	159	162	141
- w tym ze względu na ustanie przemocy	108	109	102	90	83
- w tym ze względu na brak zasadności podejmowania działań	41	63	57	72	58

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Również uzależnienia są zjawiskiem trudno uchwytnym, a liczba rodzin, która korzysta z pomocy społecznej w związku z uzależnieniami nie oddaje skali występowania problemu. Liczbę osób uzależnionych od alkoholu, wobec których służby publiczne podjęły działania zmierzające do podjęcia leczenia, obrazuje informacja dotycząca działań Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wskazuje ona na bardzo duży wzrost liczby osób z problemem alkoholowym, z którymi Komisja prowadziła rozmowy w 2022 roku, co może być efektem pandemii Covid-19. W roku 2023 liczba tych osób spadła, ale zarówno w 2023, jak i 2024 roku Komisja udzieliła wsparcia około 220 osobom. Komisja występuje również do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w tabeli 18.

Tabela 18. Informacja dotycząca działań Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MKRPA	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy	93	83	348	218	220
Liczba osób, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	13	13	41	43	27

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

W przypadku problemów związanych z przemocą i uzależnieniami mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z porady w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Mieszkańców Świdnicy przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom. W ramach Punktu można w szczególności uzyskać informację o systemie wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, zainicjować interwencję w przypadku wystąpienia przemocy domowej, uzyskać informację o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniami, w tym dzieci i młodzież. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny współpracuje z innymi specjalistami zatrudnionymi w Ośrodku w Świdnicy oraz instytucjami mogącymi włączyć się w systemową i długofalową pomoc.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spowodowanej przemocą domową, które nie mogą mieszkać ze sprawcą, mają możliwość skorzystania ze schronienia, które oferowane jest przez dwa podmioty:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy: OIK udostępnia mieszkanie interwencyjne dla rodzin, osób samotnych i osób z dziećmi, pochodzących z terenu powiatu świdnickiego, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej, są zagrożeni przemocą domową lub są ofiarami przemocy domowej. Dysponuje ono 7 miejscami. W 2024 roku zapewniono schronienie 3 osobom, w tym 1 kobiecie i 2 dzieci z Gminy Miasto Świdnica;
- Fundację Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”: Fundacja prowadzi hostel dla ofiar przemocy, w którym zapewnia tymczasowy (do 3 miesięcy), nieodpłatny pobyt. W razie potrzeby zapewniane są również usługi medyczne, wyżywienie oraz pomoc materialna. Hostel dysponuje 12 miejscami. W 2024 roku schronienie zapewniono 12 osobom, w tym 4 dorosłym i 8 dzieciom z terenu Gminy. Osoby te skorzystały z noclegu, okresowo z wyżywienia, a także wsparcia pedagogicznego oraz rozmów wspierających.

Realizację działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej Ośrodek w Świdnicy wdraża również w ramach cyklicznej kampanii i projektu „Świdnica przeciw przemocy”. W ramach projektu uruchomiono Centrum dla Rodzin koordynowane przez Ośrodek i we współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz mieszkańców Świdnicy w obszarze wspierania relacji i wczesnej profilaktyki przemocy i wdrażania modelu profilaktyki przemocy domowej. W ramach kampanii realizowane były konsultacje psychologa i terapeuty rodzinnego dla dorosłych, działały grupy wsparcia: dla osób z doświadczeniem przemocy domowej oraz dla młodzieży prowadzone przez terapeutów, realizowane były warsztaty dla młodzieży w zakresie budowania relacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy, a także warsztaty wspierające rodziców i wychowawców „Szkola dla rodziców i wychowawców” i warsztaty dla

mieszkańców „Świdnicka szkoła dobrych relacji”. Prowadzona była kampania społeczna w ramach której przygotowano filmy, plakaty i inne materiały promocyjne.

Możliwość leczenia uzależnień zapewniają podmioty opieki zdrowotnej. Poradnię terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w Świdnicy, zlokalizowaną przy ul. Franciszkańskiej 7, prowadzi Dolnośląskie Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze. W Czarnym Borze mieszkańcy Świdnicy mogą skorzystać z leczenia szpitalnego uzależnień. Leczenie ambulatoryjne, w poradni leczenia uzależnień, oferuje również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”, który ma placówkę zlokalizowaną przy ul. Gdyńskiej 25a. Wsparcie socjalne i terapeutyczne osoby uzależnione uzyskać również mogą w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

1.3.6. Projekty i inne formy wsparcia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również projekty i programy wspierające osoby i rodziny, w tym projekty finansowane ze środków zewnętrznych, co umożliwia poszerzenie działalności Ośrodka. Ośrodek w ostatnich latach prowadził liczne projekty, w tym projekty w ramach programów rządowych:

- Program Korpus Wsparcia Seniorów – w zakresie tzw. opieki na odległość, w postaci opasek bezpieczeństwa;
- Program „Opieka wytchnieniowa”, wspierający opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Opieka ma odciążyć opiekunów, pomóc w realizacji bieżących obowiązków i zapewnić czas wolny;
- Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, umożliwiający osobom z niepełnosprawnościami skorzystanie z usługi asystenckiej, która może polegać m.in. na pomocy w przemieszczaniu się, wspólnych zakupach, załatwianiu spraw urzędowych, nawiązaniu kontaktu i współpracy z różnego rodzaju organizacjami, korzystaniu z dóbr kultury czy wykonywaniu codziennych czynności.
- „Posiłek w szkole i w domu”, program finansujący posiłki dla osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych;
- Projekt „Świdnica przeciw przemocy” na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Ośrodek cyklicznie prowadzi „Akcję Zima” skierowaną do osób bezdomnych, które przebywają na terenie Miasta i odmawiają przyjęcia pomocy w formie schronienia. Głównym celem projektu jest zapewnienie bezpieczeństwa, a w dalszej perspektywie, zmiana sposobu postępowania osoby bezdomnej i jej powrót do życia społecznego. W ramach działań prowadzona jest akcja informacyjna wskazująca na możliwość skorzystania z pomocy, a także monitorowane są miejsca, w których przebywają osoby bezdomne w celu wsparcia ich i motywowania do zmiany sytuacji życiowej.

Gmina wspiera rodziny wielodzietne oraz seniorów przywilejami oferowanymi w ramach dedykowanych tym grupom kart.

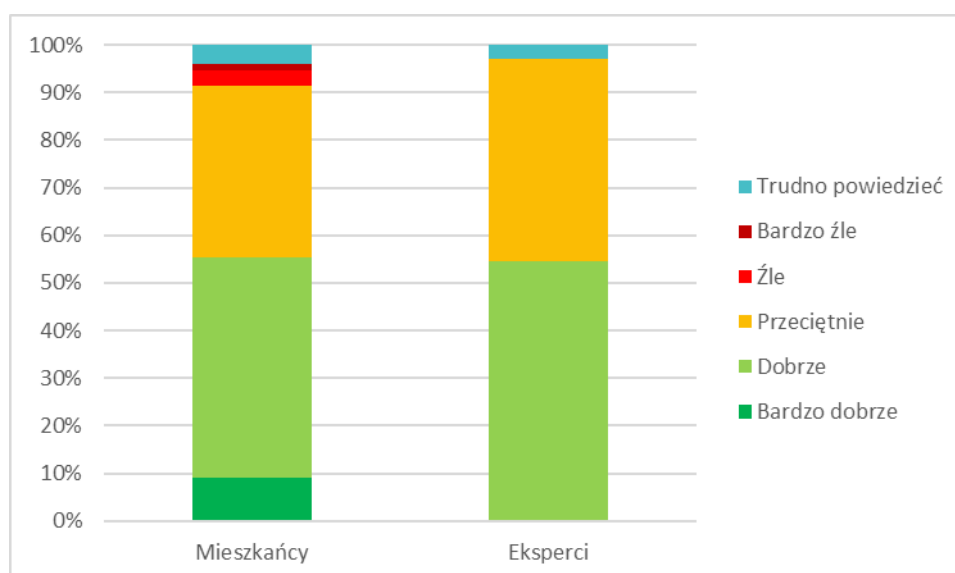
Świdnicka Karta Dużej Rodziny jest przeznaczona dla rodzin, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci. Zapewnia ona zniżkowe i promocyjne opłaty dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z kultury, sportu i rozrywki, usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów – przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu. Na dzień 31 grudnia 2024 rok Świdnicka Karta Dużej Rodziny miała 90 partnerów. Program realizowany jest od 2014 roku i od tego czasu przystąpiły

do niego 683 rodziny. Ośrodek odpowiada również za wydawanie Karty Dużej Rodziny. Od początku programu karty wydano 711 rodzinom.

Świdnicka Karta Seniora jest z kolei przeznaczona dla mieszkańców powyżej 60. roku życia. Program zapewnia zniżki i promocje na usługi kulturalne, sportowe, rekreacyjne oraz publiczne, a także preferencyjne oferty firm prywatnych, które do niego przystąpiły. Od początku realizacji programu, czyli od 2016 roku, przystąpiło do niego 4 977 seniorów.

1.3.7. Ocena działalności instytucji pomocowych

Oceny działalności instytucji pomocowych dokonano w oparciu o badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy. Pytanie o ocenę aktualnych warunków życia na terenie Gminy zadano zarówno mieszkańcom jak i ekspertom zajmującym się rozwiązywaniem problemów społecznych w Gminie. Jak można zauważyć obie grupy podobnie oceniły ogólne warunki życia – dominują odpowiedzi dobrze oraz przeciętnie, a ponad połowa osób w każdej z badanych grup oceniła warunki życia co najmniej dobrze. Wśród mieszkańców – w odróżnieniu od ekspertów – pojawiły się bardzo dobre oceny warunków życia, ale również oceny złe i bardzo złe (ryc. 66.).

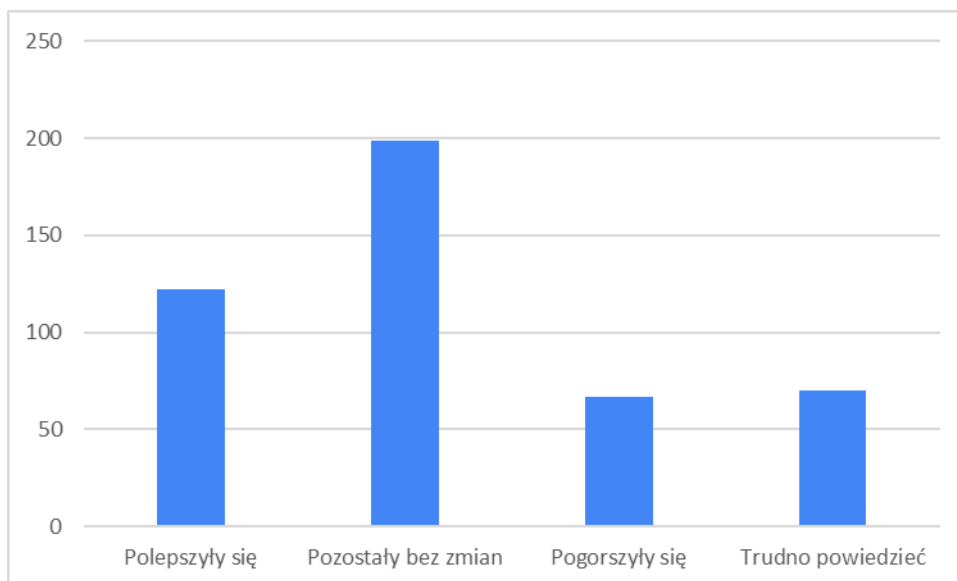

Ryc. 66. Ocena ogólnych warunków życia na terenie Gminy Miasto Świdnica przez mieszkańców oraz ekspertów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych – wyniki badania ankietowego (n=458, n=33)

Źródło: Opracowanie własne.

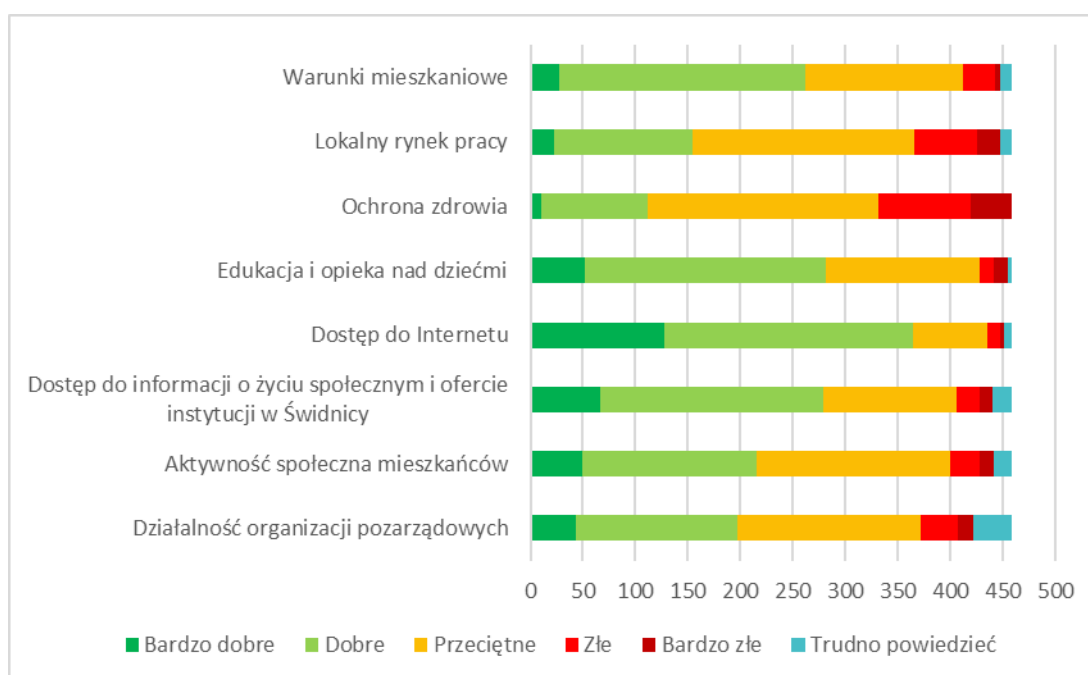
Mieszkańców zapytano również o to jak zmieniły się warunki życia w Gminie w ciągu ostatnich 5 lat. Większość mieszkańców uznała, że warunki życia się nie zmieniły, więcej osób uznało, że się polepszyły niż że się pogorszyły (ryc. 67.).

Na pytanie o ocenę warunków życia w Gminie w konkretnych wymiarach mieszkańcy najczęściej ocen bardzo dobrych i dobrych przyznali dostępowi do Internetu, dostępowi do informacji o życiu społecznym i ofercie instytucji, edukacji i opiece nad dziećmi oraz warunkom mieszkaniowym. Najmniej ocen dobrych i bardzo dobrych i jednocześnie najczęściej ocen złych i bardzo złych uzyskała ochrona zdrowia. Niższe oceny uzyskał też lokalny rynek pracy (ryc. 68.).

Ryc. 67. Ocena zmiany ogólnych warunków życia na terenie Gminy Miasto Świdnica w ciągu ostatnich 5 lat – wyniki badania ankietowego mieszkańców (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

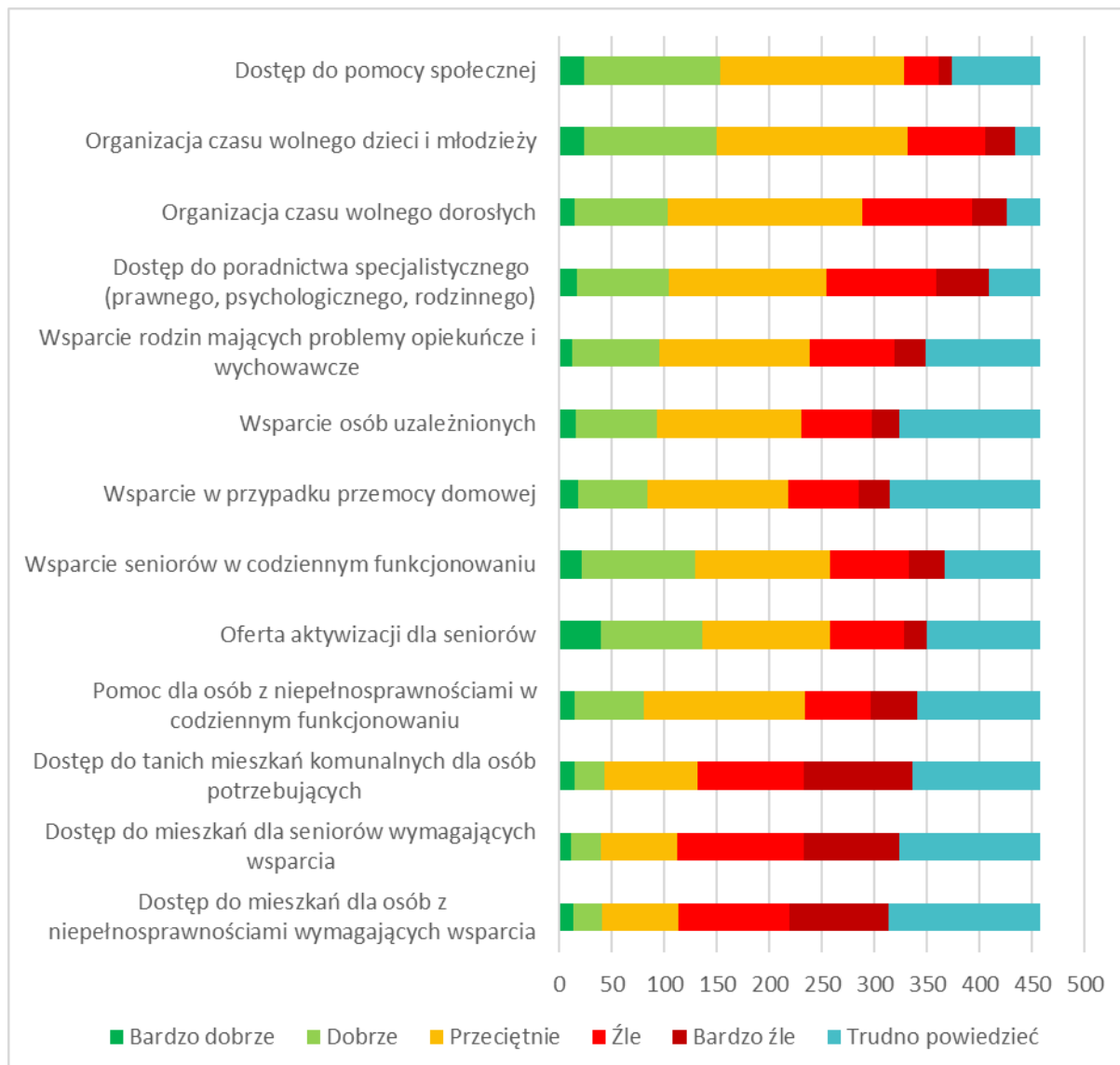

Ryc. 68. Ocena warunków życia na terenie Gminy Miasto Świdnica w określonych wymiarach – wyniki badania ankietowego mieszkańców (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

Mieszkańcy poproszeni zostali o ocenę oferty wsparcia realizowanego przez Gminę w różnych wymiarach. Wśród mieszkańców dominowały oceny przeciętne, dobre i złe, wielu mieszkańców nie miało też zdania w zakresie oferty wsparcia – może to wynikać z tego, że ani oni, ani ich bliscy i znajomi nie korzystali z takiej pomocy. Żaden z obszarów wsparcia nie został oceniony dobrze i bardzo dobrze przez więcej niż jedną trzecią mieszkańców. Najwięcej ocen bardzo dobrych i dobrych zyskały dostęp do pomocy społecznej, organizacja czasu wolnego

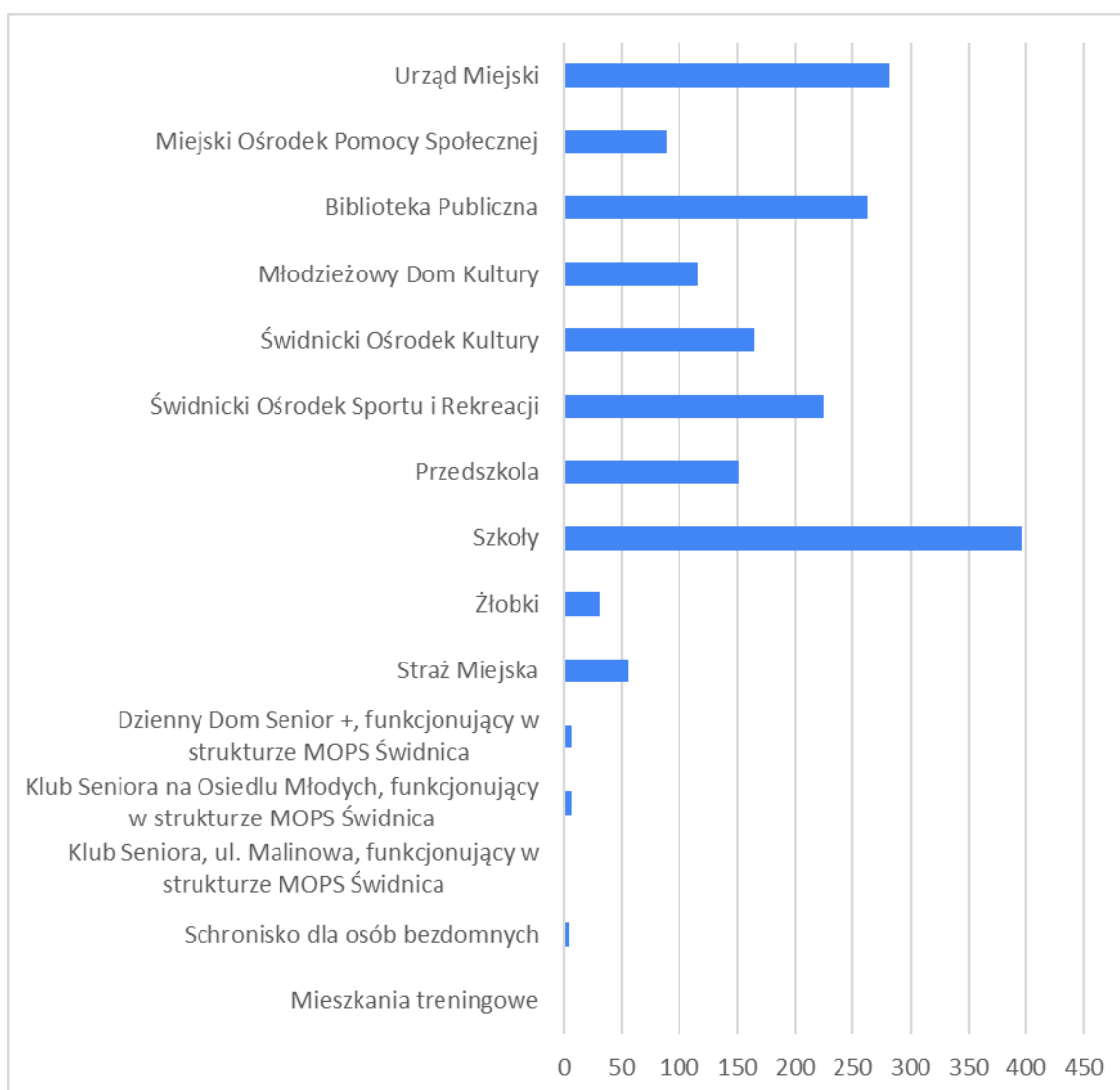
dzieci i młodzieży, oferta aktywizacji dla seniorów i wsparcie seniorów w codziennym funkcjonowaniu. Najwięcej ocen złych i bardzo złych otrzymało wsparcie mieszkaniowe – dostęp do mieszkań komunalnych dla osób potrzebujących, dostęp do mieszkań dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, które wymagają wsparcia. Te obszary dobrze i bardzo dobrze oceniła bardzo mała grupa mieszkańców (ryc. 69.).

Ryc. 69. Ocena oferty wsparcia ze strony Gminy Miasto Świdnica w określonych wymiarach – wyniki badania ankietowego mieszkańców (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

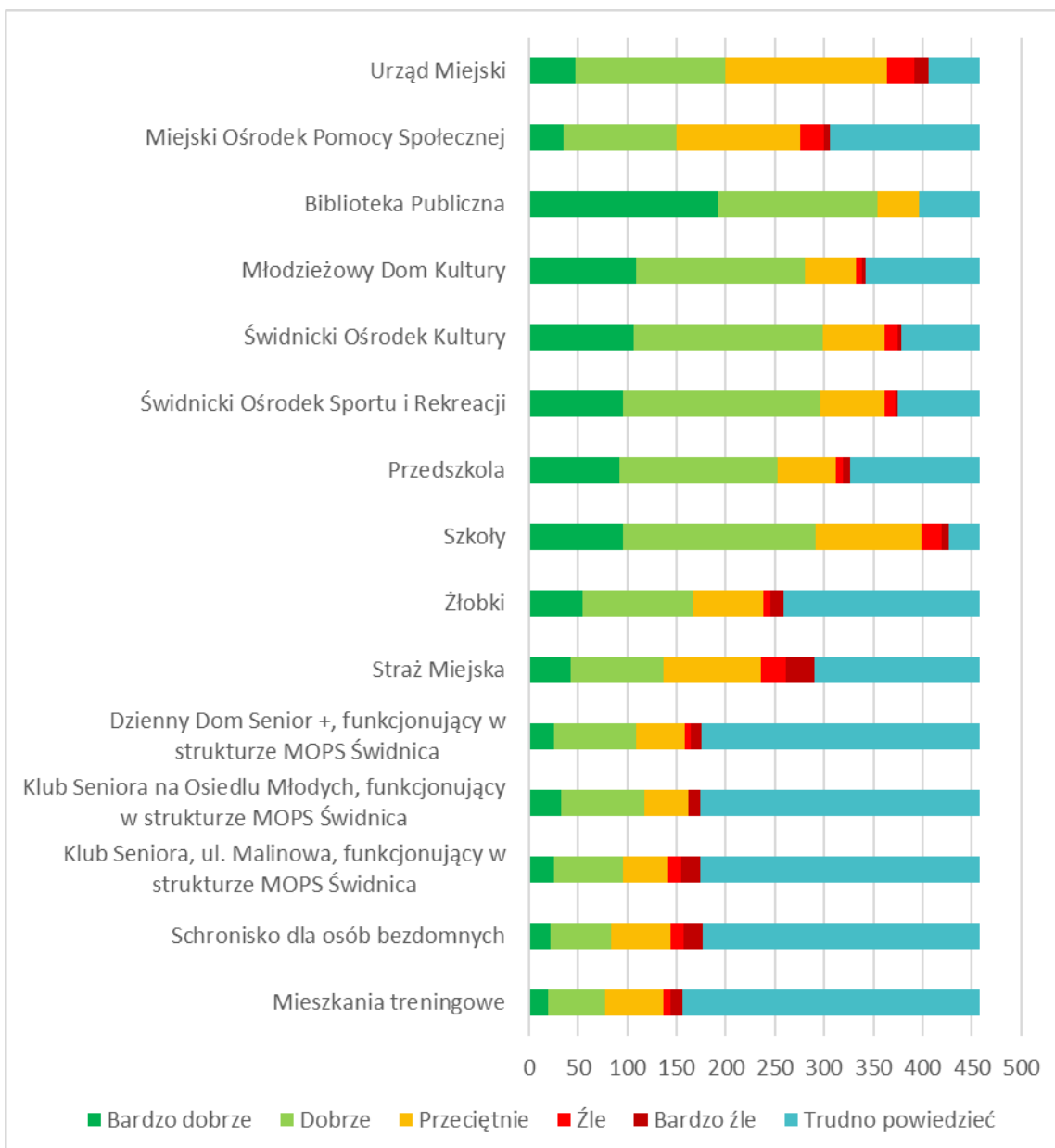
Mieszkańcy zostali zapytani z oferty których instytucji korzystali osobiście lub korzystali członkowie ich najbliższej rodziny w ciągu ostatniego roku w Gminie. Odpowiedzi wskazują wyraźnie, że z instytucji pomocowych, realizujących działania w obszarze pomocy społecznej i wsparcia korzystało niewielu mieszkańców. Najwięcej osób korzystało z oferty szkół, Urzędu Miejskiego, Biblioteki Publicznej, instytucji kultury, sportu i rekreacji, przedszkoli, Straży Miejskiej oraz żłobków (ryc. 70.).

Ryc. 70. Instytucje z których usług korzystali ankietowani lub członkowie ich najbliższej rodziny w ciągu ostatniego roku – wyniki badania ankietowego mieszkańców (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

W związku z tym, że większość mieszkańców nie korzystała z usług instytucji zajmujących się pomocą społeczną i wsparciem, miała dużą trudność w ocenie działalności tych instytucji i bardzo często rezygnowała z tej oceny. Najwięcej ocen bardzo dobrych i dobrych uzyskały Biblioteka Publiczna, Świdnicki Ośrodek Kultury, Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji, szkoły oraz Młodzieżowy Dom Kultury. Największy odsetek ocen bardzo dobrych i dobrych w ogólnej liczbie odpowiedzi z wyłączeniem odpowiedzi trudno powiedzieć uzyskały Biblioteka Publiczna i Młodzieżowy Dom Kultury, które zostały bardzo dobrze i dobrze ocenione przez ponad 80,0% respondentów. Ponad 75,0% bardzo dobrze i dobrze oceniło Świdnicki Ośrodek Kultury, Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz przedszkola (ryc. 71.). W przypadku gorzej ocenianych instytucji warto byłoby dokonać pogłębionej analizy przyczyn niezadowolenia mieszkańców.

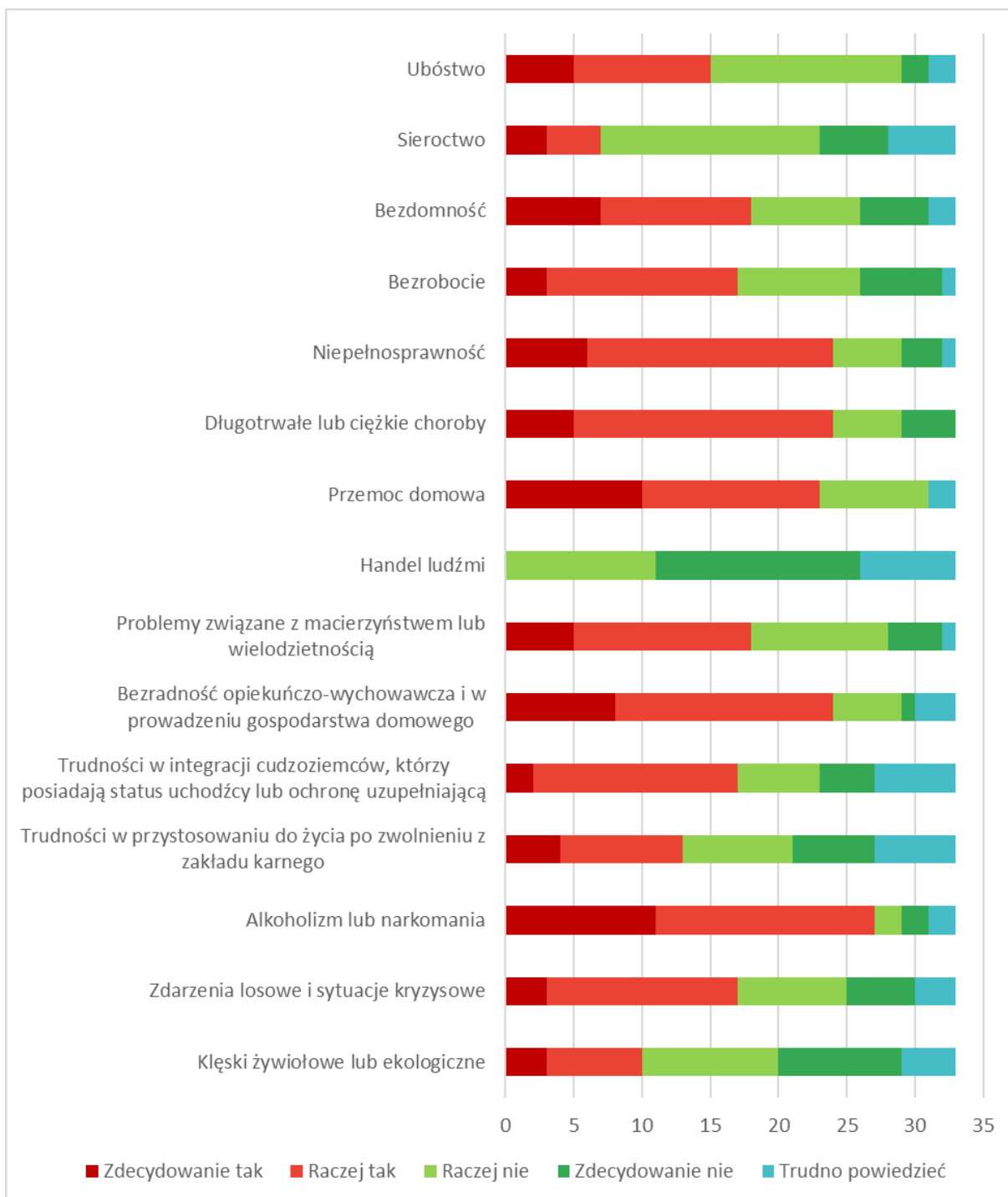
Ryc. 71. Ocena działalności instytucji realizujących działania społeczne prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica – wyniki badania ankietowego mieszkańców (n=458)
 Źródło: Opracowanie własne.

1.4. Analiza problemów społecznych

Identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie Gminy w znaczącym zakresie i cechujących się dużą dotkliwością należy dokonać przede wszystkim bazując na danych dotyczących identyfikacji problemów społecznych przez służby społeczne. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w rozdziale 1.3. Na ich podstawie wskazać można, że do istotnych problemów społecznych należą:

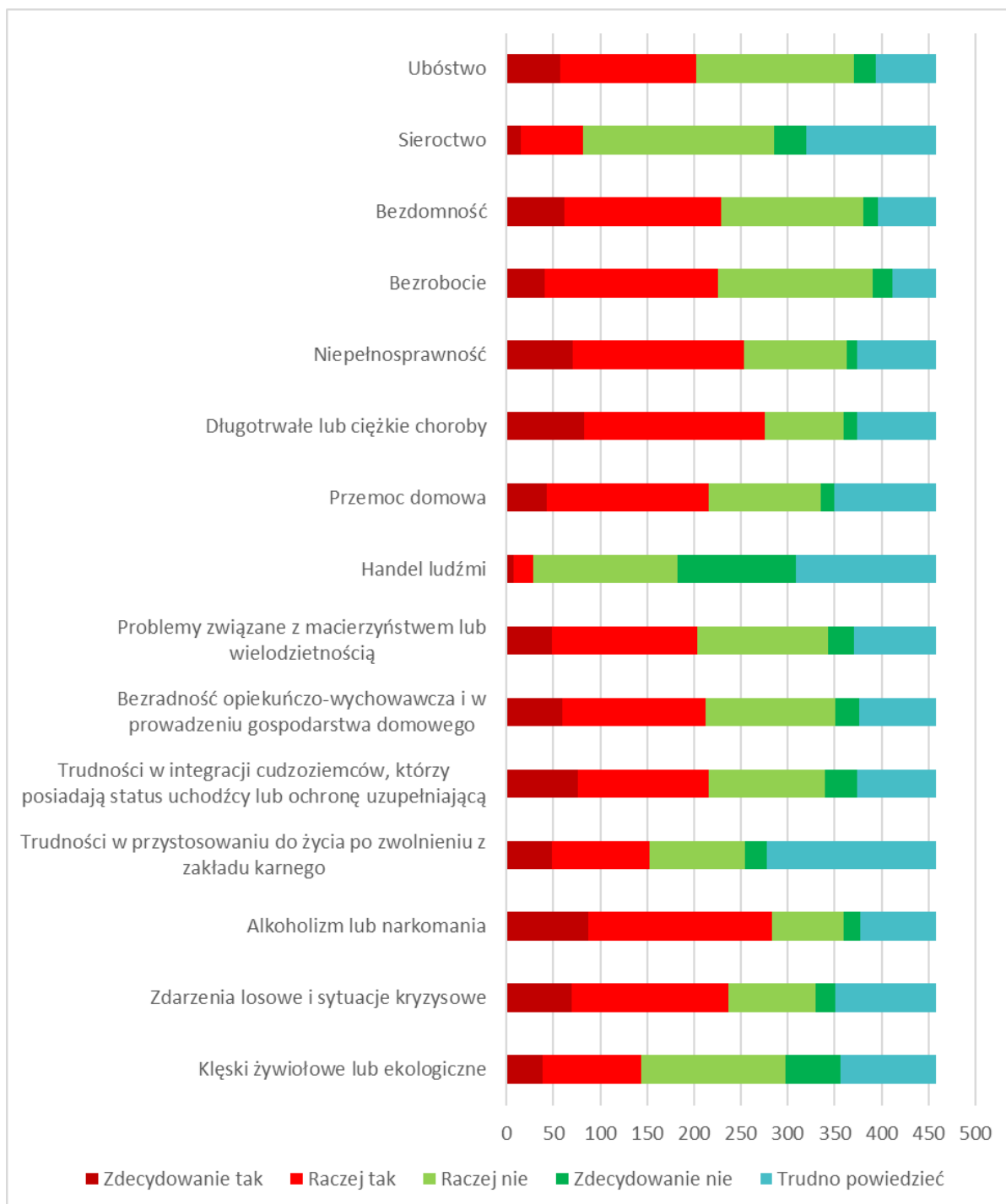
- Długotrwałe lub ciężkie choroby;
- Niepełnosprawność;
- Ubóstwo;
- Bezrobocie;
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- Przemoc domowa;
- Uzależnienia;
- Bezdomność.

Występowanie problemów społecznych zdiagnozowano również w badaniach ankietowych. O ocenę występowania trudnych sytuacji życiowych na terenie Gminy poproszono ekspertów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych. Eksperti najczęściej wskazywali na występowanie problemów takich, jak: uzależnienia, długotrwałe lub ciężkie choroby, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przemoc domowa (ryc. 72.). Mieszkańcy podobnie ocenili występowanie problemów społecznych. Największa liczba mieszkańców wskazała na występowanie uzależnień, długotrwałych lub ciężkich chorób i niepełnosprawności, mniej wskazało na zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, bezdomność, bezrobocie, trudności w integracji cudzoziemców, przemoc domową, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz problemy związane z macierzyństwem lub wielodzietnością (ryc. 73.). Na kluczowe problemy: uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwałe lub ciężkie choroby, niepełnosprawność i przemoc domową wskazał większy odsetek ekspertów niż mieszkańców. Na uzależnienia wskazało 81,8% ekspertów i 61,8% mieszkańców, a na przykład na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 72,7% ekspertów i 46,3% mieszkańców.

Ryc. 72. Występowanie trudnych sytuacji życiowych na terenie Gminy Miasto Świdnica w opinii ekspertów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych – wyniki badania ankietowego (n=33)

Źródło: Opracowanie własne.

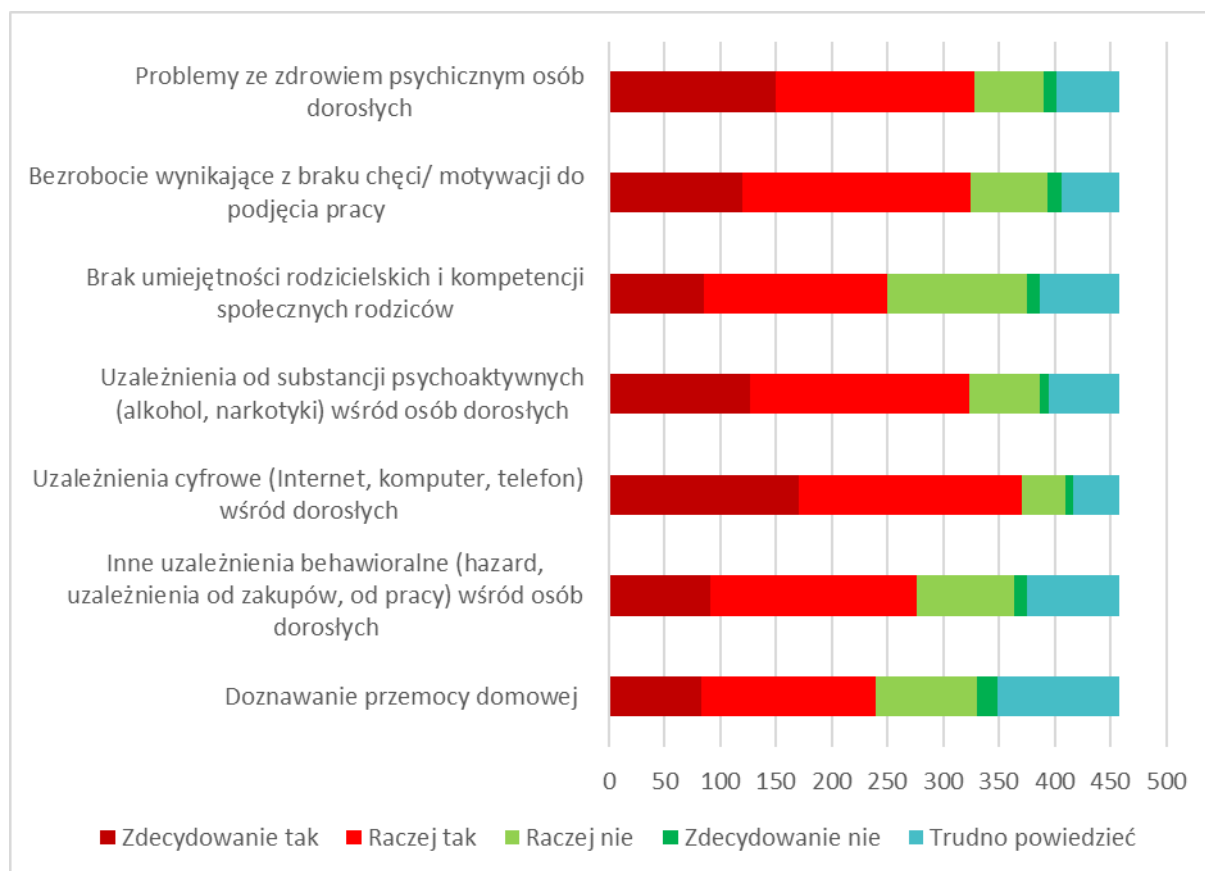

Ryc. 73. Występowanie trudnych sytuacji życiowych na terenie Gminy Miasto Świdnica w opinii mieszkańców – wyniki badania ankietowego (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

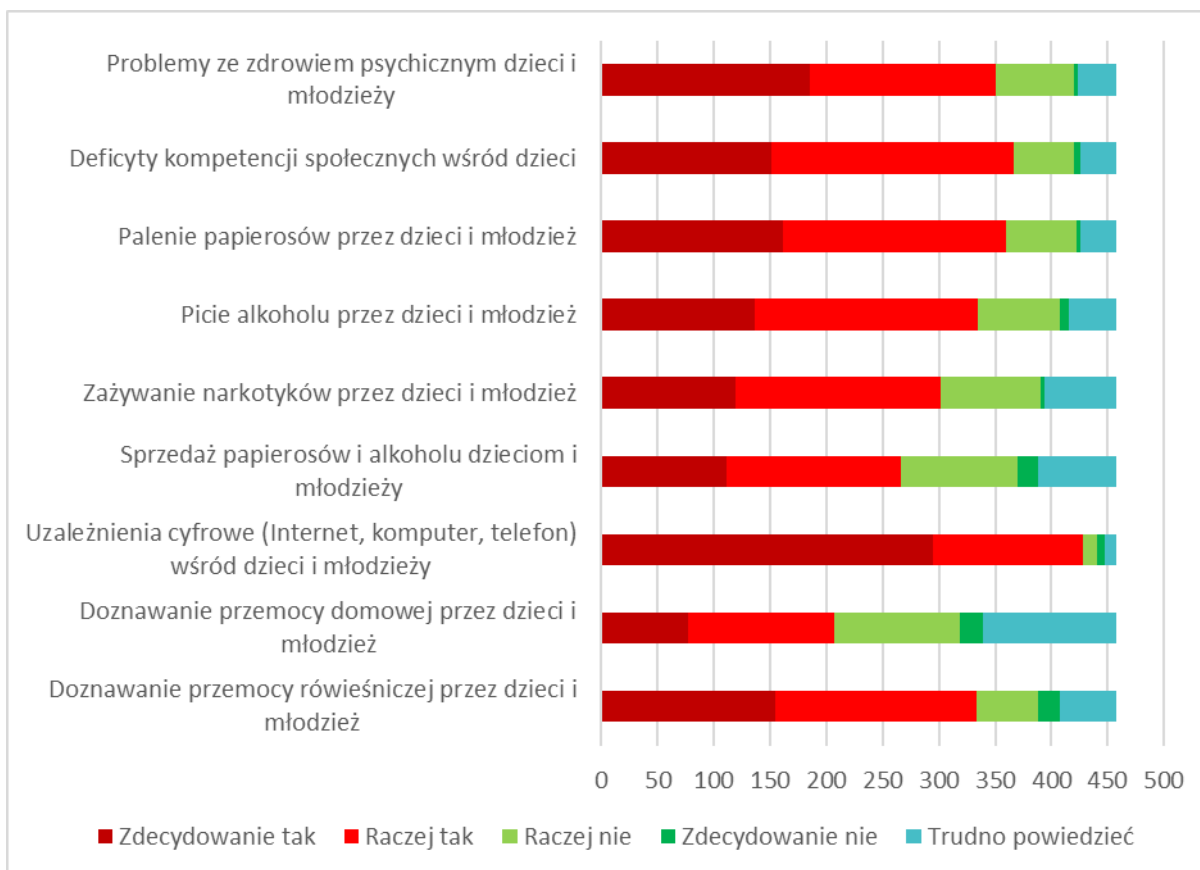
Mieszkańców poproszono również o opinię czy wybrane konkretne problemy społeczne, dotyczące osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży, występują na terenie Gminy. Większość mieszkańców zgodnie wskazała, że problemy te występują na terenie Świdnicy. W przypadku zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, najwięcej wskazań uzyskały uzależnienia cyfrowe. Mieszkańcy zauważyli również występowanie innych uzależnień oraz kryzysów psychicznych. Mniej mieszkańców wskazało na istnienie przemocy domowej, jednak znacząca liczba zwróciła uwagę na przemoc rówieśniczą. Podkreślić też należy, że duża liczba

mieszkańców wskazała na sprzedaż papierosów i alkoholu dzieciom i młodzieży, co z pewnością ułatwia im dostęp do substancji zabronionych (ryc. 74. i 75.).

Ryc. 74. Występowanie problemów społecznych dotyczących dorosłych na terenie Gminy Miasto Świdnica w opinii mieszkańców – wyniki badania ankietowego (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 75. Występowanie problemów społecznych dotyczących dzieci i młodzieży na terenie Gminy Miasto Świdnica w opinii mieszkańców – wyniki badania ankietowego (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy występowania problemów społecznych dokonano uszczegółowienia problemów społecznych, a ich hierarchizację przeprowadziły osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie Gminy i posiadające wiedzę ekspercką w tym zakresie w przeprowadzonym we wrześniu 2025 roku badaniu ankietowym. Udział w nim wzięły 33 osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych.

Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych poproszone zostały o ocenę dotkliwości problemów społecznych dla mieszkańców Gminy w obszarach:

- Problemów rodzin;
- Problemów dotyczących seniorów i osób z niepełnosprawnościami;
- Problemów dotyczących kryzysów i uzależnień;
- Problemów dotyczących rynku pracy;
- Problemów dotyczących funkcjonowania instytucji i organizacji pomocowych.

Ocen dokonano w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą dotkliwość, a 5 największą dotkliwość. Większość wskazanych problemów uzyskało średnią ocenę powyżej 3,0. Zwrócić trzeba szczególną uwagę na problemy, które uzyskały średnią ocenę powyżej 4,0 – bowiem można uznać je za problemy o najwyższej dotkliwości. Zidentyfikowano je w obszarach problemów seniorów i osób z niepełnosprawnościami, problemów z zakresu kryzysów i uzależnień oraz problemów w obszarze funkcjonowania instytucji i organizacji pomocowych. Za najbardziej dotkliwe uznano następujące problemy:

- Problemy z zapewnieniem opieki dla osób chorych i starszych opuszczających placówki ochrony zdrowia;
- Konieczność zapewnienia opieki i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu rosnącej liczbie osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wypalenie zawodowe pracowników sektora pomocowego
- Rosnąca liczba osób doznających kryzysów psychicznych.

Za dotkliwie (ocena powyżej 3,5) uznano również kwestię demograficzną, problemy w zakresie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, funkcjonowania dzieci w środowisku, problemy związane z uzależnieniami, przemocą i zaburzeniami psychicznymi, problemy ze wsparciem osób z niepełnosprawnościami, bariery architektoniczne, problemy osób 50+ na rynku pracy, trudności z pozyskiwaniem specjalistów do pracy i nowe zadania powierzane pracownikom pomocy społecznej. Problemy społeczne i ocenę ich dotkliwości zestawiono w tabelach 19.-23.

Tabela 19. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów rodzin – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Malejąca liczba urodzeń na terenie Gminy	3,88
Trudności w realizacji funkcji rodzicielskich	3,33
Deficyty kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	3,58
Trudności w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w środowisku rówieśniczym i szkolnym	3,58
Ograniczone możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży	3,15
Trudności w adaptacji cudzoziemców do życia w społeczności lokalnej	2,88

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 20. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Konieczność zapewnienia opieki i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu rosnącej liczbie osób starszych i niepełnosprawnych	4,13
Niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w środowisku zamieszkania	3,94
Problemy z zapewnieniem opieki dla osób chorych i starszych opuszczających placówki ochrony zdrowia	4,28
Istnienie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, które uniemożliwiają aktywizację i integrację seniorów mających znaczne ograniczenia w poruszaniu się i przemieszczaniu	3,88
Brak wiedzy o ofercie kierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych	3,24

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 21. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze kryzysów i uzależnień – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Szeroki zakres bezdomności	3,24
Rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi	3,94
Rosnąca liczba osób doznających kryzysów psychicznych	4,00
Rosnąca liczba osób uzależnionych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym uzależnień behawioralnych	3,94
Kryzysy wywołane doznawaniem przemocy domowej i życiem w rodzinach, w których występuje przemoc	3,58

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 22. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze rynku pracy – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Długotrwałe bezrobocie	2,85
Bezrobocie i bierność zawodowa młodzieży	3,03
Trudność w podjęciu zatrudnienia przez osoby w wieku 50+	3,55
Niedostosowanie podaży pracy do potrzeb pracodawców na lokalnym rynku pracy	3,36

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 23. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze funkcjonowania instytucji i organizacji pomocowych – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Niedostateczna liczba pracowników realizujących zadania diagnostyczno-pomocowe	3,39
Trudności w pozyskaniu specjalistów do realizacji działań pomocowych	3,76
Wypalenie zawodowe pracowników sektora pomocowego	4,12
Nowe zadania zlecane pracownikom pomocy społecznej	3,94
Ograniczona aktywność organizacji pozarządowych w sferze rozwiązywania problemów społecznych	3,15
Ograniczona aktywność społeczna mieszkańców	3,45

Źródło: Opracowanie własne.

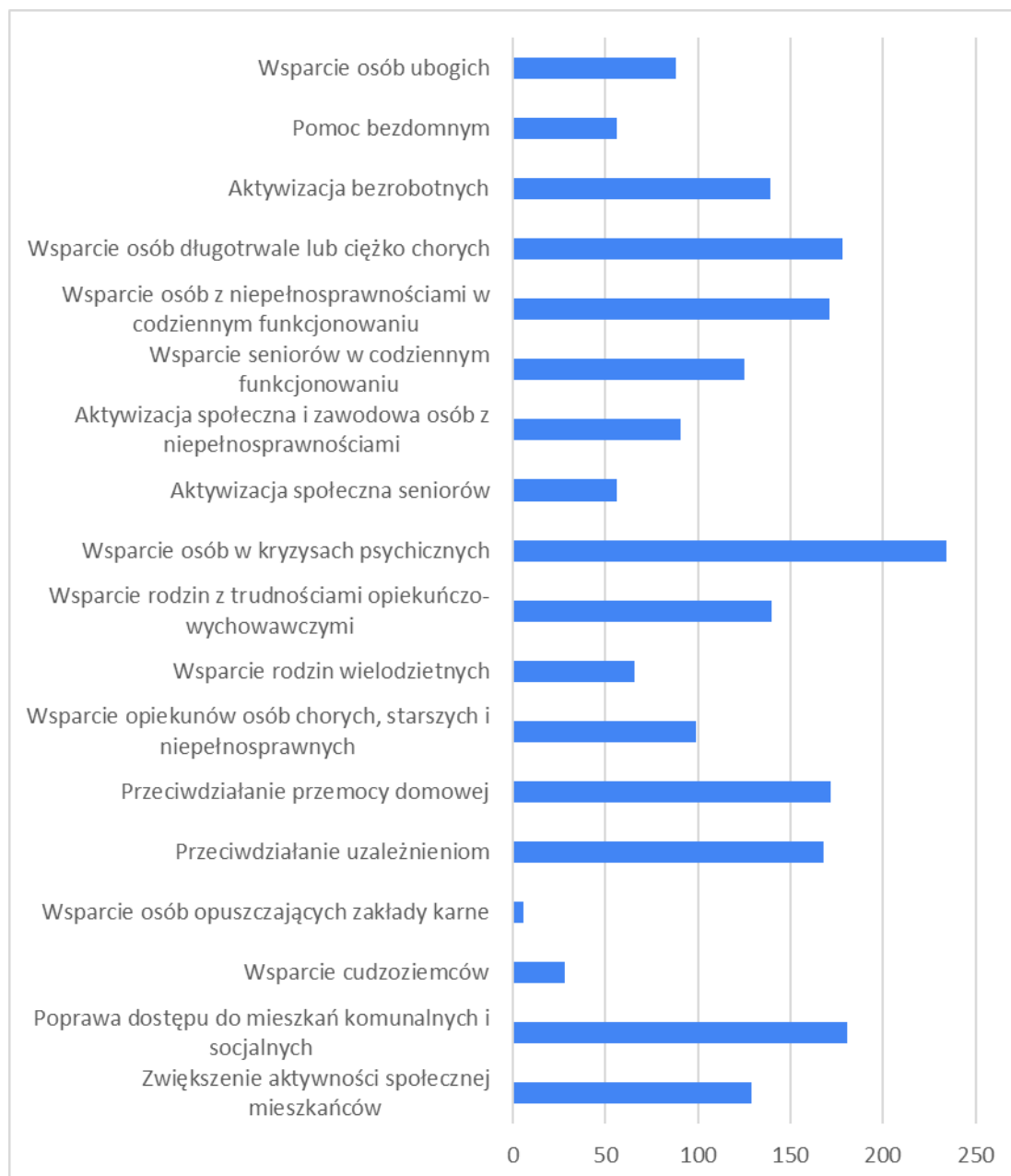
Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych zostały poproszone również o ocenę obszarów priorytetowych, na które powinny być ukierunkowane działania *Strategii*. Ocen dokonano w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą ważność obszaru, a 5 największą ważność. Za najważniejsze zostały uznane obszary przeciwdziałania przemocy domowej, przeciwdziałania uzależnieniom, wsparcia osób z niepełnosprawnościami i rozwój kadr instytucji pomocowych. Najniższe oceny uzyskały wsparcie i integracja cudzoziemców, rozwój sektora ekonomii społecznej oraz przeciwdziałanie bezrobociu (tabela 24.).

Tabela 24. Średnia ocena priorytetowości obszarów, na które powinny być ukierunkowane działania *Strategii* – wyniki badania ankietowego (n=33), ocena dokonywana w skali 1-5

Obszar	Ocena
Wsparcie rodziny i rodzicielstwa	3,79
Pomoc osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych	3,85
Przeciwdziałanie przemocy domowej	4,09
Przeciwdziałanie uzależnieniom	4,36
Wsparcie seniorów	3,82
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	4,00
Przeciwdziałanie bezrobociu	3,42
Wsparcie i integracja cudzoziemców	2,30
Rozwój sektora ekonomii społecznej (w tym organizacji pozarządowych)	3,21
Rozwój kadr instytucji pomocowych	4,06

Źródło: Opracowanie własne.

O wskazanie priorytetowych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych poproszono również mieszkańców. W badaniu ankietowym mogli oni wybrać maksymalnie 5 obszarów na które powinny być ukierunkowane działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w perspektywie 2032 roku. Najwięcej wskazań uzyskało wsparcie osób w kryzysach psychicznych. Ponad 150 wskazań, a więc akceptację ponad jednej trzeciej respondentów, uzyskały również: wsparcie długotrwale lub ciężko chorych, wsparcie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu, przeciwdziałanie uzależnieniom, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz poprawa dostępu do mieszkań komunalnych i socjalnych (ryc. 76.).

Ryc. 76. Obszary na które – w opinii mieszkańców – powinny być ukierunkowane działania w perspektywie 2032 roku – wyniki badania ankietowego (n=458)

Źródło: Opracowanie własne.

1.5. Analiza interesariuszy

Strategia tworzona jest z myślą o mieszkańcach Gminy. To oni są głównymi interesariuszami, do których kierowane są działania zaplanowane w *Strategii*. Jednocześnie określone, działania adresowane są do konkretnych grup mieszkańców, czy konkretnych podmiotów, np. organizacji pozarządowych. Interesariuszami *Strategii* są również podmioty odpowiadające za jej tworzenie i wdrażanie, jak też wszyscy ci, którzy mogą być potencjalnie zainteresowani działaniami określonymi w dokumencie.

Wśród interesariuszy *Strategii* można więc wyróżnić trzy kategorie: interesariuszy mających wpływ na opracowanie i realizację dokumentu, interesariuszy, do których kierowane są działania oraz interesariuszy, których działania dotyczą jedynie w sposób pośredni. Analizę interesariuszy zaprezentowano w tabeli 25.

Kluczowymi interesariuszami mającymi wpływ na opracowanie i realizację *Strategii* są Urząd Miejski i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Jednostki te posiadają potencjał społeczny i organizacyjny do przygotowania i wdrażania *Strategii*. Kluczowi interesariusze, do których kierowane są działania określone w *Strategii*, to mieszkańcy Gminy dotknięci problemami społecznymi, których samodzielnie nie są w stanie rozwiązać i potrzebują wsparcia instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Głównymi interesariuszami, na których *Strategia* oddziałuje pośrednio są wszyscy mieszkańcy Gminy. Pamiętać bowiem należy, że mieszkańcy, którzy aktualnie nie korzystają z pomocy w związku z trudnymi sytuacjami życiowymi, mogą – w związku z wystąpieniem takiej sytuacji – potrzebować wsparcia.

Tabela 25. Interesariusze *Strategii*

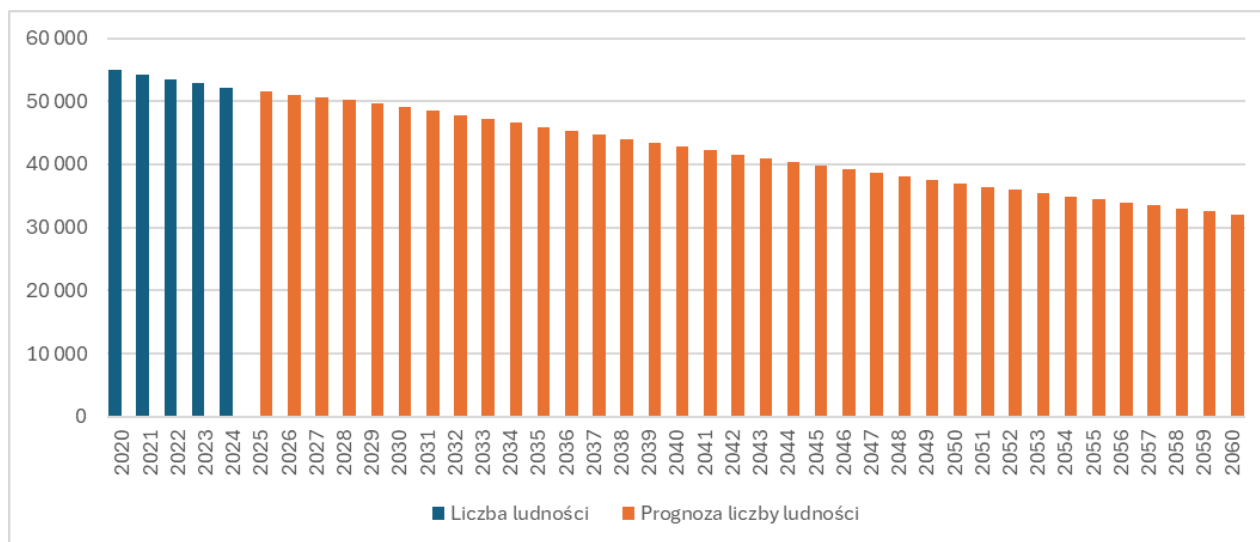
Kategorie interesariuszy	Interesariusze
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację <i>Strategii</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Władze Gminy: Rada Miejska, Prezydent Miasta i jego zastępcy; – Urząd Miejski w Świdnicy; – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy; – Podmioty funkcjonujące w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy: mieszkania wspomagane, kluby seniora, Dzienny Dom „Senior+”, Schronisko dla Osób Bezdomnych; – Organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych działające na terenie Gminy i prowadzone przez nie podmioty realizujące zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych; – Podmioty prowadzone przez Powiat Świdnicki zajmujące się działaniami z zakresu wsparcia społecznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania	<ul style="list-style-type: none"> – Rodzice mający problemy z realizacją funkcji opiekuńczej i wychowawczej; – Dzieci i młodzież potrzebujące wsparcia w związku z trudnościami w relacjach społecznych i codziennym funkcjonowaniu; – Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych; – Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny; – Seniorzy; – Osoby uzależnione i ich rodziny; – Osoby i rodziny dotknięte przemocą – ofiary przemocy, sprawcy przemocy, członkowie rodzin, w których występuje przemoc; – Dalsza rodzina i inni bliscy osób dotkniętych problemami społecznymi; – Instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych; – Pracownicy instytucji publicznych i organizacji zajmujący się rozwiązywaniem problemów społecznych.
Interesariusze, których działania dotyczą jedynie w sposób pośredni	<ul style="list-style-type: none"> – Wszyscy mieszkańcy Gminy; – Instytucje, organizacje i podmioty prywatne działające na terenie Gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

1.6. Prognoza zmian w okresie objętym *Strategią*

1.6.1. Prognoza demograficzna

Procesy demograficzne w znaczący sposób wpływają na społeczność lokalną, wiążą się ze zróżnicowaniem potrzeb społecznych i wpływają na problemy społeczne. Prognoza liczby ludności do 2060 roku przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że obserwowany w ostatnich latach spadek liczby ludności Gminy będzie nadal postępował. Gmina odnotuje spadek liczby ludności z szacowanej na 2025 rok 51 630, do 45 929 w roku 2035 i 32 030 w roku 2060 (ryc. 77.).

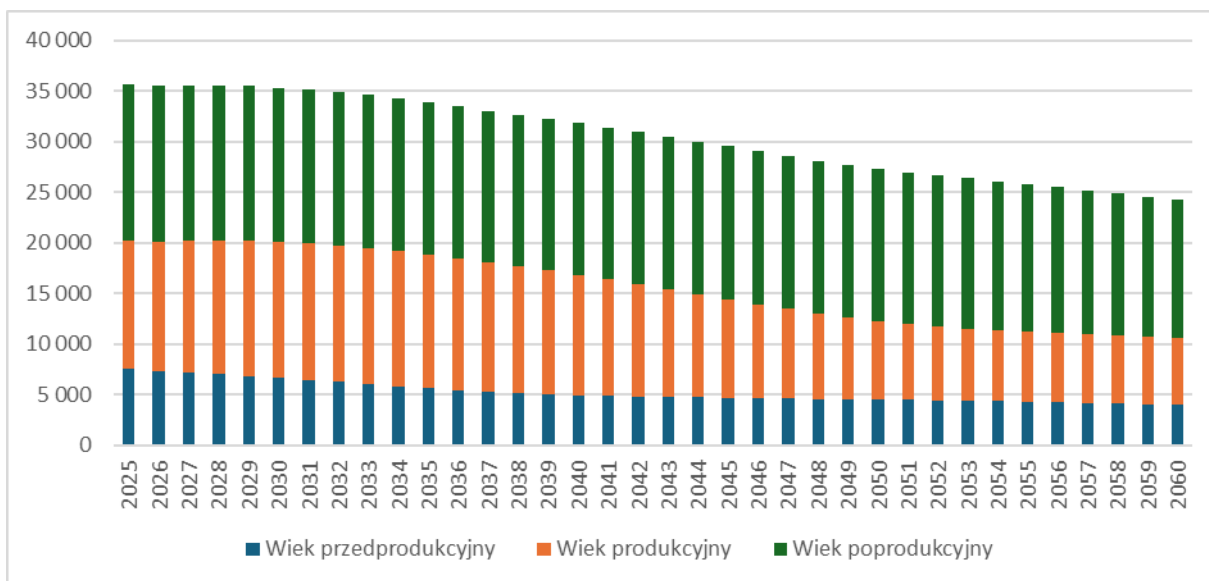

Ryc. 77. Ludność i prognoza liczby ludności ogółem w Gminie Miasto Świdnica w latach 2020 -2060

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

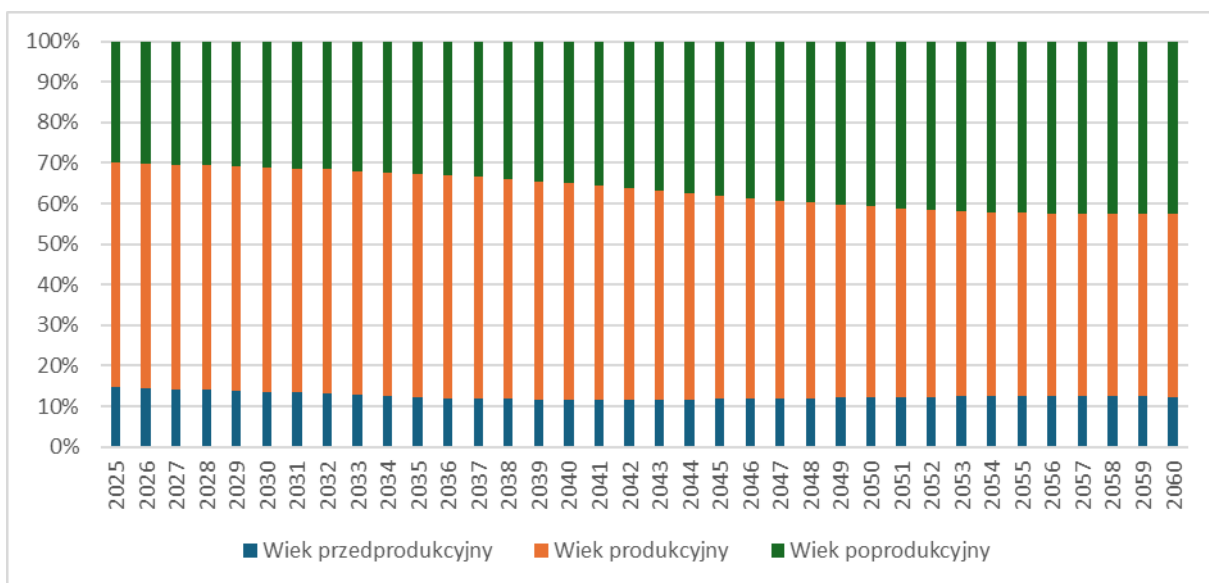
Biorąc pod uwagę ludność według ekonomicznych grup wieku, spadek liczebny będzie dotyczył wszystkich grup, jednak nie wszystkich w tym samym zakresie. Liczba osób najmłodszych – w wieku 0-17 lat – spadnie z szacowanych 7 582 w 2025 do 5 643 w 2035 roku i 3 954 w 2060 roku. Liczba osób w wieku produkcyjnym – 18-59/64 lata – będzie spadała z szacowanych na rok 2025 29 958 do 27 174 i 14 477 w roku 2060. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, czyli powyżej 60/65 lat, spadnie z szacowanych na rok 2025 15 387 do 14 999 w 2035 roku i 13 599 w roku 2060 (ryc. 78.).

Biorąc pod uwagę udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności znacząco wzrośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym, zaś zmaleje udział osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmaleje z szacowanego na rok 2025 poziomu 14,7% do 12,3% w 2035 roku, najniższy poziom – 11,6% osiągnie w latach 2039-2043, a następnie wzrośnie i w 2060 roku szacowany jest na 12,3%. Udział ludności w wieku produkcyjnym spadnie z szacowanego na rok 2025 poziomu 55,4%, do 55,1% w roku 2035 i po roku 2040 będzie spadał bardziej intensywnie by osiągnąć 45,2% w roku 2060. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z szacowanego na rok 2025 poziomu 29,9% do 32,7% w 2035 roku i 42,5% w 2060 roku (ryc. 79.).

Ryc. 78. Prognoza liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025-2060

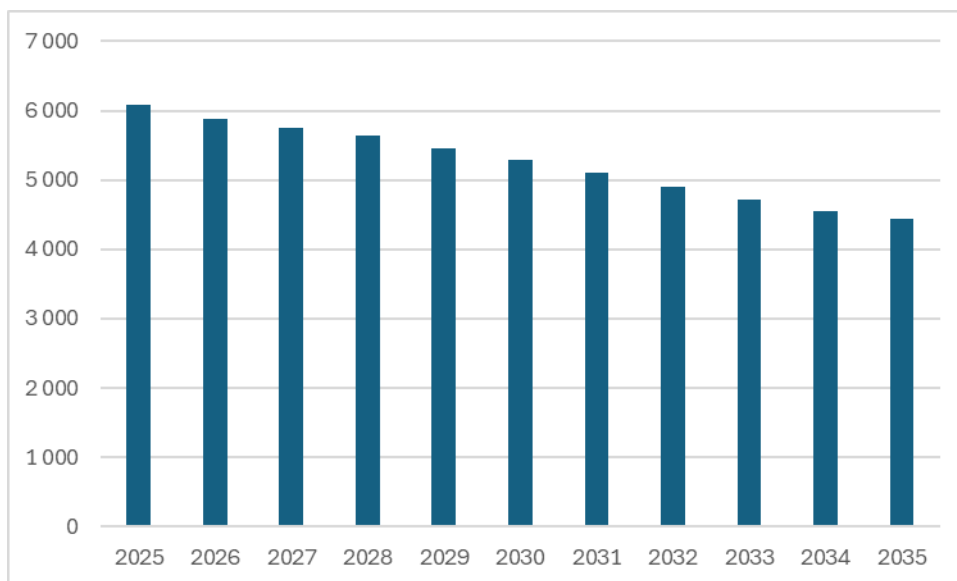
Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

Ryc. 79. Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025-2060

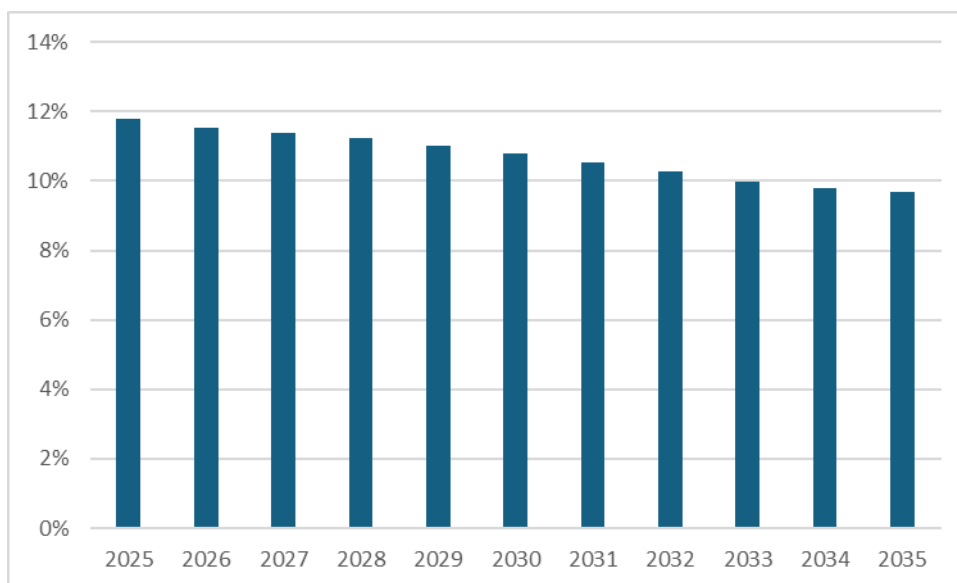
Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

Analizując prognozę demograficzną podkreślić trzeba zmianę liczby ludności w kategorii ludności najmłodszej i najstarszej w perspektywie najbliższych 10 lat. Liczba dzieci w wieku do 14 lat spadnie o 1,6 tys. – z prognozowanych na rok 2025 6 082 do 4 447 (ryc. 80.). Zmniejszy to obciążenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkoli i szkół podstawowych i niesie wyzwania dla organizacji sieci placówek. Udział najmłodszej kategorii wiekowej w ogólnej liczbie ludności spadnie z prognozowanych na rok 2025 11,8% do 9,7% w 2035 roku (ryc. 81.).

Ryc. 80. Prognoza liczby ludności w wieku 0-14 lat w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025-2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

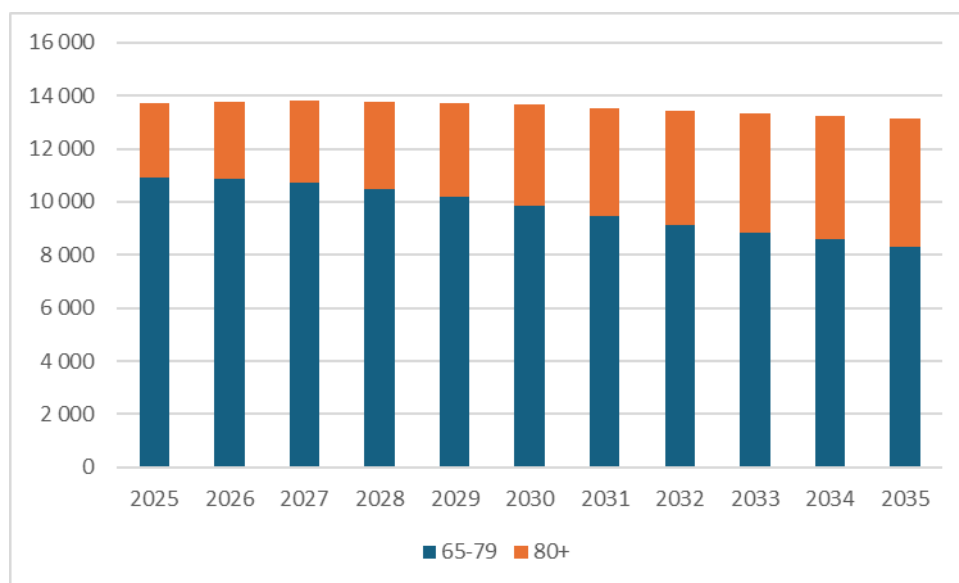
Ryc. 81. Prognoza udziału ludności w wieku 0-14 lat w ogólnej liczbie ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025-2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

Warto spojrzeć na tendencje dotyczące seniorów powyżej 65 roku. Prognozowana ogólna liczba seniorów w latach 2025-2035 spadnie z 13 701 do 13 152. Znaczący spadek liczby ludności zostanie odnotowany dla kategorii wiekowej 65-79 lat, zaś w kategorii wiekowej 80+ nastąpi bardzo duży wzrost. Liczba seniorów w wieku 65-79 lat spadnie z 10 900 do 8 311, zaś w kategorii wiekowej 80+ wzrośnie z 2 801 do 4 841 (ryc. 21.).

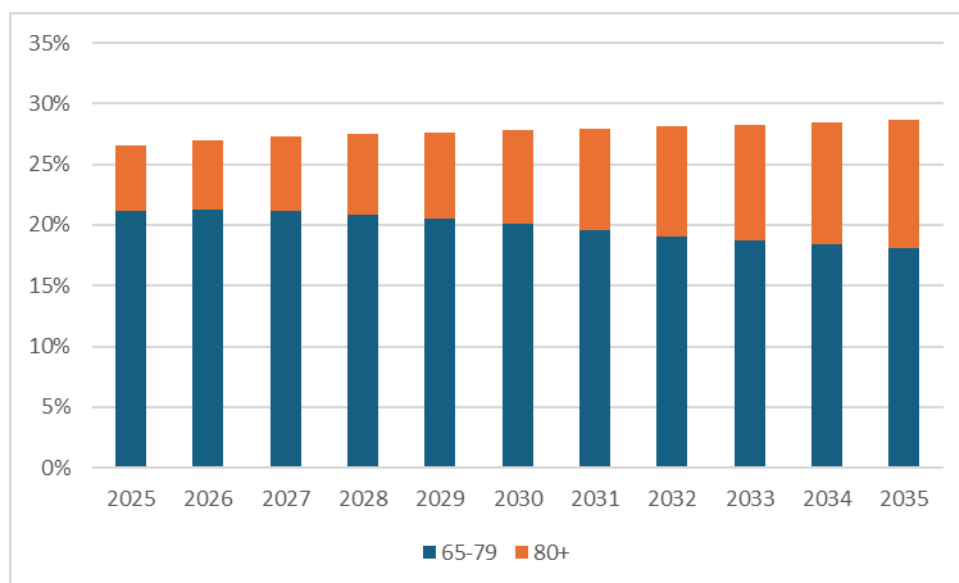
Prognozowany ogólny udział seniorów w ludności w Gminie wzrośnie z 26,5% do 28,6%, udział seniorów w wieku 65-79 lat spadnie z 21,1% do 18,1%, zaś najstarszych seniorów, w wieku 80+, wzrośnie z 5,4% do 10,5% (ryc. 83.).

Wzrost liczby najstarszych seniorów niesie za sobą duże wyzwania związane głównie z organizacją działań o charakterze opiekuńczym i wspierającym seniorów niesamodzielnych, potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Ryc. 82. Prognoza liczby ludności w wieku 65+ lat w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025 -2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

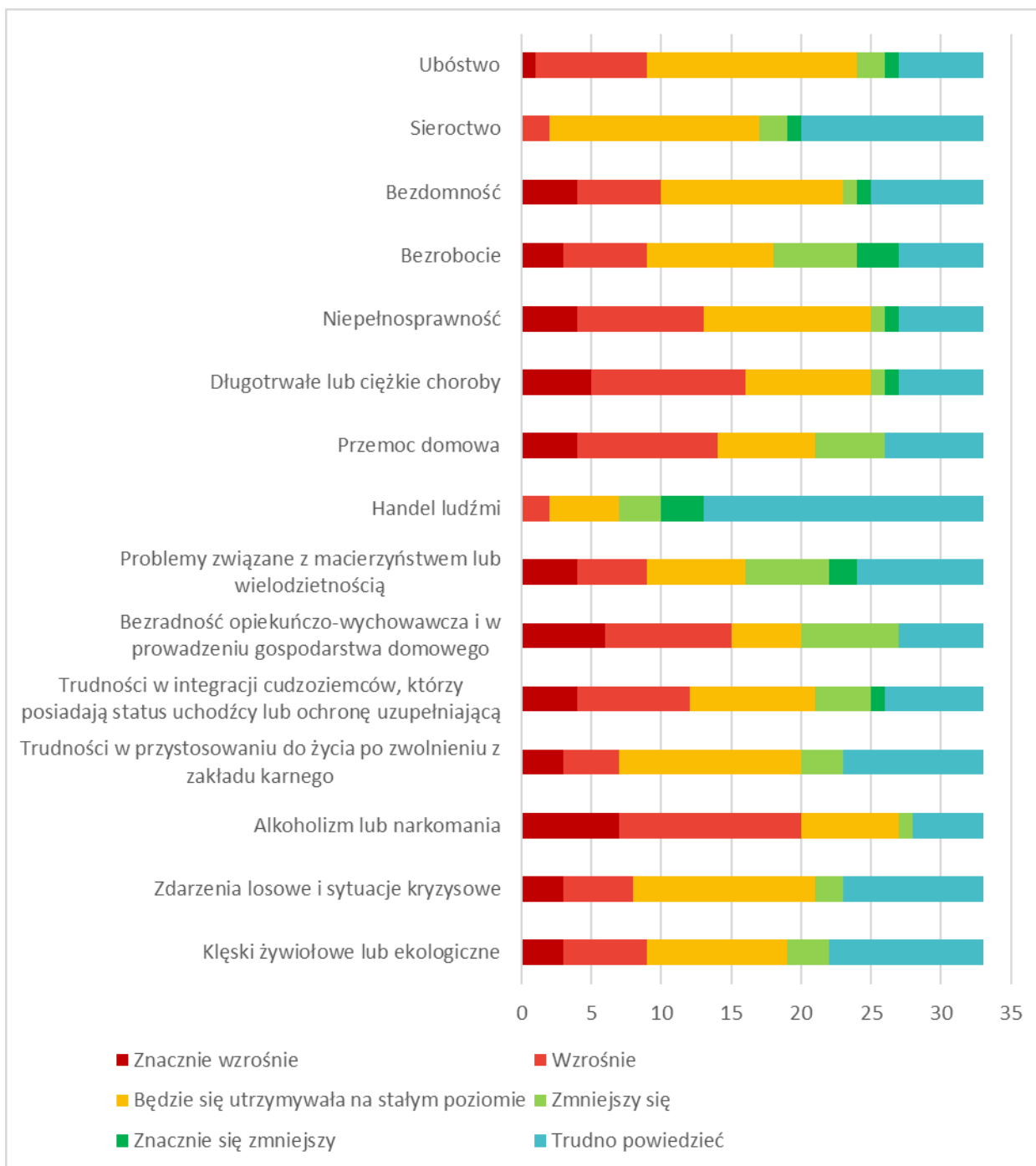
Ryc. 83. Prognoza udziału ludności w wieku 65+ lat w ogólnej liczbie ludności w Gminie Miasto Świdnica w latach 2025-2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>.

1.6.2. Prognoza zmian w zakresie występowania problemów społecznych

Prognozy występowania problemów społecznych dokonano na podstawie ocen osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych. W badaniu ankietowym przeprowadzonym we wrześniu 2025 roku eksperci zostali poproszeni o ocenę jak zmieni się zakres występowania problemów społecznych wskazanych w ustawie o pomocy społecznej.

Największa liczba osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych wskazała, że nastąpi wzrost liczby rodzin dotkniętych uzależnieniami, długotrwałymi i ciężkimi chorobami, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemocą domową i niepełnosprawnością. Najmniej osób wskazało na możliwy wzrost w odniesieniu do sieroctwa i handlu ludźmi. W przypadku handlu ludźmi, który jest niezwykle rzadko występującym powodem udzielania pomocy społecznej wiele osób miało trudność w ocenie zmiany tej sytuacji w najbliższych latach. Jednocześnie należy podkreślić, że tylko nieliczni eksperci wskazywali na możliwe zmniejszenie się lub znaczne zmniejszenie się zasięgu występowania problemów społecznych. Dominujące były opinie wskazujące na możliwy wzrost lub utrzymywania się na tym samym poziomie zasięgu występowania problemów społecznych (ryc. 84.). Podmioty zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych muszą więc być przygotowane na co najmniej utrzymującą się, a możliwe, że rosnącą, liczbę osób wymagających wsparcia.

Ryc. 84. Prognoza zmian w zakresie problemów społecznych na terenie Gminy Miasto Świdnica w perspektywie 2035 roku – wyniki badania ankietowego (n=33)

Źródło: Opracowanie własne.

1.7. Analiza strategiczna

Analiza strategiczna realizowana w ramach diagnozy sytuacji społecznej to proces kompleksowej oceny wewnętrznego potencjału danej jednostki samorządu terytorialnego oraz jej otoczenia w celu sformułowania spójnej strategii działań w sferze społecznej, zbudowania i realizacji planu strategicznego.

Analizę strategiczną przeprowadzono opierając się na metodzie SWOT, która należy do metod zintegrowanych, badających daną jednostkę samorządu terytorialnego i jej otoczenie. Analiza SWOT klasyfikuje czynniki ze względu na miejsce występowania – mające charakter wewnętrzny oraz zewnętrzny, a także ze względu na charakter oddziaływania – wpływające pozytywnie lub negatywnie. Pozwala to na wyróżnienie czterech kategorii czynników – należą do nich: mocne strony (*S – strenghts*), słabe strony (*W – weaknesses*), szanse (*O – opportunities*) oraz zagrożenia (*T – threats*).

Analizę strategiczną SWOT opracowano metodą warsztatową w ramach pracy z osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych. Zaprezentowano ją w tabeli 26.

Tabela 26. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w Gminie Miasto Świdnica

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszająca się liczba rodzin z problemami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych; – Duża liczba instytucji publicznych i organizacji pozarządowych oferujących działania w sferze społecznej; – Organizacja interdyscyplinarnych szkoleń dla innych podmiotów; – Liczne projekty i programy wsparcia finansowane ze środków zewnętrznych wspierające rozwiązywanie problemów społecznych; – Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi, również w sferze rozwiązywania problemów społecznych; – Liczne projekty i programy wspierające rodziny z dziećmi: Świdnicka Karta Dużej Rodziny, Projekt „Przyszłość Rodziną pisana”, Program „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, akcja wakacyjna „Lato na podwórku”, „Świdnica przeciw przemocy”; – Przestrzenie publiczne przyjazne dla rodzin z dziećmi (parki, place zabaw, skate park); – Szeroka oferta aktywności kulturalnych dla dzieci i młodzieży, realizowana m.in. przez Młodzieżowy Dom Kultury; 	<ul style="list-style-type: none"> – Postępująca depopulacja i starzenie się ludności Gminy, zmniejszająca się liczba urodzeń; – Wyższa niż średnio w kraju i województwie dolnośląskim stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie świdnickim; – Duża liczba osób z problemami związanymi z długotrwałymi i ciężkimi chorobami, niepełnosprawnością i ubóstwem (rodziny wymagające wsparcia w różnych, złożonych problemach – nie tylko finansowych); – Nadreprezentacja osób zagrożonych bezdomnością z uwagi na fakt dużej liczby schronisk w mieście; – Rosnąca liczba osób, w tym dzieci, z orzeczeniami o niepełnosprawności, rosnąca liczba dzieci z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznej; – Rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi; – Problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży, w tym uzależnień behawioralnych, przede wszystkim cyfrowych; – Powolny proces adaptacji osób z Ukrainy do życia w społeczności

<ul style="list-style-type: none"> – Szeroka oferta aktywności sportowych dla dzieci i młodzieży, aktywne kluby sportowe wspierane przez Gminę; – Szeroka oferta edukacyjna na poziomie szkoły średniej; – Zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży w szkołach, zajęcia dodatkowe w ramach projektów finansowanych ze środków UE; – Placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe, nieodpłatne przedszkole prowadzone przez Fundację „Ut Unum Sint”; – Dostęp do pomocy i wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnościami: wczesne wspomaganie rozwoju, przedszkola z ofertą terapeutyczną, Zespół Szkół Specjalnych prowadzony przez Powiat Świdnicki; – Wsparcie osób dorosłych z niepełnosprawnościami: Warsztat Terapii Zajęciowej oraz galerio-kawiarenka Ważka Art Café, umożliwiająca realizację praktyk zawodowych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, Środowiskowy Dom Samopomocy, usługi asystenckie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej; – Opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami; – Wsparcie seniorów w ramach Dziennego Domu Senior+; – Oferta aktywizacyjna i integracyjna dla seniorów w ramach Klubów Seniora oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku; – Zniżki dla seniorów w ramach Świdnickiej Karty Seniora; – Oferta mieszkań wspomaganych i treningowych dla osób wymienionych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej; – Prywatna oferta opieki dziennej i całodobowej dla seniorów: Dom Seniora Marconi; – Wsparcie dla osób ciężko chorych i chorych terminalnie: Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”, hospicjum domowe: Hospicjum św. Świerada, NZOZ Stacja Opieki Caritas Diecezji Świdnickiej, Świdnickie 	<p>lokalnej, w tym do polskich przepisów prawnych i norm kulturowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Niewystarczające zaangażowanie sąsiedzkie; – Spadek zainteresowania pracowników udziałem w działaniach przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu pracowników sektora społecznego – superwizje, szkolenia; – Małe zainteresowanie podejmowaniem pracy w zawodach wspierających i pomocowych; – Rosnąca liczba dokumentacji wymaganej w związku z prowadzonymi postępowaniami wynikająca z przepisów prawa, co wpływa na ograniczenie pracy z klientem; – Wzrost agresywnych zachowań ze strony osób oczekujących wsparcia; – Mniejszy udział mężczyzn w stosunku do kobiet chcących skorzystać z pomocy i wsparcia; – Ograniczona liczba miejsc na bezpłatnych lub niskopłatnych zajęciach dla dzieci i młodzieży; – Ograniczony dostęp do możliwości wsparcia przyznanych Gminie w ramach programów ogólnokrajowych w stosunku do zgłaszanych w mieście potrzeb; – Niskie kompetencje osób realizujących usługi opiekuńcze; – Brak miejsc opieki dla osób wymagających wsparcia opuszczających placówki ochrony zdrowia (brak miejsc w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym); – Wzrost uzależnień krzyżowych, szczególnie wśród osób młodych oraz zaburzeń psychicznych będących konsekwencją przyjmowania używek; – Przemoc domowa i jej negatywne konsekwencje na wiele obszarów życia rodziny oraz poszczególnych osób.
---	--

<p>Hospicjum i Zakład Opieki Leczniczej Ojca Pio;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miejskie Schronisko dla Osób Bezdomnych prowadzone w strukturach MOPS; – Prowadzenie działań profilaktyczno - informacyjnych w mediach społecznościowych; – Systematyczna, stale rozwijana współpraca Ośrodka ze służbami m.in. Strażą Miejską, Policją; PCPR w Świdnicy- budowanie Lokalnego Systemu Wsparcia; – Realizacja działań profilaktycznych w placówkach oświatowych; – Poradnie leczenia uzależnień – Grupy anonimowych alkoholików, Stowarzyszenie Klub abstynenta „Access”; – Dostęp do terapii w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Świdnicy; – Wsparcie osób doświadczających przemocy i członków ich rodzin w ramach procedury „Niebieskie Karty”; – Hostel dla ofiar przemocy prowadzony przez Fundację Pomocy Biednym Dzieciom „UtUnum Sint”; – Warsztaty pozwalające budować relacje i funkcjonowanie bez przemocy: „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, „Świdnicka szkoła dobrych relacji”; – Działania profilaktyczne w ramach działalności Ośrodka oraz prowadzonych projektów; – Wspieranie mieszkańców w zakresie pomocy prawnej, psychologicznej i terapeuty rodzinnego, grupy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie działań zaplanowanych w <i>Strategii</i> i programach działań z zakresu pomocy społecznej; – Rozwój sektora pozarządowego oraz współpracy organizacji pozarządowych z Gminą w zakresie rozwiązywania problemów społecznych; – Powstawanie podmiotów ekonomii społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> – Rosnące wydatki Gminy, niewystarczające środki finansowe na realizację działań aktywizacyjnych i pomocowych; – Pogorszenie się sytuacji gospodarczej; – Pogarszanie się kondycji psychicznej mieszkańców, coraz bardziej utrudniony dostęp do specjalistów (psychiatry, psychologa);

<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenie negatywnych trendów demograficznych, ograniczenie migracji osób młodych ze Świdnicy; – Zwiększenie dostępu mieszkańców do informacji dotyczących możliwych form wsparcia; – Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym wsparcia sąsiedzkiego i wolontariatu; – Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych; – Rozwój nowych usług publicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców; – Zawieranie porozumień z Powiatem Świdnickim oraz sąsiednimi gminami w zakresie wspólnego tworzenia i prowadzenia instytucji realizujących zadania społeczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększanie się liczby osób samotnych, szczególnie wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami; – Starzenie się społeczności Gminy Miasto Świdnica, znaczący wzrost liczby sędziwych seniorów, w wieku 80 lat i więcej; – Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie, zaburzenie więzi rodzinnych; – Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież; – Niespójność systemu polityki społecznej państwa, zmiany w sferze polityki socjalnej; – Obarczanie instytucji pomocy społecznej nowymi zadaniami bez zapewnienia środków na ich realizację; – Brak osób chętnych do pracy na stanowiskach związanych z realizacją działań pomocowych.
--	---

Źródło: Opracowanie własne.

2. Część programowa

2.1. Założenia, wizja i misja Strategii

W ramach *Strategii* przyjęto następujące założenia:

- Realizację *Strategii* w latach 2026-2032;
- Uwzględnienie w *Strategii* zadań nakładanych na gminę jako jednostkę samorządu terytorialnego;
- Wytyczenie celów strategicznych, kierunków działań i zadań w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian w okresie objętym *Strategią*;
- Zaangażowanie różnych jednostek gminnych dla możliwie najlepszej realizacji działań zaplanowanych w *Strategii*;
- Współpracę Gminy z podmiotami ekonomii społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi;
- Spójność *Strategii* z dokumentami wyższej rangi;
- Spójność dokumentów niższej rangi (programów działań w sferze społecznej) ze *Strategią*.

Wizja w strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazuje na pożądany obraz przyszłości, który zostanie osiągnięty dzięki realizacji dokumentu. Z kolei misja wskazuje na zamierzenia i aspiracje jednostki przyjmującej strategię. Wizja i misja Gminy w sferze rozwiązywania problemów społecznych została przedstawiona na ryc. 85. Realizacji wizji i misji podporządkowane będą cele strategiczne, kierunki działań i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie.

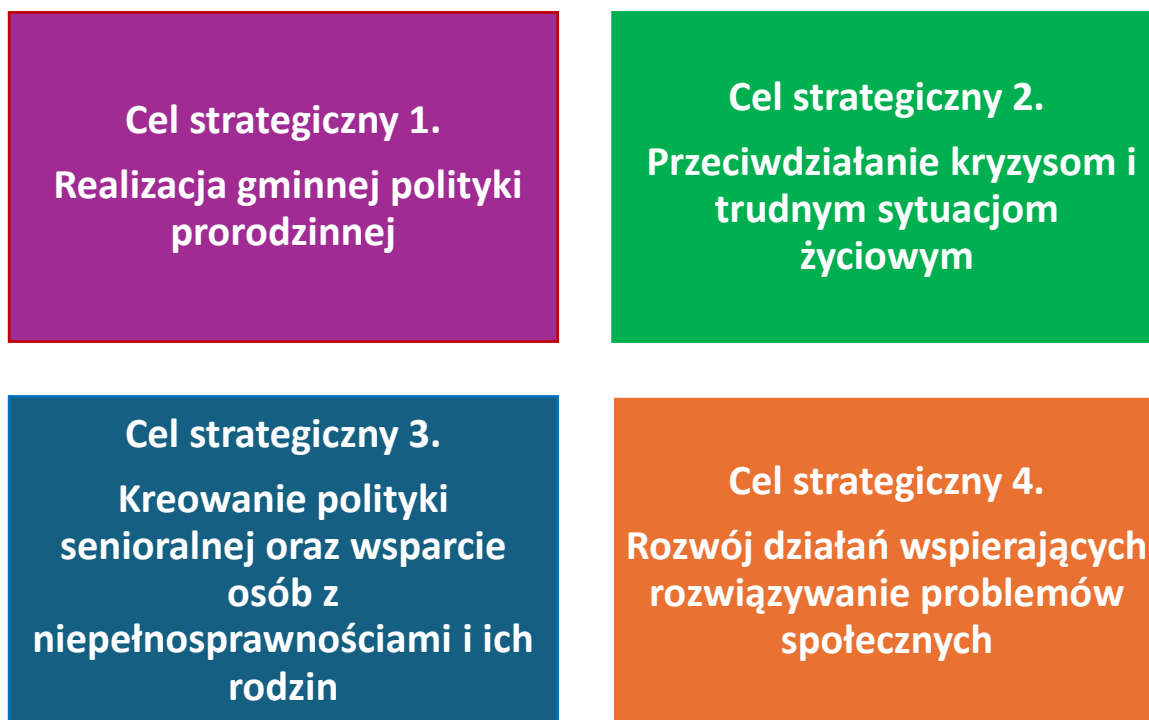

Ryc. 85. Wizja i misja Gminy Miasto Świdnica w sferze rozwiązywania problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Cele strategiczne

Cele strategiczne strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazują kluczowe kierunki działań w zakresie rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych. W oparciu o diagnozę sfery społecznej w Gminie, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono cztery cele strategiczne przewidziane do realizacji na lata 2026-2032. Przedstawiono je na ryc. 86.

Ryc. 86. Cele strategiczne Gminy Miasto Świdnica w sferze rozwiązywania problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej nakierowany jest na realizację działań tworzących dobre warunki życia dla rodzin z dziećmi na terenie Gminy, w tym wsparcie rodziców małych dzieci, zapewnienie możliwości wszechstronnego rozwoju dzieciom i młodzieży, organizację wydarzeń i aktywności sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostępnych dla całych rodzin i poszczególnych ich członków, w tym inicjatyw międzypokoleniowych budujących pozytywne relacje rodzinne i dobre wzorce realizacji wspólnych działań. W ramach tego celu przewidziano również wsparcie rodziców, którzy poszukują informacji dotyczących właściwej realizacji funkcji rodzicielskiej i wsparcia dzieci w rozwoju.

Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym ukierunkowany jest na wsparcie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, w tym w sytuacjach kryzysowych. Zakłada stworzenie osobom i rodzinom możliwości korzystania ze specjalistycznego wsparcia, w szczególności psychologicznego i prawnego, szybkiego wsparcia w sytuacjach kryzysowych, pomocy osobom w kryzysie bezdomności i osobom potrzebującym natychmiastowej pomocy opiekuńczej. Przewidziano również realizację działań

z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej, wsparcia ofiar przemocy i osób z rodzin, w których występuje przemoc.

Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin obejmuje realizację działań aktywizujących oraz opiekuńczo-zabezpieczających na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. W odniesieniu do seniorów zakłada zwiększanie dostępności oferty aktywizacyjno-integracyjnej w klubach seniora, a także wsparcie opiekuńcze w formie usług opiekuńczych, opieki w ośrodku wsparcia dziennego czy w ramach mieszkalnictwa wspomaganego. W zakresie pomocy dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin przewidziano rozwój asystencji osobistej i pomocy wytchnieniowej.

Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych nakierowany jest na rozwijanie infrastruktury oraz zasobów ludzkich, niezbędnych do realizacji działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych, a także umacnianie i poszerzanie współpracy z podmiotami sektora ekonomii społecznej, w szczególności z organizacjami pozarządowymi.

2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach *Strategii*

Cele strategiczne ukierunkowują działania realizowane w ramach *Strategii* i realizowane zadania na określone usługi społeczne z katalogu usług określonych w art. 2 ust 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W ramach *Strategii* realizowane będą usługi z zakresu:

- Polityki prorodzinnej;
- Wspierania rodziny;
- Pomocy społecznej;
- Wspierania osób niepełnosprawnych;
- Kultury;
- Kultury fizycznej i turystyki;
- Pobudzania aktywności obywatelskiej.

Głównym realizatorem usług będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy wsparciu innych instytucji gminnych oraz organizacji pozarządowych.

2.4. Kierunki działań i zadania

Przyjęte cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Cele strategiczne są konkretyzowane poprzez określenie kierunków działań, a następnie wskazanie zadań, czyli planowanych do realizacji przedsięwzięć. Cele strategiczne, kierunki działań i wyznaczone w ich ramach zadania zestawione zostały w tabeli 27.

Tabela 27. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania *Strategii*

Cele strategiczne	Kierunki działań	Zadania
Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej	1.1. Wsparcie rodziców małych dzieci	1.1.1. Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3
		1.1.2. Kontrola standardów funkcjonowania podmiotów świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3
	1.2. Budowanie pozytywnych relacji rodzinnych	1.2.1. Poszerzenie programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
		1.2.2. Realizacja programu „Świdnicka szkoła dobrych relacji”
		1.2.3. Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych dla mieszkańców
		1.2.4. Wdrażanie inicjatyw międzypokoleniowych
	1.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju	1.3.1. Zapewnianie zajęć rozwijających zainteresowania w placówkach edukacyjnych
		1.3.2. Rozwój oferty zajęć dodatkowych w instytucjach kultury
		1.3.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do placówek wsparcia dziennego
		1.3.4. Realizacja grupowego wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży
Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym	2.1. Specjalistyczne wsparcie osób i rodzin	2.1.1. Uruchomienie Centrum Wsparcia Specjalistycznego
		2.1.2. Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego
		2.1.3. Zapewnienie dostępu do pomocy prawnej
	2.2. Udzielanie pomocy i opieki w sytuacjach kryzysowych	2.2.1. Uruchomienie interwencyjnego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego
		2.2.2. Wdrożenie interwencyjnego wsparcia naprawczo-remontowego
		2.2.3. Uruchomienie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi

		2.2.4. Rozwój infrastruktury społecznej w szczególności dla osób w kryzysie bezdomności – powstanie miejskiej pralni i łaźni
	2.3. Rozwój systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej	2.3.1. Wdrażanie kompleksowych programów profilaktycznych w placówkach edukacyjnych
		2.3.2. Realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom
		2.3.3. Wdrażanie projektów edukacyjno-informacyjnych dotyczących różnych form przemocy domowej
		2.3.4. Wsparcie osób doświadczających przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”
Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	3.1. Aktywizacja społeczna i wsparcie opiekuńcze osób starszych	3.1.1. Zapewnienie dostępności oferty aktywizacyjnej w klubach seniora
		3.1.2. Zwiększanie wymiaru usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
		3.1.3. Zapewnienie opieki w Dziennym Domu „Senior+”
		3.1.4. Zapewnienie dostępności do mieszkalnictwa wspomaganego
	3.2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	3.2.1. Rozwój asystentury osobistej dla osób z niepełnosprawnościami
		3.2.2. Zapewnienie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami
Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych	4.1. Zapewnienie profesjonalnych kadr realizujących działania pomocowe	4.1.1. Dostosowanie wynagrodzeń osób świadczących usługi opiekuńcze do zakresu świadczonych usług
		4.1.2. Rozwój zawodowy kadr Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
		4.1.4. Wsparcie pracowników służb społecznych poprzez superwizję
	4.2. Rozwój infrastruktury wspierającej rozwiązywanie problemów społecznych	4.2.1. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych w mediach społecznościowych
		4.2.2. Rozwój i dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
		4.2.3. Modernizacja gminnej infrastruktury służącej celom kulturalnym, edukacyjnym i mieszkaniowym

		4.2.4. Rozwój systemu mieszkalnictwa komunalnego
	4.3. Rozwój współpracy dla bardziej efektywnego rozwiązywania problemów społecznych	4.3.1. Wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w ramach centrów prowadzonych przez Urząd Miejski
		4.3.2. Zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym

Źródło: Opracowanie własne.

2.5. Sposób realizacji Strategii, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań

Dla realizacji *Strategii* przyjęto system wdrażania składający się z trzech etapów: etapu opracowania dokumentu, zrealizowanego w roku 2025, wdrażania *Strategii* w latach 2026-2032 oraz ewaluacji *Strategii* i realizacji prac nad nowym dokumentem w 2032 roku.

Przyjęcie *Strategii* jest pierwszym krokiem do rozwiązania zdiagnozowanych kwestii i problemów społecznych, przy wykorzystaniu pomysłów i rozwiązań zawartych w dokumencie. Aby strategia spełniła swoje zadanie konieczne jest bieżące monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich efektów, jak również stałe diagnozowanie potrzeb w sferze społecznej, a w razie potrzeby korekta celów, kierunków działań i zadań strategicznych tak, aby jak najlepiej odpowiadały one na bieżące potrzeby społeczne.

Realizacja *Strategii* wymaga zbudowania systemu wdrażania dokumentu, zapewniającego wysoką jakość realizacji zadań i odpowiedni przepływ informacji. Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych koordynuje ośrodek pomocy społecznej. W związku z tym głównym liderem i koordynatorem działań realizowanych w ramach *Strategii* będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Kluczowym partnerem w jej realizacji będzie Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy. Poszczególne zadania przewidziane w ramach *Strategii* będą realizowane także przez inne podmioty – pozostałe wydziały Urzędu Miejskiego, inne jednostki organizacyjne Gminy, a także partnerów społecznych, w tym organizacje pozarządowe oraz podmioty prywatne.

Większość zadań zawartych *Strategii* realizowana będzie w trybie ciągłym, w całym okresie wdrażania dokumentu, a więc w latach 2026-2032.

Realizacja *Strategii* pociąga za sobą określone wydatki. Trudność określenia ram finansowych dokumentu wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy *Strategii*, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację *Strategii* w poszczególnych latach.

Środki przewidziane na realizację zadań uwzględnione zostaną w budżetach poszczególnych jednostek, a pochodzić będą przede wszystkim z budżetu Gminy, w tym środków z budżetu państwa przekazywanych Gminie, środków pozyskiwanych w ramach projektów krajowych, w szczególności projektów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz projektów finansowanych ze środków europejskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków finansowych organizacji pozarządowych, a także opłat od beneficjentów działań.

Rezultaty realizowanych zadań muszą być weryfikowalne i mierzalne. Dla analizy rezultatów realizacji zadań określono wskaźniki, czyli fakty i zjawiska, które pokazują, że zadanie zostało wdrożone, a planowana zmiana została zrealizowana.

Dla każdego zadania zaplanowanego w ramach *Strategii* sporządzono matrycę zadania w której określono zakres zadania, beneficjentów, harmonogram realizacji zadania, główne źródła finansowania, realizatorów oraz wskaźniki realizacji zadania.

MATRYCE ZADAŃ

Nazwa zadania	1.1.1. Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3
Zakres zadania	Zadanie przewiduje rozwijanie usług opieki nad dziećmi do lat 3 w celu zapewnienia miejsc opieki wszystkim dzieciom, których rodzice chcą korzystać z opieki.
Beneficjenci	Rodzice dzieci do lat 3
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, program „Aktywny Rodzic”, środki własne beneficjentów
Realizatorzy	Urząd Miejski, żłobki gminne, żłobki niepubliczne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci objętych opieką w instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3 Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach

Nazwa zadania	1.1.2. Kontrola standardów funkcjonowania podmiotów świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację systemowych, okresowych kontroli mających na celu podnoszenie standardów jakościowych w placówkach świadczących usługi opieki nad dziećmi do lat 3
Beneficjenci	Dzieci korzystające z placówek opieki nad dziećmi do lat 3 i ich rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Realizatorzy	Urząd Miejski, żłobki gminne, żłobki niepubliczne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych kontroli Liczba kontrolowanych placówek

Nazwa zadania	1.2.1. Poszerzenie programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
Zakres zadania	Zadanie przewiduje poszerzenie programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców” poprzez zwiększenie liczby miejsc ofertowanych w programie oraz tworzenie grup dla rodziców młodszych dzieci.
Beneficjenci	Rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób, które zrealizowały program

Nazwa zadania	1.2.2. Realizacja programu „Świdnicka szkoła dobrych relacji”
Zakres zadania	Zadanie przewiduje dalszą realizację programu „Świdnicka szkoła dobrych relacji”, wspierającego edukację w zakresie prawidłowego funkcjonowania relacji interpersonalnych osób dorosłych.
Beneficjenci	Dorośli mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób, które zrealizowały program

Nazwa zadania	1.2.3. Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych dla mieszkańców
Zakres zadania	Zadanie przewiduje organizację wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców Gminy, w tym wydarzeń dedykowanych konkretnym grupom mieszkańców, np. dzieciom, młodzieży seniorom, wydarzeń osiedlowych.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki własne beneficjentów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Świdnicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych Szacunkowa łączna liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych

Nazwa zadania	1.2.4. Wdrażanie inicjatyw międzypokoleniowych
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację inicjatyw międzypokoleniowych, a więc działań ukierunkowanych na rozwijanie więzi i solidarności międzypokoleniowej za pomocą współdziałania niespokrewnionych osób pochodzących z różnych pokoleń (czyli w praktyce osób z różnych grup wieku), w szczególności dzieci i młodzieży oraz seniorów.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy, w szczególności dzieci, młodzież oraz seniorzy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świdnicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji, kluby seniora, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych inicjatyw

Nazwa zadania	1.3.1. Zapewnianie zajęć rozwijających zainteresowania w placówkach edukacyjnych
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację w szkołach różnorodnych zajęć rozwijających zainteresowania uczniów w celu umożliwienia uczniom rozwijania pasji oraz uczenia się w przystępny i atrakcyjny sposób.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież uczęszczające do szkół prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Placówki edukacyjne, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych zajęć Liczba uczestników zajęć

Nazwa zadania	1.3.2. Rozwój oferty zajęć dodatkowych w instytucjach kultury
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację w instytucjach kultury różnorodnych zajęć dodatkowych, pozwalających na realizację celów edukacyjnych, kulturalnych oraz poszerzanie zainteresowań dzieci i młodzieży.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież zamieszkałe na terenie Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki własne beneficjentów
Realizatorzy	Świdnicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych zajęć Liczba uczestników zajęć

Nazwa zadania	1.3.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do placówek wsparcia dziennego
Zakres zadania	Zadanie zakłada zapewnienie dzieciom i młodzieży potrzebującej wsparcia, w szczególności z rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych i dotkniętych poważnymi problemami społecznymi, opieki i pomocy w placówkach wsparcia dziennego.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież zamieszkałe na terenie Gminy, w szczególności z rodzin wykazujących trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba placówek wsparcia dziennego Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego Liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego

Nazwa zadania	1.3.4. Realizacja grupowego wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży
Zakres zadania	Zadanie polega na wdrażaniu form grupowego wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży mających problemy w społecznym funkcjonowaniu, w szczególności w relacjach społecznych z rówieśnikami. Wsparcie może być realizowane m.in. poprzez zajęcia w formie treningu umiejętności społecznych, warsztaty czy grupy wsparcia.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież zamieszkałe na terenie Gminy wykazujące trudności w relacjach społecznych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba form wsparcia Liczba osób korzystających ze wsparcia

Nazwa zadania	2.1.1. Uruchomienie Centrum Wsparcia Specjalistycznego
Zakres zadania	Zadanie zakłada uruchomienie instytucji gminnej – Centrum Wsparcia Specjalistycznego, które realizowało będzie zadania związane z pomocą specjalistyczną oraz realizacją indywidualnych i grupowych form wsparcia.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2030-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba uruchomionych centrów Liczba osób korzystających z placówki

Nazwa zadania	2.1.2. Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpłatnego poradnictwa i wsparcia psychologicznego.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z pomocy Liczba godzin pracy psychologów

Nazwa zadania	2.1.3. Zapewnienie dostępu do pomocy prawnej
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpłatnego poradnictwa prawnego.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z pomocy Liczba godzin pracy prawników

Nazwa zadania	2.2.1. Uruchomienie interwencyjnego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej interwencyjnego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego w sytuacjach pilnej potrzeby związanej z trudnymi i kryzysowymi sytuacjami życiowymi poprzez zapewnienie dostępu specjalistów np. w ramach umów podpisanych z podmiotami specjalistycznymi.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy w sytuacjach kryzysowych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających ze wsparcia Liczba godzin pracy psychologów/psychiatrów

Nazwa zadania	2.2.2. Wdrożenie interwencyjnego wsparcia naprawczo-remontowego
Zakres zadania	Zadanie zakłada uruchomienie zespołu świadczącego interwencyjne wsparcie naprawczo-remontowe, w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego konieczności wykonania pilnych prac porządkowych, naprawczych i remontowych w mieszkaniach osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych w celu umożliwienia korzystania z mieszkania i zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy w sytuacjach kryzysowych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających ze wsparcia

Nazwa zadania	2.2.3. Uruchomienie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi
Zakres zadania	Zadanie przewiduje uruchomienie ośrodka wsparcia – schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi przeznaczonego dla osób bezdomnych, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy i opieki innych osób w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a jednocześnie nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, w tym osób, które oczekują na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Schronisko zostanie uruchomione w ramach działającego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Schroniska dla Osób Bezdomnych.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy w sytuacjach kryzysowych, w tym w kryzysie bezdomności i pozbawieni opieki
Harmonogram realizacji zadania	2028-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Schronisko dla Osób Bezdomnych działające w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba utworzonych schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Liczba miejsc w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Liczba osób objętych wsparciem w placówkach

Nazwa zadania	2.2.4. Rozwój infrastruktury społecznej w szczególności dla osób w kryzysie bezdomności – powstanie miejskiej pralni i łaźni
Zakres zadania	Zadanie zakłada uruchomienie miejskiej pralni i łaźni, z których mogłyby korzystać osoby w kryzysie bezdomności, a także inne osoby potrzebujące. Łaźnia i pralnia będą znajdowały się w utworzonym przez Gminę schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ale będą dostępne dla osób, które nie przebywają w schronisku. Umożliwi to osobom potrzebującym, w szczególności osobom w kryzysie bezdomności, zachowanie higieny osobistej poprzez korzystanie z łaźni, pralni oraz skorzystanie ze wsparcia rzeczowego, w tym w formie niezbędnej odzieży.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy w sytuacjach kryzysowych, w tym w kryzysie bezdomności
Harmonogram realizacji zadania	2028-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z programu

Nazwa zadania	2.3.1. Wdrażanie kompleksowych programów profilaktycznych w placówkach edukacyjnych
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zakup, wdrażanie i realizację kompleksowych programów profilaktycznych w placówkach edukacyjnych mających na celu profilaktykę uzależnień, zarówno od substancji psychoaktywnych, jak i behawioralnych, ukierunkowanych na długofalowe oddziaływania i kształtowanie zachowań dzieci i młodzieży.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież uczęszczające do placówek edukacyjnych prowadzonych przez Gminę
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba wdrażanych programów profilaktycznych Odsetek dzieci objętych profilaktyką w placówkach edukacyjnych

Nazwa zadania	2.3.2. Realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień oraz leczenia uzależnień i wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków rodzin, w których występują uzależnienia przy wykorzystaniu komunikacji bezpośredniej, komunikacji w przestrzeni publicznej oraz środków komunikacji elektronicznej, w tym w ramach wydarzeń o charakterze profilaktycznym.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucje kultury, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych kampanii

Nazwa zadania	2.3.3. Wdrażanie projektów edukacyjno-informacyjnych dotyczących różnych form przemocy domowej
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację projektów o charakterze edukacyjno-informacyjnym w zakresie występowania przemocy domowej, form przemocy domowej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na trudniej identyfikowalne formy przemocy (m.in. przemoc seksualną, ekonomiczną, zaniedbywanie) oraz możliwości wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół interdyscyplinarny, instytucje kultury, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych projektów

Nazwa zadania	2.3.4. Wsparcie osób doświadczających przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację procedury „Niebieskie Karty”, a w jej ramach zaprojektowanie i realizację wsparcia osób doświadczających przemocy domowej dostosowanego do potrzeb tej osoby (osób) i jej rodziny.
Beneficjenci	Mieszkańcy Gminy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół interdyscyplinarny, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, placówki ochrony zdrowia, placówki edukacyjne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” w związku z ustaniem przemocy domowej

Nazwa zadania	3.1.1. Zapewnienie dostępności oferty aktywizacyjnej w klubach seniora
Zakres zadania	Zadanie zakłada aktywizację społeczną seniorów w ramach działających na terenie Gminy klubów seniora, w tym dostosowanie liczby miejsc w klubach do zapotrzebowania ze strony seniorów oraz – w razie potrzeby – tworzenie nowych klubów w dzielnicach Gminy, w których zidentyfikowano zapotrzebowanie na ofertę klubów.
Beneficjenci	Seniorzy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Kluby seniora, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba klubów seniora Liczba miejsc w klubach seniora Liczba uczestników w klubach seniora Liczba oczekujących na miejsce w klubie seniora

Nazwa zadania	3.1.2. Zwiększanie wymiaru usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zwiększanie wymiaru godzinowego usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób, w przypadku których aktualny wymiar usług nie pozwala na pełne zabezpieczenie opiekuńcze osoby w miejscu zamieszkania.
Beneficjenci	Seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi Liczba godzin usług opiekuńczych

Nazwa zadania	3.1.3. Zapewnienie opieki w Dziennym Domu „Senior+”
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację zadań opiekuńczych, wspierających, terapeutycznych, integracyjnych i aktywizacyjnych w Dziennym Domu „Senior+”, w ramach realizacji dziennego pobytu w placówce.
Beneficjenci	Seniorzy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba miejsc w Dziennym Domu „Senior+” Liczba osób objętych wsparciem w Dziennym Domu „Senior+” Liczba osób oczekujących na miejsce w Dziennym Domu „Senior+”

Nazwa zadania	3.1.4. Zapewnienie dostępności do mieszkalnictwa wspomaganego
Zakres zadania	Zadanie zakłada zapewnienie możliwości korzystania z mieszkalnictwa wspomaganego poprzez utrzymywanie, a w przypadku większego zapotrzebowania zwiększanie liczby, mieszkań wspomaganych, w których osoby potrzebujące mogą otrzymać wsparcie.
Beneficjenci	Seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby chore, osoby w trudnej sytuacji życiowej wymagające wsparcia
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba miejsc w mieszkaniach wspomaganych Liczba osób objętych wsparciem w mieszkaniach wspomaganych Liczba osób oczekujących na miejsce w mieszkaniach wspomaganych

Nazwa zadania	3.2.1. Rozwój asystentury osobistej dla osób z niepełnosprawnościami
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację i rozwijanie działań z zakresu asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie usługi asystentury osobistej, realizowanej w ramach działań projektowych lub własnych – zależnie od aktualnych możliwości, w tym w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych asystencją osobistą

Nazwa zadania	3.2.2. Zapewnienie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami
Zakres zadania	Zadanie obejmuje wsparcie opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie opieki wytchnieniowej, czyli doraźnej, czasowej opieki nad osobą niepełnosprawną, zarówno w formie dziennej, jak i całodobowej w celu odciążenia opiekunów, realizowanej w ramach działań projektowych lub własnych – zależnie od aktualnych możliwości, w tym w ramach programu „Opieka wytchnieniowa”. Zadanie zakłada rozwijanie wsparcia w formie całodobowej opieki wytchnieniowej.
Beneficjenci	Opiekunowie faktyczni osób z niepełnosprawnościami, osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób z niepełnosprawnościami, których opiekunowie korzystali z opieki wytchnieniowej dziennej Liczba osób z niepełnosprawnościami, których opiekunowie korzystali z opieki wytchnieniowej całodobowej

Nazwa zadania	4.1.1. Dostosowanie wynagrodzeń osób świadczących usługi opiekuńcze do zakresu świadczonych usług
Zakres zadania	Celem zadania jest zapewnienie dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym dla osób potrzebujących dużego zakresu wsparcia i osób, w przypadku których świadczenie opieki jest ciężkie (np. osób stale leżących). Zadanie zakłada wprowadzenie – w miejsce jednej stawki – różnych stawek wynagrodzenia opiekunów, w celu uzależnienia wysokości wynagrodzenia opiekuna od zakresu świadczonych usług i obciążenia pracą. Zapewni to podwyższenie wynagrodzeń opiekunów świadczących duży zakres usług i pracujących z klientami wymagającymi szczególnego traktowania, co umożliwi pozyskanie odpowiednich wykonawców usług opiekuńczych.
Beneficjenci	Osoby realizujące usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Stawka godzinowa za realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

Nazwa zadania	4.1.2. Rozwój zawodowy kadr Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Zakres zadania	Celem zadania jest zapewnienie pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej możliwości rozwoju poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych, przede wszystkim w ramach szkoleń, ale również kursów, studiów podyplomowych, studiów wyższych pozwalających na uzupełnienie wykształcenia. Jednocześnie zadanie zakłada dostosowanie wynagrodzeń do obciążenia pracą i kwalifikacji, przy uwzględnieniu stawek rynkowych w poszczególnych zawodach, w celu przeciwdziałania odpływowi kadr i wzmocnienia motywacji do pracy.
Beneficjenci	Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów, budżety instytucji i organizacji oferujących szkolenia
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki edukacyjne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach Liczba pracowników biorących udział w innych formach podnoszenia kwalifikacji Procentowy wzrost wynagrodzeń pracowników MOPS

Nazwa zadania	4.1.3. Wsparcie pracowników służb społecznych poprzez superwizję
Zakres zadania	Zadanie zakłada umożliwienie pracownikom służb społecznych korzystanie z superwizji jako narzędzia wspierającego rozwój zawodowy, w celu rozwijania kompetencji, radzenia sobie z trudnościami merytorycznymi i emocjonalnymi w pracy z klientem oraz zapobieganiu wypaleniu zawodowemu.
Beneficjenci	Pracownicy realizujący zadania pomocowe
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pracowników objętych superwizją

Nazwa zadania	4.2.1. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych w mediach społecznościowych
Zakres zadania	Zadanie zakłada poszerzenie oferty i zwiększanie aktywności działania profili facebookowych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Miejski. W ramach zadania realizowane będą prace zachęcające mieszkańców do obserwowania profili oraz bieżące prace w zakresie upowszechniania na portalach ważnych informacji w atrakcyjnej dla mieszkańców formie.
Beneficjenci	Mieszkańcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób obserwujących profile facebookowe

Nazwa zadania	4.2.2. Rozwój i dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje identyfikację potrzeb i wdrażanie systematycznych remontów dostosowujących infrastrukturę społeczną – budynki użyteczności publicznej oraz przestrzenie publiczne do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez likwidację różnego typu barier w dostępie do tych przestrzeni.
Beneficjenci	Mieszkańcy, w tym osoby starsze, niepełnosprawne, rodzice małych dzieci
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki PFRON, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dostosowanych budynków i przestrzeni publicznych

Nazwa zadania	4.2.3. Modernizacja gminnej infrastruktury służącej celom kulturalnym, edukacyjnym i mieszkaniowym
Zakres zadania	Zadanie obejmuje identyfikację potrzeb i wdrażanie systematycznych remontów i modernizacji gminnej infrastruktury społecznej – budynków użyteczności publicznej i budynków komunalnych, służących celom kulturalnym, edukacyjnym i mieszkaniowym w celu przeciwdziałania degradacji tych zasobów.
Beneficjenci	Mieszkańcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zmodernizowanych budynków

Nazwa zadania	4.2.4. Rozwój systemu mieszkalnictwa komunalnego
Zakres zadania	Zadanie obejmuje identyfikację potrzeb i pozyskiwanie/budowanie nowych budynków i lokali do wykorzystania do celów mieszkaniowych w ramach mieszkalnictwa komunalnego dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Gminy.
Beneficjenci	Mieszkańcy w trudnej sytuacji życiowej i o niskich dochodach, wymagający wsparcia mieszkaniowego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba mieszkań komunalnych

Nazwa zadania	4.3.1. Wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w ramach centrów prowadzonych przez Urząd Miejski
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację systematycznych działań wspierających organizacje pozarządowe, a także inicjatywy obywatelskie, w tym m.in. inicjatywy wolontariackie, inicjatywy członków organizacji pozarządowych i pomysły zakładania nowych organizacji pozarządowych w ramach centrów wspierających: Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Miejskiego Centrum Wspierania Inicjatyw działających w strukturze Urzędu Miejskiego w Świdnicy.
Beneficjenci	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe i/lub unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Urząd Miejski
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba organizacji mających siedzibę w centrach wsparcia Liczba organizacji korzystających z adresu w centrach wsparcia Liczba organizacji korzystających z innych form wsparcia w centrach

Nazwa zadania	4.3.2. Zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym wraz z udzieleniem dotacji w zakresie określonym corocznie w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Beneficjenci	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2032
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Realizatorzy	Urząd Miejski
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe Kwota przeznaczona na realizację zadań przez organizacje pozarządowe Kwota wykorzystana na realizację zadań przez organizacje pozarządowe

2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W ramach *Strategii* przyjęto zasadę włączenia organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w realizację zadań.

Priorytetowe zadania publiczne, które zlecane będą do realizacji organizacjom pozarządowym corocznie określone będą w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi. W *Strategii* założono, że w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – zależnie od zidentyfikowanych potrzeb – zlecane będą przede wszystkim zadania należące do następujących obszarów sfery zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1. ww. ustawy:

- Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej;
- Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza;
- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży;
- Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
- Promocja i organizacja wolontariatu;
- Porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz ratownictwo i ochrony ludności;
- Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- Turystyka i krajoznawstwo;
- Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy.

Strategia zakłada wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej oraz zlecenie zadań publicznych zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem, stąd zakłada możliwość korekty wskazanych obszarów włączenia organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych.

2.7. Komplementarność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Dla właściwej realizacji celów społecznych cele strategiczne projektowane w niniejszej *Strategii* powinny wpisywać się w cele strategiczne dokumentów strategicznych przyjmowanych na poziomie krajowym oraz regionalnym tak, by przyczyniać się do ich realizacji w skali lokalnej – Gminy. Zgodność *Strategii* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi zestawiono w tabeli 28.

Tabela 28. Zgodność celów strategicznych *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2026-2032* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi

Dokument strategiczny wyższej rangi	Cele strategiczne dokumentu wyższej rangi	Adekwatne cele strategiczne <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2026-2032</i>
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
<i>Strategia Demograficzna 2040</i>	Cel szczegółowy I. Wzmocnienie rodziny	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</i>	Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
<i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030</i>	Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

<i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>	Obszar I. Solidarna wspólnota lokalna	Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
<i>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030</i>	Priorytet I. Niezależne życie Priorytet II. Dostępność	Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
<i>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</i>	Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności Cel strategiczny 5. Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
<i>Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność</i>	Obszary dotyczące ogółu osób starszych: Obszar 1: Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie Obszar 2: Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej Obszar 5: Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego i zaniedbaniom wobec osób starszych Obszar 6: Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych: Obszar 1: Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

	<p>oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych</p> <p>Obszar 3: Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielnym osobom starszym</p>	
<p><i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030</i></p>	<p>Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej</p> <p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym</p> <p>Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin</p>
<p><i>Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030</i></p>	<p>Cel strategiczny 1. Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej</p> <p>Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie pauperyzacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Dolnego Śląska</p> <p>Cel strategiczny 4. Znoszenie nierówności wynikających ze zróżnicowanego dostępu do edukacji i różnic w kapitale społecznym poprzez diagnozę i realizację projektów oraz wsparcie systemowe</p> <p>Cel strategiczny 6. Upowszechnianie i rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i o ograniczonej sprawności w życiu codziennym i społeczności lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 7. Pobudzanie i wspieranie aktywności seniorów w perspektywie indywidualnej i społecznej</p> <p>Cel strategiczny 8. Wzmocnienie autonomii i prawa do samostanowienia osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Cel strategiczny 10. Integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień</p> <p>Cel strategiczny 11. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p>	<p>Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej</p> <p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym</p> <p>Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin</p> <p>Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych</p>

	Cel strategiczny 12. Wspieranie i rozwój potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej	
<i>Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej 2023-2031</i>	Cel szczegółowy: Kształtowanie świadomości społecznej. Informacja Cel szczegółowy: Rozwój Cel szczegółowy: Wsparcie	Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym
<i>Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030</i>	Cel szczegółowy: Profilaktyka Cel szczegółowy: Wsparcie	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym
<i>Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2030</i>	Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie i rozwój programów profilaktycznych oraz podnoszenie wiedzy ogółu społeczeństwa w zakresie problematyki uzależnień oraz HIV/AIDS Cel szczegółowy nr 5: Ograniczenie szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych wynikających ze spożywania środków psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym
<i>Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2025-2027</i>	Cel: Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności Cel: Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę oraz usług dla ich opiekunów i rodzin Cel: Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego poprzez poprawę dostępu do kompleksowych form opieki środowiskowej połączonej z opieką medyczną dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb Cel: Stworzenie skutecznego systemu wsparcia poprzez rozwój usług społecznych i mieszkalnictwa dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

<p><i>Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego w perspektywie do 2030 roku</i></p>	<p>Cel 3. Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców</p>	<p>Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych</p>
<p><i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2026</i></p>	<p>Cel operacyjny nr 2 – Rozszerzenie form wsparcia osób z niepełnosprawnościami umożliwiającymi pełne włączenie społeczne i aktywizację ich w lokalnej społeczności oraz na rynku pracy, a także ograniczenie negatywnych konsekwencji wynikających z niepełnosprawności Cel operacyjny nr 3 – Wzrost świadomości mieszkańców Powiatu w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, popularyzacja abstynencji i promowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów oraz prowadzenie wymiany informacji na temat możliwych form wsparcia mieszkańców w przypadku problemu uzależnienia Cel operacyjny nr 4 – Zwiększenie wrażliwości społecznej na przemoc w rodzinie oraz świadomości w zakresie miejsc i instytucji pomocowych, a także wzmocnienie pozytywnych postaw społecznych i rodzinnych wolnych od przemocy. Cel operacyjny nr 5 – Utworzenie skutecznego i kompleksowego systemu reagowania i rozwiązywania sytuacji przemocowych w rodzinach poprzez prowadzenie specjalistycznej pomocy mieszkańcom Powiatu oraz rozwijanie miejsc udzielających schronienia i wsparcia osobom dotkniętym problemem przemocy Cel operacyjny nr 6 – Wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich i rozwijaniu więzi rodzinnych poprzez umożliwienie im nabycia umiejętności oraz</p>	<p>Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym Cel strategiczny 3. Kreowanie polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin</p>

	<p>kompetencji niezbędnych do prawidłowego sprawowania funkcji rodzicielskiej i rozwiązywania sytuacji kryzysowych w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży</p> <p>Cel operacyjny nr 8 – Zapewnienie godnych i bezpiecznych warunków życia osobom starszym oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturowym</p>	
<p><i>Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS</i></p>	<p>Cel 3. Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń</p>	<p>Cel strategiczny 1. Realizacja gminnej polityki prorodzinnej</p> <p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie kryzysom i trudnym sytuacjom życiowym</p> <p>Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych</p>

Źródło: Opracowanie własne.

2.8. Monitoring i ewaluacja

W ramach realizacji *Strategii* prowadzone będą działania monitorujące oraz ewaluacyjne, umożliwiające śledzenie postępów we wdrażaniu zadań, realizacji kierunków działań i osiągnięciu założonych celów, a tym samym realizacji misji Gminy w sferze społecznej i osiągnięciu stanu określonego w ramach wizji.

Monitoring obejmuje systematyczne pozyskiwanie informacji dotyczących realizowanych działań, dzięki czemu możliwe będzie określanie postępu realizacji zadań w oparciu o wskaźniki ich realizacji, a także identyfikowanie i rozwiązywanie problemów, które mogą się pojawić w związku z realizacją zadań. Działania monitorujące będą prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz innych wykonawców działań w trybie ciągłym, a monitoring realizacji działań będzie analizowany po każdym roku obowiązywania *Strategii*. Podstawą monitoringu będzie informacja ilościowa i jakościowa o realizowanych działaniach w ramach każdego z celów, kierunków działań i zadań, w tym określenie wskaźników realizacji zadań określonych w macierzach zadań w rozdziale 2.5.

Informacja dotycząca realizacji *Strategii* oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy ścisłej współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy po zakończeniu każdego roku realizacji *Strategii* w formie raportu rocznego. Raport roczny powinien zawierać ocenę osiągniętych rezultatów, może zawierać również propozycje modyfikacji zadań, zakończenia realizacji zadań lub włączenia nowych zadań – zależnie od zidentyfikowanych potrzeb, problemów z wdrażaniem zadań, wyzwań i nowych możliwości działań w sferze społecznej lub też wprowadzania nowych przepisów prawnych, rozwiązań i programów działań na wyższych szczeblach. Bieżące monitorowanie realizacji *Strategii* umożliwi bieżącą ocenę realizacji zadań i osiągnięcia celów, pozwoli też na modyfikację i dokonywanie korekt w dokumencie w przypadku zidentyfikowanych potrzeb. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji *Strategii*.

Ewaluacja koncentruje się na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych zadań (przy czym kryteriami oceny są tu wskaźniki realizacji zadań), a także na ocenie postępów w zakresie realizacji celów, a co za tym idzie w rozwiązywaniu problemów społecznych (wyzwań zidentyfikowanych w diagnozie przeprowadzonej dla potrzeb dokumentów) oraz ocenie realizacji misji i osiągnięcia wizji Gminy w sferze społecznej. Ewaluacja dostarcza więc wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i osiągnięcie planowanej zmiany społecznej. Całościowa ewaluacja dokumentu przeprowadzona zostanie w roku 2032 i związana będzie z rozpoczęciem prac nad kolejnym dokumentem strategicznym. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy przy ścisłej współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy, z ewentualnym udziałem ekspertów zewnętrznych.

Wnioski i rekomendacje

Sfera społeczna jest jednym z kluczowych obszarów działań władz publicznych na rzecz obywateli. Realizując swoje zadania w tym obszarze Gmina przyjmuje i realizuje strategie oraz programy działań, których celem jest wdrażanie działań na rzecz rozwiązywania zdiagnozowanych jako kluczowe problemów społecznych dotyczących mieszkańców, zaspokajanie ich potrzeb w sferze społecznej i umożliwienie osiągnięcia wysokiej jakości życia wszystkim mieszkańcom. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2026-2032* jest kluczowym dokumentem strategicznym wyznaczającym misję społeczną Gminy, cele, kierunki działań i zadania, które mają urzeczywistnić wizję Gminy jako Gminy zapewniającej mieszkańcom wysoką jakość życia i wsparcie w trudnych sytuacjach życiowych.

Podkreślić należy misję dbania o wszystkich mieszkańców, nie tylko tych, którzy znajdują się w trudnych sytuacjach życiowych, w celu zapewniania im wysokiej jakości życia oraz wsparcia – dzięki sprawnemu działaniu instytucji pomocowych – w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Prace nad *Strategią* realizowane były w roku 2025. W ich ramach przeprowadzono szczegółową diagnozę sytuacji społecznej w zakresie sytuacji społeczno-ekonomicznej, stanu i skuteczności pomocy społecznej, występowania problemów społecznych, dokonano analizy interesariuszy, opracowano prognozę zmian, a także przeprowadzono analizę strategiczną w formie analizy SWOT. W oparciu o diagnozę opracowano strategię działań na lata 2026-2032 określając misję Gminy i jej wizję społeczną, a także cele, kierunki działań i zadania do realizacji na lata 2026-2032.

Strategia będzie realizowana przez zespół wykonawców – głównie będą to instytucje gminne, ale dokument zakłada również włączenie podmiotów pozarządowych, a także możliwość współpracy z podmiotami prywatnymi w ramach realizacji zadań. Kluczową rolę we wdrażaniu *Strategii* będzie odgrywał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, współpracujący ściśle z Wydziałem Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy.

Przyjmowane w kolejnych latach programy działań w sferze społecznej powinny być spójne z celami strategicznymi wytyczonymi w *Strategii*. Dzięki temu programy działań również przyczynią się do realizacji celów *Strategii*.

Realizacja *Strategii* powinna stanowić impuls do intensyfikacji współpracy z innymi podmiotami, w szczególności z podmiotami ekonomii społecznej, w tym impuls do realizacji działań na rzecz rozwijania i wzmacniania potencjału podmiotów ekonomii społecznej, szczególnie organizacji pozarządowych, działających na terenie Gminy. Konieczne jest kontynuowanie rozwijania współpracy międzygminnej oraz kontynuowanie współpracy z Powiatem Świdnickim.

Strategia ma przede wszystkim służyć mieszkańcom Gminy. Na podstawie kompleksowej diagnozy projektuje cele i zadania, które powinny poprawić jakość życia mieszkańców, rozwiązać istotne problemy społeczne i zaspokoić zdiagnozowane potrzeby. Pozwoli to urzeczywistnić wizję Gminy jako gminy dbającej o mieszkańców, wspierającej w rozwiązywaniu problemów i zapewniającej wysoką jakość życia.